

Der
Doge Andreas Dandolo

und die von demselben angelegten

**Urkundensammlungen zur Staats- und Handelsgeschichte
Venedigs.**

Mit den Original-Registern

des

LIBER ALBUS, des LIBER BLANCUS und der LIBRI PACTORUM
aus dem Wiener Archiv.

Von

Dr. Gottl. L. Fr. Tafel und Dr. Gg. M. Thomas.

Aus den Abhandlungen der k. bayer. Akademie d. W. III. Cl. VIII. Bd. I. Abth.

München 1855.

V e r l a g d e r k. A k a d e m i e ,
in Commission bei G. Franz.

352 85

Der Doge Andreas Dandolo

und die von demselben

angelegten Urkundensammlungen zur Staats- und Handelsgeschichte
Venedigs

von

Dr. Gottlieb Lucas Friedr. Tafel und Dr. Georg Martin Thomas.

Wo immer ein Staat durch beharrliche Politik und wachsame Thätigkeit an Macht, Ehre und Ansehen nach aussen gewinnt, sei es durch die Energie und Einsicht eines genialen Lenkers, oder durch die freie Entfaltung selbständiger Nationalkraft, da hebt sich auch im Innern der Flug der Geister, und ein edler Wetteifer für das Schöne und Wahre erzeugt entweder neue Triebe und frische Blüten am Baume der Erkenntnis, oder sichert und birgt wenigstens die früher gewonnenen Früchte.

Ein hervorragendes Beispiel dieser Behauptung bieten die italienischen Staaten im Mittelalter, und in besonderer Art die *Republik von S. Marco*. Während nämlich nach dem beweinenwerthen Ausgang der Hohenstaufen mit dem allmählichen Siechthum der deutschen Kaisergewalt stets längere und dunklere Schatten über den christlichen Westen

fallen, und das dreizehnte und vierzehnte Jahrhundert mit dem Sinne für die Wahrheit auch jenen für das Schöne fast gänzlich verlor *) — nur die Städte, diese Burgen nationaler Gesinnung und reger Strebsamkeit, blieben auch die Träger des geistigen Lebens — da entspross auf der italischen Halbinsel, wo Rom durch die geistige und politische Grösse seiner Päbste den Occident und Orient zu durchwalten verstand, wo die stolzen Städte der Lombardei bei allem Widerspiel innerer Parteiungen ihre Freiheit glücklich vertheidigten, wo die Venezianer und Genuesen als Herrn aller Häfen und Busen der östlichen Meere die Schätze des Morgenlandes mit ungeheurer Ausbeute vermittelten und verwertheten — in dieser glänzenden Periode politischer Machtentfaltung also entspross bald eine wundervolle und reiche Saat einer neuen Litteratur, genährt allerdings und befruchtet von dem Hauche des wie-

*) LEIBNITZ (Collectio scriptorum rerum Brunsvic.) ad *Gervasii Tilberiensis*, Arelatensis regni marescalci „Otia imperialia ad Ottonem IV. imperatorem“ introd. N. LXIII.:

„Omnia corrumpebat cacoëthes mirabilia narrandi. Vixit eo seculo, quod ego cum proximo omnium seculorum post Christum natum ineptissimum esse comperi; decimo tertio, inquam, quo subito omnes propemodum boni scriptores evanescere, cuncta in se trahentibus Monachis mendicantibus, qui tunc insurrexerant, et mox ignorantiam atque errorem etiam vivicomburio sancientibus: ut jam vix alia, quam utriusque juris et scholasticarum argutiarum studia superessent. Germanis certe seculum decimum aureum fuit prae decimo tertio et decimo quarto: quo tempore etiam iura Imperii supina ignorantia intercidere. Noster habitum doctrinae animorumque illius temporis velut in speculo intuendum praebet. Nec mirum, qui in sacris rebus quidvis jam Clero credebant, mox etiam in profana historia nihil incredibile reperisse. Turpini et similium nugae jam ante inventae erant; sed ex Ottone Frisingensi aliisque contemporaneis apparet, medio duodecimo seculo integram adhuc discernendi facultatem superfuisse: mox vero uno impetu fabulae, antea intra Legendas et Sanctorum miracula coercitae, sese in orbem literarium effudere.“

dererwachten classisch-hellenischen Geistes. Die Denkmale dieses herrlichen Genius zu retten, die zerstreuten oder verkannten Werke von Griechen und Lateinern zu finden und zu bergen, bemühen sich Fürsten wie Gemeinden, Geistliche wie Laien: fast jede Stadt Italiens wird im vierzehnten Jahrhundert zu einem offenen Emporium kostbarer und seltener Schätze der Litteratur.

Was Venedig, seine Regierung und einzelne seiner hochgesinnten Aristokraten, für die Sammlung von Manuscripten und für Büchereien überhaupt gethan hat, ist weltbekannt*).

*) Vgl. die Monographie FOSCARINI'S dei Veneziani raccoglitori di codici im V. Bande des Archivio storico italiano. Firenze a. 1843, p. 253 — 280. Der Herausgeber TOMMASO GAR bemerkt dazu in der Einleitung (prefaz. p. XXXV.): „Essa dimostra chiaramente la singolare benemerenza dei Veneziani verso l'europea civiltà, nell' adunare con generosa sollecitudine, di conserva colle altre italiche genti, le reliquie dell' antica sapienza sparse per ogni lido. Nè solamente le persone di chiesa o i maestri di lettere a tali ricerche inclinavano; chè anzi a Venezia, come a Firenze, vi si applicavano i primi magistrati della Repubblica, i quali tra il maneggio dell' armi, le cure dell' amministrazione, i lunghi viaggi diplomatici e commerciali,olgevano di continuo il pensiero a procacciarsi nobili avanzi di greca e di latina erudizione, a tradurli, a commentarli, a promuovere negli altri con sussidii e consigli le stesse investigazioni, e a formare persino una specie di compagnia tendente a ricoltivare i campi dell' umano sapere isteriliti dalle inondazioni barbariche. La magnanima usanza non fu però intralasciata quando divennero universali le stampe; chè nei due secoli a noi più prossimi nessuna città d'Italia, e forse d'Europa, potea competere con Venezia nel numero e nella ricchezza delle private collezioni di manoscritti, malgrado le vendite sconsigliate a stranieri raccoglitori, e lo sperpero e la ruina di molte per sinistri accidenti, e più spesso per la deplorabile ignavia e dissipazione di eredi troppo dissimili dai lor maggiori“. Wiederholt ist obige Schrift auch in der neuen Ausgabe FOSCARINI'S, Venedig 1854. 4. p. 529 ff.

Aber wir treffen bei diesem ebenso rührigen und unternehmenden, als klugen und weitschauenden Handelsvolk, das sich durch seine staatsmännischen Talente — man könnte sagen in strenger Durchführung des Sazes: πόλει ἀρχὴν ἔχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὃ τι συμφέρον (Thukyd. VI, 85) — bald zu einem Hauptfactor und sogar zum Mittelpunkt der europäischen Politien zu machen wusste, noch eine andere für jene frühen Jahrhunderte fast einzige Tugend. Es entwickelt sich in ihm, gleichsam als Folge jenes antiquarischen Strebens und Bemühens, ein historisch-conservativer Sinn, eine vom Patriotismus gehobene wissenschaftliche Richtung, welche dahin zielte, die schriftlichen Zeugnisse der wichtigsten Staatsacte, die Urkunden und Diplome der eigenen Geschichte als sprechende Denkmale der Grösse des Vaterlands in beglaubigten und geschlossenen Sammlungen der Nachwelt zu überliefern und dieselben auf diese Weise zugleich vor der Gefahr des Untergangs zu behüten. So könnte man Venedig, wie es die Begründerin der *Diplomatie**) geworden ist, in gewissem Sinne auch die Mutter der *Diplomatik* nennen.

Die Anlegung von Diplomatarien zur Erforschung der Geschichte, die systematische Sammlung von Staatspapieren, wozu Frankreich, England, die Niederlande, die deutschen Staaten erst in den letzten Jahrhunderten, theilweise erst im gegenwärtigen geschritten sind, begegnet uns von Seiten der Venezianischen Regierung schon im vierzehnten Jahrhundert. Die Zusammenstellung der eigentlichen Actenstücke zur inneren Geschichte der Republik reicht noch viel weiter hinauf: die Staatskanzlei des Dogen und seines Senats war schon frühe geord-

*) Einen neuen und wichtigen Beitrag lieferte hiezu jüngst M GACHARD im XXVII. Band der Mémoires de l'académie royale des sciences, des lettres et des beaux-arts de Belgique a. 1853. Vgl. auch unsern Aufsatz „eine Glosse zur Geschichte der Venezianischen Diplomatie“, allgem. Zeitung, Beilage, 1854, Nr. 161.

net*), und unterstützte gewiss eben deswegen jene Berechnung, Sicherheit und Planmässigkeit, die wir in dem Vorschreiten und Handeln dieses merkwürdigen Staates unwillkürlich bewundern, weil alles, was er thut und beschliesst, eine grosse und gewaltige, nie vergessene Idee im Kerne birgt.

Der Gedanke aber, auch die äussere Geschichte gleichsam in einem organischen Körper zu fesseln, pragmatische Urkundenbücher aus dem Schrein der Kanzlei nach bestimmten Ordnungen zusammenzustellen und so, wie in den modernen Recueils, Collections, Monumenten und Archiven, die ehrwürdigen Zeugnisse der Vergangenheit dem späteren Geschlecht als Quelle der Wahrheit oder als Spiegel der Grösse und Thatkraft zu übergeben — dieser schöne und grosse Gedanke gehört vor allen dem berühmten Annalisten Venedigs, dem Dogen ANDREAS DANDOLO (1342 — 1354).

Seine Chronik gilt mit Recht noch heute für eine vorzügliche Quelle der Geschichte Venedigs bis zum Ende des dreizehnten Jahrhunderts. So verdient sich MURATORI durch die Herausgabe dieses Chronicon, namentlich durch Beifügung der Additamenta aus dem codex Ambrosianus gemacht hat, so entbehrt der ganze Text doch einer sicheren und lauterer Grundlage, die nun einmal das vorige Jahrhundert, jenseits der Berge zumal, weder zu schaffen vermochte, noch zu geben dachte. Noch die Klagen eines ANGELO MAI über die arge Verkommenheit wissenschaftlichen Sinnes und strengen schulmässigen Urtheils im damaligen Italien überheben uns einer weiteren Rüge. Es ist seitdem viel anders geworden; das bezeugen die schönen und reichen litterarhistorischen

*) Ueber die Vervielfältigung einzelner Documente vgl. FOSCARINI letter. veneziana p. 167 ff. in der bezeichneten Ausgabe.

Werke, die in den letzten Jahrzehnten von Einzelnen — wir nennen nur *honoris causa* EMMANUELE CICOONA, den hochverdienten Herausgeber der Venezianischen Inschriften — oder von gelehrten Bündnissen in Italien veröffentlicht worden sind. Es wäre nun eine der Gegenwart würdige Aufgabe, das *Chronicon* des Dandolo nach den Gesetzen philologischer Kritik, mit Benützung alter und neuer Hilfsmittel, zu recensieren, das Verhältniss desselben zu älteren Quellen, wie z. B. zur *Cronaca Altinate*, zur *Chronik* des *Martin da Canale* (vgl. *Archivio storico italiano* T. VIII. 1845), zu *Marino Sanudo* u. dgl. neu zu untersuchen, und dieses Werk in einer handsamen Ausgabe den Freunden exacter Geschichtsforschung darzubieten.

Bekanntlich hat Andreas Dandolo ausser diesem grösseren *Chronicon* noch ein compendiöses, ein *Chronicon abbreviatum*, geschrieben, was jedoch ungedruckt geblieben ist. Eben dieser Auszug findet sich, um dies anzumerken, im Münchner codex Lat. 14,621 (*cod. Emmeram. G. V. in 4.*) fol. 33 — 65 mit dem Titel: *incipit Cronica compilata per illustrissimum dominum dominum Andream Dandolo inclitum Veneciarum Ducem etc.* — Aehnlich am Schluss: *explicit Cronica compendiose et eleganter edita per serenissimum dom. dom. A. D. incl. V. Ducem.*

Mehrfache und belehrende Bemerkungen über die historischen Arbeiten unseres Dogen finden sich in FOSCARINI'S *letteratura veneziana* mit neuen Notizen in der Ausgabe v. J. 1854, 4. Venedig.

Dandolo ist aber zugleich der Schöpfer jener zwei herrlichen Sammlungen von Documenten, welche unter den Namen „LIBER ALBUS“ und „LIBER BLANCUS“ erst in jüngster Zeit mehr an das Licht gezogen, und für einzelne wichtige historische Perioden zum Theil ausgebeutet worden sind.

Der *Liber Albus* sollte, wie der Doge in der Vorrede erklärt, jene Staats-Rechts- und Handelsverträge in sachgemässer Ordnung, mit prüfender Rücksicht auf Zeit und Ort enthalten, welche mit *Romanien*, *Syrien*, *Armenien* und den Provinzen *Cyperns* waren geschlossen worden: d. h. er sollte die staatsrechtlichen und politischen Beziehungen Venedigs nach *dem Osten hin*, mit *Byzanz* sogar wie mit den *asiatischen* Staaten-gruppen und den moslimischen Reichen in *Afrika*, urkundlich beleuchten und erhärten. Der *Liber Blancus* dagegen hatte die gleiche Bestimmung für die Verhältnisse Venedigs zur *Lombardie*, zu *Toscana*, zur *Romagna*, zur *Mark* (Ancona) und zu *Sicilien*, d. h. er sollte jene Staatsdocumente in sich aufnehmen, welche der Politik Venedigs zu den *Staaten der italischen Zunge* als Grundlage dienten.

Was unter diesen summarischen Namen alles mitinbegriffen sei, wird die Einschau in die Original-Indices am besten beweisen.

Andreas Dandolo vereinte mit den Vorzügen eines mässigen und doch kraftvollen Fürsten eine reiche Begabung und hohe Bildung des Geistes. Er war nach allen Zeugnissen ein Pfleger der schönen Wissenschaften, ein Freund und Verehrer alter und neuer Litteratur, wolredend und sorgsam im eigenen Ausdruck. „*Vir doctissimus et sapientissimus*“ nennt ihn der alte LAURENTIUS DE MONACIS in seinem Chronicon p. 310, und MURATORI hat in der praefatio zum Chronicon des Dogen (Rerum Italicarum Script. XII. p. 3) sein Lob in dieser Beziehung mit mehreren Zeugen bekräftigt. Er vindiciert ihm den Beinamen „*il Cortesin*“, statt des anderen allerdings fast albernen „*Contesin*“, gewiss mit gutem Recht, wenn nicht schon Belege, wie der Chronist in einem codex Esthensis: *questo fu un sapientissimo homo e cortese a tutti comunemente, e perciò al regniva ditto il Cortese di soprano* odèr in einem anderen: *Andrea Dandolo, detto il Cortese*, jenes Praedicat verlangten. Dieser Beiname findet seine Begründung auch in

einem Urtheile des damaligen Kanzlers von Venedig BENINTENDI, wenn er in einem nachher folgenden Actenstück von seinem Dogen rühmt: *divina quadam providentia sic feliciter gubernavit, ut, quod antea inauditum, nunc publice notum sit, nobili et plebeio pariter gratus existat.*

Nicht minder bezeichnend ist eine Stelle aus einer *Cronica Jadetrina*, die uns in einem codex Latin. der Marciana (class. X. cod. CCC. 4.) schicklich in den Weg kam. Dort heisst es ab initio: „*deceat acta strenua in cronicis hystoriographo sermone recondere, non solum, ut preteritorum habeatur memoria, sed etiam, ut magnifica virtus in moderno principe digne laudata exemplum praebeat probitatis ad posteros, redanturque subditi per aliena pericula cautiores, ut sciant in fidelitate perpetua suis dominis obedire. Nam, ut inquit phylosophus 2° Ethicorum**), opus morale suscipimus non contemplationis gratia, neque ut sciamus, set ut boni fiamus etc. Presumpsit (sc. Jadra a. 1345) enim ab eius vero domino et a tam gratioso Duce recedere, cui servire potius regnare est“ etc.

Voll des Lobes ist auch der Continuator der Chronica des Andreas Dandolo, RAPHAÏNUS CARESINUS (vgl. Murat. I. I. p. 417 sq.). Er zeichnet ihn also: „*Andreas Dandulo Dux, actate iuvenis, erat enim annorum XXXIII, sed cunctarum virtutum et strenuissima morum gravitate senior, ad Ducatus apicem dignissime sublimatur anno ab incarnatione domini MCCCXLII, die IV. Januarii. Hic mirabilis facundiae fuit, divinae et humanae scientiae peritissimus, iustitiae et reipublicae amatissimus.*“

Seine geistige Richtung und rege wissenschaftliche Strebsamkeit zeigt, neben den grossen Denkmalen, die er für die Geschichte seiner ruhmwürdigen Vaterstadt zurückgelassen hat, sein Verkehr mit den ersten

*) Aristot. Ethic. Nicomach. II, 2.

seiner Zeitgenossen, mit den Männern, die damals das glänzendste Jahrhundert Italiens vorbereiteten und heraufführten, vor allen mit FRANCISCO PETRARCHA. Es ist uns noch der Briefwechsel zwischen den beiden berühmten Männern erhalten, der theils die innige Beziehung beurkundet, welche zwischen ihnen statt hatte, theils für den Edelmut und feinen Sinn des Dogen den offensten Beweis ablegt ¹⁾. Die bisher bekannten Briefe fallen in die letzte Zeit der Regierung des Dandolo, welche durch einen neuen und unglücklichen Krieg mit Genua arg getrübt war: ja der verhältnismässig frühe Tod des Fürsten mag in dem Unstern des Geschickes mit Anlass gefunden haben ²⁾.

Es mag gestattet sein, jene Stellen dieser Briefe hier auszuheben, welche unser Urtheil über Dandolo als eines homo litteratus stützen: es

1) MURATORI a. a. O. p. 4: *literatorum hominum amantissimus fuit, et praeter ceteris Franciscum Petrarcham carum habuit. Auf dieses Verhältnis hat auch BLANC hingewiesen in seiner umsichtigen Biographie Petrarcha's, in der Encyclopaedie von Ersch und Gruber XIX. 3 Sect. p. 236. In Betreff dieses Briefwechsels ist eine wichtige Notiz unter den Bemerkungen von BANDURI zu Constant. Porphy. de admin. imperio p. 335 ed. Bonn.: „Andreas Dandulus quarto decimo seculo florebat, unus ex primis rerum Venetarum scriptoribus, vir probus et literis et armis conspicuus, uti testatur Franciscus Petrarca, qui eodem aeto florebat, in suis epistolis cum editis, tum ineditis, quae in bibliotheca Regia et Colbertina asservantur; ex quibus sane quam plurimus eidem Dandulo Petrarca conscripserat.“*

2) LAUR. DE MONACIS: Dux Andreas XXII. die ab expugnatione Parentii, morbo, ut creditur, ex dolore contracto, fato concessit. Vgl. MARIN storia civile e politica VI. p. 123. Im allgemeinen über den Dogat dieses Fürsten LEBRET, Staatsgeschichte von Venedig, II. 1. p. 4 — 37. Die vier Briefe, welche herausgegeben sind, tragen folgende Data: von Petrarcha an Dandolo 15. Kal. April. 1351. Antwort Dandolo's XXII. Mai. — Ferner von Petrarcha an Dandolo V. Kal. Jun. 1354. Antwort des Dandolo XIII Jun. —

wird dies um so mehr sich rechtfertigen lassen, als wir jene zugleich nicht unwesentlich verbessert hierorts mittheilen, indem uns ein Münchner codex Lat. n. 5350, obwol aus später Zeit, zu Hilfe kam. Der Text Petrarcha's liegt noch sehr im argen, und eine neue Ausgabe oder Auswahl nach historisch-kritischem Bedürfnis wäre sehr zu wünschen.

Promissam — schreibt der Doge als Antwort auf einen Mahnbrief Petrarcha's (ed. Basil. a. 1554. p. 1074. cod. Monac. fol. 141^r) — diuque optatam epistolam de manu latoris libenter accepimus, quam degustare tantum, sed et postea legere proponebamus ex commodo, nisi ¹⁾ stili sublimitas longius procedere ²⁾ suasisset. Qui quam disertus fuerit, ex hoc, quod tanta dulcedine nos traxit et retinuit ³⁾, ut illam sine dilatione non tantum delectati, sed gavisii legerimus, indicatur. Mirabamur in ea vires animi praecellentis, alti profunditatem ingenii et redolentis facundiae lenimentum, et dum haec ⁴⁾ concurrere cernimus, vix credere possumus, ut compositio tam virilis et sancta nisi e pectore sacro effluxerit ⁵⁾. Decuit namque virum sincerum, qui reliquit forum et curiam, ut in ampliora praesenti venturaeque profuturus ⁶⁾ aetati secederet ⁷⁾, pacis exordiri dictamina et eloquentiam a caelesti numine ⁸⁾ praestitam. Magna est enim admiratio copiose sapienterque dicentis et difficile dictu, quantopere conciliet animos comitas affabilitasque sermonis, in salutem proximi exemplo Ciceronis convertere Vale (schliesst Dandolo), virorum peroptime, tibi que persuade, nobis esse carissimum, sed multo fore cariorem, si nos saepius recreare curaveris similibus monumentis.

Drei Jahre später (1354) heisst es in einem andern Briefe, worin

1) *ni* ed. *michi* cod.

2) *proc. long.* ed.

3) *tenuit* ed.

4) *dum ita* c. cod.

5) *defluerit* ed.

6) *profecturus* ed.

7) *se crederet* cod.

8) *lumine* cod.

Petrarcha zum Frieden zwischen den beiden Republiken mit aller Kraft der Rede auffordert (ed. Basil. p. 1076. 1077, cod. Monac. fol. 142^v 1):

Quantum potes accelera, quoniam praeteritis succurrere non licet, instantibus saltem malis occurrere, nec expectes, dum tota haec impendens belli nubes in nostrum caput detonuerit et sanguine proprio Italia omnis inundaverit, quando²⁾ gemitui, non iam consilio locus erit. Expergiscere tuosque cives excita et publicum illis ostende periculum. Hoc³⁾ fac prius quam cuncta depereant, prius quam de⁴⁾ Italia vel desertum vel barbaries fiat. Cave ne, cum natura te mitem pacificumque genuerit⁵⁾ populumque tuum omnem, cuius in inmensum⁶⁾ aucta felicitas non bellorum, sed pacis et iustitiae fundamentis innititur⁷⁾, de illorum grege videamini, „qui, ut ait psalmista, cogitaverunt iniquitates in corde, tota die constituebant praelia“; ne forte⁸⁾ eiusdem imprecatio in vos cadat „dissipa gentes, quae bella volunt“. Nihil enim, ut arbitror, odiosius deo est, quam curare et niti, ut, cum ille te aliqua singularis dote virtutis ornaverit, tua sponte et voluptate quadam effera⁹⁾ malus fias.

Quam ob rem etiam atque etiam hic insisto, clamo¹⁰⁾: „sequere non volgi furorem, sed naturam tuam, dexteram semper et¹¹⁾ ad optima quaelibet revocantem¹²⁾; et si vulgaribus auris eo forte prolapsus es, quo non oportuit, retrahas nunc etiam pedem ab incepto praecipiti, dum licet, dum nondum signis signa collata sunt, dum tonat adhuc, necdum ful-

1) Zu diesem Briefe gab noch ein anderer codex Monac. Lat. n. 124 einige Beiträge. Der Kürze wegen heisst dieser β zum anderen α .

2) *quo iam* ed. *quoniam* cod. α . *quam* cod. β .

3) *haec* codd.

8) *forsan* cod. α .

4) *de* om. ed.

9) *efferatur* cod. α β .

5) *genuit* cod. α β .

10) *calamo* ed.

6) *et in inm.* ed. *cuius inm.* cod. α β .

11) *semper in partem et* ed.

7) *fundamentum ducitur* cod. α β .

12) *te voc.* ed.

minat Mars horrendus, dum inter amaras et horribiles belli minas audiri potest dulcissimum¹⁾ pacis nomen, denique dum²⁾ spes una tam multis nondum absumpta³⁾ terroribus, una velut⁴⁾ magnis in tenebris lux apparet, irreditura forte, si spernitur. Arripe illam, dum se exhibet, ut dicaris Italiae⁵⁾ pacis auctor, nomenque tuum tam multis et magnis rebus cum hac praecipue gloriosum mittas ad posteros. Nil tibi suadeo, nisi quod tuum est, rationem sequi, non impetum. Cave⁶⁾, ne omnia in praecipitium tecum trahas; cum enim id turpe omnibus, tamen tibi turpissimum et penitus alienum est. Nam quid *hae literae profuerint, quid studia haec*⁷⁾ *artium honestarum, quibus te cunctis aetatis nostrae ducibus abundantissimum fama praedicat nec mentitur*, si, cum meliora provideris, deteriora secteris.“

Den Werth des Dogen und die hohe Achtung, die alle vor ihm hatten, bezeichnet in besonderer Weise ein Brief Petrarcha's an *Guido Septem*, Archidiaconus von Genua, kurz nach dem Tode des Herzogs geschrieben (ed. Basil. p. 1098 — 1101. cod. Monac. fol. 168^v — 169^v). Dort sagt Petrarcha (ed. Basil. 1099 s. fin. cod. Mon. fol. 169^r):

Atque utinam Dux Andreas, qui rerum summae tunc praecerat, hodie viveret: exagitarem eum literis et omnes aculeos incuterem ac tota uterer libertate. Bonum enim virum atque integrum suaeque rei publicae amantissimum mihique amicissimum⁸⁾ sciebam; *doctum praeterea et facundum et circumspectum et affabilem et mitem*. Uno tamen offendebar, quod belli studio ardentior erat, quam naturae ac suis moribus

1) *dulcificum* cod. α β.

2) *cum* cod. α β.

3) *assumpta* cod. α β. *consumpta* ed.

4) *civa* velut ed.

5) *Italicae* ed.

6) *cavere* ed.

7) stud. *quid* a. h. cod. α β.

8) *mihique amic.* om. ed.

conveniret. Viventi equidem non peperci, et praesens verbo et absens literis lacessere ausus tantum virum, quae ille de animo meo certus patienter ferebat; sed recenti victoria elatus consilium respuebat. Consuluit illi mors, ut et acerbissimum patriae suae luctum et mordaciores literas meas non videret. Uti enim fortunae testimonio solebat nec dubitare, quin, sicut illa prosperior videretur, sic iustior causa sua esets. Itaque saepe mecum illud Scipionis Africani dictum usurpabat, qui loquens cum Hannibale, „dii, inquit, testes sunt¹⁾, qui et illius belli exitum secundum ius fasque²⁾ dederunt, et huius dant et dabunt“; illud quoque Caesareum: „haec fato quae teste probet, quis iustius arma induit, haec acies victum factura nocentem est“³⁾. Et quantulum illi vivendum erat, ut in eundem ista flecterem⁴⁾, nocentem teste fato convincens, qui teste fato innocentiam astruebat!

Paucis ante obitum diebus literas⁵⁾ meas acceperat, aculeosas fateor, plenas tamen affectuum optimorum, quibus ita se torsit, ita responsionis studio effervuit⁶⁾, sicut postea retulerunt, qui praesentes erant, quasi summo pudori duceret, non aequasse stilum, quod unum facillimum illi erat *literato in primis disertoque* homini. Id enim puto, quod erat difficillimum, non curabat, retundere scilicet et confutare sententiam⁷⁾. Verbis.

1) *sunt* cod. *sint* ed.

2) *sed ius phasque* ed. Consentit cod. noster *Livio* XXX, 31.

3) *Lucan.* VII, 260, 261:

haec fato quae teste probet, quis iustius arma
sumpserit, haec acies victum factura nocentem est.

Vergl. 126:

quis iustius *induit* arma,
scire nefas.

4) *reflecterem* ed.

5) *literulas* ed.

6) cod. in margine: *effremuit*. *efferbuit* ed.

7) *et frangere sententias* ed.

equidem atque exercitio dicendi armatus ¹⁾ verborum certamina non timebat.

Welchen Verlust mit dem plötzlichen Tode des Dogen das Vaterland erlitten habe, wie sehr er vermisst und beklagt wurde, das bezeugen unter andern noch folgende Stellen aus den Briefen Petrarcha's.

Ecce enim — so der Kanzler BENINTENDI an Petrarcha (ed. Basil. p. 1088. cod. Monac. fol. 154^v) — et ego tibi rependens ²⁾ exsolvo debitum, quod promisi; mitto inclusam responsionem, quam ad ea, quae secundo invexisti, non tamen ut asseris tibi receptam, mandavit *recolendae memoriae Dux Danduleus, olim tibi suis dilectus virtutibus et verae nostrae patriae vera lux*, ut scias, ei nec verba nec sententias defuisse. Et ut nil restet, quo tanti viri possit accusari memoria, certum tene, omni tempore appetentissimum pacis fuisse; at ut audire saepius potuisti, hic mos, gloriosum quippe patriae nostrae decus, Ducibus nostris est, ut, quamvis in eos dignitatis titulus sit collatus, potius sequi, quam ducere, nec tam imperandi, quam parendi sibi potestatem asciscant; utque ipsius viri laudes, quas nec capere posset voluminis magni liber, paucis absolvam, nil in eo natura peccavit, nisi quod tam brevem vitam dedit eidem, cui tamen bene redditae reliquit memoriam sempiternam. VII. Kal. Februarii.

Darauf erwidert Petrarcha (ed. Basil. p. 1089. cod. Monac. fol. 155^r): Novissimum est, ut noris, epistolam illius optimi viri et civis et Ducis meliore nunc in ³⁾ patria viventis, quo digni utinam diutius fuisset, laetum me, sed non sine lacrimis perlegisse: ita mihi de sepulchro, imo de caelo respondere visus est, ut multa mihi suspiria reno-

1) *ornatus* ed.

2) *expendens* ed.

3) *in* om. ed.

varet, sed non ita, ut non sibi quoque multa responsurus fuerim, si nobiscum ageret. Nunc, ut puto, vel tacitum intelligit. Mediolani XIII. Kal. Junii.

Von eben jenem Kanzler haben wir noch eine „*epistola consolatoria de morte Ducis*“: scribis suis ducalis aulae notarius Benintendi, Venetorum cancellarius, salutem — so der cod. Mon. fol. 150^v; vgl. ed. Basil. p. 1081.

Magnus est — ruft er aus — dolor meus, magna iniuria mea, irremediabile volnus meum, et cum ex praeteritis praesentia metior futuraque coniecto, in lamentis et suspiriis miserabilem vitam duco; adest tamen frequenter inter vigilantem et dormientem velut in extasi posito *dux ille Danduleus recolendae memoriae*, nedum noster, sed totius patriae nostrae parens, *virtutis* ¹⁾ *et sapientiae clarum sidus*, summae benignitatis et gratiae vivus fomes, avide quaeritans, quonam in statu sit eius respublica quibusque gubernaculis moderetur.

Das beredteste Zeugnis aber für die litterarisch-historischen Verdienste unseres Dogen verdanken wir gleichfalls seinem Bewunderer und nahestehenden Freunde *Benintendi*. Dieses Actenstück hat zwar MURATORI a. a. O. p. 10 unter dem Titel „*domini Benintendi de Ravagnanis Cancellarii Venetiarum in commendationem Chronicarum per illustrissimum dominum Andreum Dandulum inclytum Venetiarum Ducem editarum*“, und nach ihm auch CORNELIUS FLAMINIUS in den Eccles. Venet. ant. mon. X, 1 p. 246 veröffentlicht; wir schalten es hier aber nicht bloss deswegen ein, weil es zur Vervollständigung der Charakteristik dient, die wir uns zum Ziele gesetzt haben, sondern weil wir aus den Wiener

1) *virtutum* cod.

Libris Pactorum eine eigenhändige Abschrift besitzen, welche den Text mehrfach läutert und berichtigt. Es ist eigentlich jenes Schreiben des Kanzlers „an den Rath und die Gemeinde von Venedig“ in doppelter Absicht abgefasst: erstlich allerdings das Werk des Dogen und sein Wirken überhaupt in ein glänzendes Licht zu stellen; zugleich aber ein älteres Rescript, was die Rechte der Dogen bei der Investitur der Geistlichen nach langem Kampfe der Staats- und Kirchengewalt festgesetzt hatte, einzuleiten und ins Gedächtnis zurückzurufen. Aus letzterem Grunde ist das Ganze in dem Lib. Pactorum I, fol. 209 ^v also registriert: *de auctoritate serenissimi Principis in electione episcopatum, abbatiarum, a. dom. 1352.* Der Text ist folgender:

Magnificis et circumspectis dominis suis, dominis Consiliariis civitatis Venetiarum, nec non Universitati civitatis ejusdem Benintendius, vester cancellarius, licet indignus, cum recommendatione se ipsum.

Frequenter sciscitatus sum, viri clarissimi, unde tanta scriptorum provenit inopia, ut eorum, qui huius reipublicae auctores et gubernatores fuere, usque ad haec tempora jaceat sepulta memoria, indigne ferens, ut eos, quorum beneficio vivimus, a nobis cecidisse ¹⁾ tam facile passi simus. Quid enim labores moderni? quid incliti Ducis vestri solertes vigiliae? quid ejus circa rempublicam diligentia studiosa? quid denique caeterarum dotium ejus practiosissimus chorus, quas, cum potius divinas, quam humanas existimem, non facile numerare, sed difficilius scribere possem, sibi sperare queunt, si fama veterum extincta cernatur, quae semper in vobis debuit viguisse? Vita enim mortuorum in vivorum memoria sita est, cum brevis a natura vita nobis data sit: at me-

1) *excidisse* Mur. Corn.

moria bene redditae vitae sempiterna; quae si non esset longior, quam haec vita, nullus esset tam amens, qui maximis laboribus et periculis ad summam laudem gloriamque contenderet. Ad id namque vos excitare debuerat, etsi non alia, saltem posterorum vestrorum utilitas, ut bene gestas res, velut in enigmate positas contemplant, se tantae successionis haeredes, ac necessitatem sibi indictam probitatis agnoscerent. Optima enim a patribus haereditas relinquitur filiis omnique patrimonio praestantior gloria virtutis et rerum gestarum, quibus esse dedecori nefas est et vitiosissimum iudicandum.

Sed ineffabile munus fortunae vobis, utinam non ingratis, oblatum est, Ducem habentibus memorem vestri oblitumque sui; qui semper animo excubat, ut omnem a vobis repellat inscitiam, et nominis vestri laudes nunc recentis claritate virtutis, nunc veterum elucidatione gestorum propagare laboret. Cuius virtus, nihil habens protinus inaccessum, domestica simul et peregrina parans, ab origine Urbis hujus magna lucubratione descripsit, quaecumque foris bella, domi seditiones [vi] ¹⁾ gesserint, quique mores fuerint, et quae vita, per quos viros quibusque artibus civitatis imperium auctum sit ²⁾: res quippe vetustate nimia difficiles et obscuras eo, quod perrarae ³⁾ his temporibus litterae fuere, una tantum fidelis custos rerum memoria nunc servat ⁴⁾. Nec tamen opus tantum adorsus curam reipublicae intermisit, quin immo divina quadam providentia sic feliciter gubernavit, ut, quod antea inauditum, nunc publice

1) *vi* fehlt bei Mur. mit Recht. Dafür Corn. *ingesserint*. Diese Stelle ist aus *Livius*, theils aus der Vorrede, theils aus VI, 1 zusammengefügt.

2) So Mur. *fuit* der Codex.

3) So Mur. und der Codex, obwol verstümmelt. *parvae* Corn. Liv. VI, 1: *parvae et rarae*.

4) *nunc servat*: so schliesst der Satz bei Muratori; im Cod. fehlen diese Worte. Bei Livius l. l.: una *custodia fidelis memoriae rerum gestarum*.

notum sit, nobili et plebeio pariter gratus existat. In hoc ¹⁾ uno tanta vis fulget animi ingenique, ut, quocumque loco natus sit, fortunam sibi ipse facturus videatur ²⁾. Nulla ei ars deest privatae aut publicae rei gerendae. Ad summos honores alios juris scientia, alios eloquentia, alios gloria bellorum provexit. Huic versatile ingenium sic pariter ad omnia fuit, ut natum ad id unum diceres, quodcumque ageret. Bellis invictissimus, multisque sui temporis insignibus clarus pugnis. In pace, si jus publicum aut privatum consuleres, peritissimus; si causa oranda esset, (mira et incredibili facundia) eloquentissimus ³⁾, ita ut ista eius lingua, nedum vivo eo vigere credatur, sed potius aeternum habitura sit gloriae monumentum ⁴⁾. Cuius corpus ⁵⁾ nullo labore fatigari, aut animus vinci potuit ⁶⁾. Cibi potionisque modus plus quam finitus. Vigiliarum somnique nec die, nec nocte determinata ⁷⁾ tempora. In se parcus, in alios liberalis. Id quod publicis rebus gerendis superest, quieti dandum; *eo non in molli* ⁸⁾ strato, neque silentio male fungi. Et ut ipsius innumerabilia dona breviori claudam compendio, haud dubie illa aetate, quae virtutum feracior fuerit ⁹⁾, tantis dotatus virtutibus locum inter divos clarissimum tenuisset. Hunc ergo virum vobis caelesti numine praestitum, quaeso, summa devotione et debita gratitudine co-

1) Die nun folgende Stelle ist der Charakteristik des M. Porcius Cato bei Liv. XXXIX, 40 nachgebildet.

2) Bei Mur. u. Corn.: ut, quocumque loco natus *foret, etiam exili*, fortunam *eam* sibi f. v., offenbar interpoliert. Unser Cod. hat *loco* ausgelassen.

3) Was wir einschliessen, möchte als Interpolation gelten, oder *eloquentissimus* muss weichen.

4) *memoriae mon.* Mur.

5) Diese Stelle ist nach Livius XXI, 4, der Charakteristik Hannibals, gearbeitet.

6) *potest* M. C. 7) *discriminata* M. C.

8) So nach einer nothwendigen Conjectur; *ea nostri molli* der Cod., *et neque in m.* Mur. u. Corn.

9) *fuit* Mur.

lite, et supplices pro eius salute divinam misericordiam implorate, ut ipso vobis superstite, quae sibi cura una est, vos remque publicam vestram decoret et augeat felicibus incrementis.

Ipsae, ut in caetera, sic in servandis et ampliandis juribus et honoribus patriae curiosus, crebro perquirens, unde investitura illa, quam a Duce percipiunt ducatus Venetiarum praelati, sumsisset exordium, compertum habuit antiquissimis monumentis, Duces Venetiarum olim ex longaeva consuetudine, nedum huius investiturae, sed electionis etiam et confirmationis praelatorum, a quibus insuper de fidelitate, ut a ceteris laicis, consueverant iuramentum exigere, usque ad tempora Petri Polani Ducis, praerogativam plurimam habuisse. Quo tempore Patriarcha Gradensis, Henricus nomine, de stirpe Dandulea, utique acrioris conscientiae vir, dum in electione cujusdam abbatissae Sancti Zacchariae Dux uti vellet solita potestate, se quibus potuit munimentis ¹⁾ opposuit, astruens, se vindicare velle ecclesiae libertatem; sicque, ut fieri solet, ex parva scintilla flamma maxima succrescente, altero pro vetusta ejus honorificentia, altero pro libertate, ut ponebat, ecclesiae contendente, graves hinc inde discordiae sunt exortae, adeo ut, intumescentibus animis et Patriarcha ad Romanam curiam pluries personaliter laborante, spirituales processus et interdicta quam plurima contra Ducem et Venetos emanarint, et e contra temporaliter ²⁾ per eundem Ducem et Venetos usque ad exilium et ruinam domorum et publicationem bonorum ipsius Patriarchae, et fratrum sequaciumque suorum perventum sit. Coepit autem ipsum dissidium tempore Innocentii Papae II, duravitque successive temporibus Caelestini, Lucii et Eugenii, successorum suorum, a quibus episcopales litterae plurimae et quatuor Cardinales legati diversis temporibus ad partes Venetiarum pro sedanda ipsa discordia missi sunt. Interim

1) *monumentis* M. C.

2) *poenis temporalibus* M.

Dux ipse ab hac luce subtrahitur. Cui successit Dominicus Maurocenus. Qui dum ad tuendam consuetudinem patriae modesta animositate jam vellet insurgere, tandem illo volente, qui languidorum mentes sanat et corpora, et ad cuius nutum stat spiritus procellarum, de coniventia, rectissimo quodam¹⁾ consensu Romanae ecclesiae, idem Dux et Patriarcha in rescriptum ex utraque parte servandum deinceps concorditer et unanimiter consenserunt. Cuius rescripti tenorem cum ab ipsius incliti Ducis incomparabili bonitate, sicut et pleraque alia, didicissem, ne vos et posteros lateat, quos videtur communiter tangere, decrevi in vestram et publicam notitiam deducendum, ut ex ipsius vestri Ducis laboribus in presentiarum aliquam odoris fragrantiam sentientes, quam uberrimos fructus ex eo perceperitis hactenus sitisque deo propitio imposterum percepturi, ipsi memoriter iudicare possitis.

Dat. 2º Nonas Decembris 1352.

Forma rescripti talis est.

Facta confirmatione electionis a Patriarcha et enuntiatione Duci, tertia die, antequam veniat electus pro suscipienda investitura Sancti Marci, mittatur Primicerio vel Capellanis de adventu electi. Deinde veniat electus ante altare Sancti Marci ad suscipiendam investituram huiusmodi. Dicat Capellanus sive Primicerius sine dilatione et exactione: *per Deum et Sanctum Marcum recognosce hunc episcopatum*. Deinde vadat ad ecclesiam electi et ad domum eiusdem ecclesiae cum eo, et similiter dicat. Et sic electus domum ecclesiae et episcopatum intromittat; et si per Capellanum vel Primicerium steterit, nisi fraude fiat Patriarchae aut electi, vadat electus, et intromittat domum ecclesiae et episcopatum, in quo electus est. Postea consecretur, et post consecrationem veniat ad

1) de conniv. immo quodam cons. Mur. u Corn.

Ducem, et suscipiat ab eo investituram. Hac accepta a Duce, vadat cum eo Capellanus Ducis ad episcopatum, et mittat eum in regalium possessionem, quae ad Ducem pertinent. Hoc totum fiat sine pretio. Intra quindecim dies post consecrationem suam hoc fiat. Tertia die, antequam veniat, denuntiet hoc Duci per Parochianos suos. Similiter hoc totum, quod superius dictum est, servetur in electione Patriarchae, Episcopi, Abbatis, Abbatissae, reliquis, quae ad Patriarcham vel Episcopos pertinent, in suo statu manentibus. Cetera vero, quae ad Ducem et Commune pertinent, permancant in priori statu.

Kaum aber lässt sich ein schöneres und würdigeres Denkmal auf-
führen, als sich der edle Doge selbst gesetzt hat in der Vorrede zu
seinen zwei Hauptsammlungen von Staatsurkunden, dem *Liber Albus* und
Liber Blancus aus dem Jahre 1344. Sie beweist, welch erhabenes Be-
wusstsein den Regenten beseelte; sie bezeugt seinen offenen Sinn für
historische Treue und Wahrheit; sie bestätigt seine gediegene Kenntnis
der Sprache und sein eifriges Streben nach Kraft und Würde des Aus-
drucks. Der Stil, wie ihn Dandolo und seine Zeitgenossen schreiben,
zeigt allerdings nicht jene Reinheit, Glätte und Eleganz der folgenden
Jahrhunderte; aber er bleibt auch ferne von dem blossen schönen Wort-
geklänge, wie es aus dem späteren Ciceronianismus manchmal widerhallt.
Es ist bei aller Vorliebe, die alten Römer aus- und nachzuschreiben,
eine gewisse Originalität und Körnigkeit des Ausdrucks, die allemal sich
findet, wenn das Wort Männern der That und Zeiten mächtiger Le-
benskraft zum Werkzeug dient.

Die Veröffentlichung dieses schönen Documentes war schon vor
etlichen und dreissig Jahren in Aussicht gestellt (vgl. Archiv der Ge-
sellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde, 3. Band. 1821. S. 578);
es ist aber erst in unseren Tagen von S. ROMANIN (storla documen-

tata di Venezia T. I. 1853—1854) p. 354, 355, bekannt gegeben worden (vgl. Gelehrte Anzeigen XXXIX. 1854. III. 15). ¹⁾

Wir geben nun den Originaltext getreu nach den Wiener Exemplaren beider Bücher, und zwar zunächst nach dem *Liber Albus*, indem wir das abweichende aus dem *Liber Blancus* einschalten.

Andreas Dandulo, dei gratia Venecie, Dalmacie atque Croacie Dux, dominus quarte partis et dimidie totius imperii Romani (*Romanie Lib. Blancus*, richtiger), universis et singulis nostri ducatus fidelibus et subiectis gratiam suam et omne bonum.

Actus nostros in eterni regis beneplacito dirigentes illam in eo plenitudinem gratie semper speravimus (*speramus Lib. Blancus*), ut nostris temporibus, que sua clementi pietate prosperari dignetur, deformata reformare, corrigenda corrigere et indirecta dirigere valeamus. Potissime autem, cum sit in eo cura nostra solerter invigilans, ut queque temporibus, locis debitis disponamus et finibus, ne quicquam circa nos reperiatur incongruum aut cuiusvis indecentie nota respersum, ordinem in agilibus libenter amplectimur, et illum velud divinum quoddam oraculum assidue veneramus. Hic est enim, qui clarens in terris velut luminare prefulgidum res cunctas modificat et decorat, paria proporcionando disparibus, quo singula locum tenent queque sortita decenter ²⁾. Quid enim prodesset nobilem invenisse materiam, ni nobilem ³⁾ vestiretur in formam? quid inventorum solemnitatis oblectaret, si turbati ordinis defor-

1) „*Ella è — bemerkt ROMANIN treffend zu diesem Patente — questa una lettera preziosissima, che ci fa conoscere quel benemerito doge da un terzo lato finora ignoto, cioè non solo come cronista e legislatore, ma altresì come raccoglitore de' patrii documenti antichissimi*“

2) *decent* Roman. Vgl. Horat. a. p. 92. 3) (si) *ignobilem* R.

mitate nigresceret¹⁾? Sane Ciceronem et ceteros, quos summe virtutes in eternum valitute commemorant, nil magis adauxisse conspicimus, quam accuratissima observantia ordinis in agendis et recta distributio dicendorum.

Proinde nobis hec sedula meditatione pensantibus, licet incessanter onerosis et arduis nostri comunis impediti[s] negociis parum reservetur quietis vel ocii; id tamen, quantillum sit, in utilitates publicas consumere cupientes, post compilationem sexti libri Statutorum nostrorum non minus utiliter, quam laudabiliter a nostro culmine traditam, privilegia²⁾, jurisdictiones et pacta sanctissime urbis nostre diversis retro temporibus a predecessoribus nostris et nobis honorabiliter procurata vigili perquirentes examine invenimus, ea per multa librorum volumina, rerum, locorum vel temporum discretionem non habita, incertis, sed in propriis verius sedibus pervagari. Inde legentium offuscabatur intuitus, hebetabatur querentium intellectus et quesitorum inventio persepe difficilima et pene impossibilis reddebatur. Hunc quippe defectum notabilem utique tollere et cuncta in statum meliorem reducere cupientes, collectas materias undique digna iussimus (*iussimus digna Liber Blancus*) compensatione partiri et locis congruentibus multa ordinis maturitate distribui, nil prorsus perperam seu indecenter positum relinquentes; quinymo seriosa consequentia, prout rerum, loci vel temporis exigebat conditio, singulis recte dispositis aditum amenum, ex aspero clarum, ex tetro et ex difficili facilem prebuimus, ea, que ad Romanie, Syrie, Hermenie et Cipri provincias pertinebant (dafür hat nach seinem Inhalt der Lib. Blancus: *ea, que ad Lombardie, Tuscie, Romandiole, Marchie et Sicille prov.*³⁾ *pertinebant*), in presenti volumine specialiter inserentes.

1) *incresceret* R.

2) *tradita privil.* R.

3) *provinciarum* R.

Sumat ergo nostri fructum laboris subditorum clara devocio, et quid erga eos generalitatis gratia patrio fouemus affectu, gloriosum nostrum propositum recognoscant. Docti enim, quod¹⁾ regna sublimant principum solertes vigilie, et dominantis tanto eminentius fama crescit, quanto instantius comodis subiectorum insudare dignoscitur, optamus cunctos dies nostros in publicas utilitates excurrere, ut venerabili patrie comis- sisque nobis divinitus populis, quibus principaliter nati sumus, prodesse quam preesse potius valeamus.

Den Schluss dieser kurzen Lobrede auf den Dogen Andreas Dandolo möge das Epicedion bilden, das ihm sein edler Freund Petrarcha geweiht hat (ed. Bas. p. 1090):

En domus Andreae Veneti Ducis ultima quanta est?
 Alta sed assurgens spiritus astra tenet.
 Publica lux iacet hic et quantum sidus honorum,
 Stirpis Danduloae gloria prima Ducum.
 Hunc animi vigilem temeraria Graecia sensit,
 Et levis antiquo reddita Creta iugo.
 Hunc comes Albertus Tyrolis nostra perurgens,
 Vastatis propriis qui meruit veniam.
 Hunc Justinopolis fervens et Jadera rebellis
 Portinuere truce, percoluere pium.
 Hic Genuam bello. claram pelagoque superbam
 Fregit ad Algerium servilioque dedit.
 Justus, amans patriae, magnos cui fecit amicos,
 Ingenio praestans, eloquio omnipotens.

(Kal. Sept. ad vesperum MCCCLVII. Petrarcha Benintendi S.)

1) qui R.

Auf die beiden kostbaren Bücher des Andreas Dandolo, wie auch auf die übrigen grossartigen Sammlungen Venezianischer Staatsurkunden, hat bei uns zuerst G. H. PERTZ, der Meister historischer Forschung, ausführlich hingewiesen; vgl. Archiv für deutsche Geschichtskunde 1821. 3. Band. S. 576—579; 598—603; 612—615; 618—620; 624—628. 1822. 4. Band, S. 170—177; 194—206. Nach ihm FRIEDRICH BLUME im iter Italicum I, p. 203—206. IV, p. 169. Eine kurze Charakteristik fügten wir selbst der „Probe einer Ausgabe des Fontes rerum Venetarum“ ein, vgl. Sitzungsberichte der philos.-histor. Classe der kais. Akad. d. Wiss. Wien. 1850. Octoberheft.

Einige ergänzende Bemerkungen mögen hier noch ihre Stelle finden. Vom *Liber Albus* sowol und *Liber Blancus*, als wie von den *Libris Pactorum* (in VII Foliobänden) bewahrt das kais. Archiv in Wien und das allgemeine Archiv in Venedig ein Exemplar. Diese Venezianer Bände überragen die Wiener, was äussere Pracht und Sorgfalt der Ausführung betrifft, obwol schon diese unstreitig zu den schönsten Erzeugnissen solider und kraftvoller Handschriften gehören. Es erscheint demgemäss nicht gewagt, wenn wir die Venezianer Exemplare als die Originale, und die Wiener als die Copien betrachten: beim *Liber Albus* und *Blancus* kann darüber kein Zweifel obwalten. Was die historische Treue der Abschriften belangt, so werden sie dem Original kaum am Werthe nachstehen, soweit wenigstens unsere leider nur zu kurze Vergleichung zu urtheilen berechtigt.

Der Wiener *Liber Albus* in Holzdeckel, der Rücken von Leder, enthält 3 Blätter vorangeschickter Indices und 275 doppelspaltige Textesblätter. Im *Liber Albus* zu Venedig besagt der Eingang: *Liber albus habet chartarum III. Praefatio inest D. Andreae Dandulo, Ducis Venetiarum incliti. Chartae numerantur CCLXXV. Tempora, quae hoc volumine complectuntur, haec sunt etc.* — diese folgen dann in splendor Weidläufigkeit.

Der Wiener Liber Blancus enthält 288 registrierte Pergamentblätter: er hat die zwei nämlichen Handschriften, wie der Albus. Auf der Kehrseite des vordern Lederdeckels steht die Vignette mit dem Löwen von S. Marco, um dessen Schwert die Inschrift: *custos vel ultor*. Unter demselben: *Bibliothecae d. Marci Venetiarum*. Er war also früher Eigenthum der Marciana. Der Originalindex des Venezianer Liber Blancus beginnt also: *Liber blancus rubricas habet capitum LXVIII. Praefatio sequitur D. Andreae Dandulo, inclyti Venetiarum Ducis. Chartas continet CCLXXXVIII. Tempora libri huius haec sunt etc.* — Daraus ergibt sich eine Congruenz zwischen Original und Copie, welche selbst die Zahl der Blätter einhielt.

Um einen Begriff zu geben von der Ausführlichkeit und Verschiedenartigkeit, mit welcher und nach welcher der Originalindex über die Libri Pactorum im Exemplar des Archives von Venedig (dort IX Bücher und *Registri dei Patti* genannt) angelegt ist, heben wir nur die Capitelüberschriften dieses Index selbst, d. h. die Rubriken der *Indices-Bände*, heraus, nebst einigen eingereihten Notizen der Compileren, welche die Abfassung und den Zweck der Arbeit, so würdig als lehrreich, beleuchten.

Es sind dies folgende:

- 1) Index rerum domi forisque gestarum Veneti senatus in libros IX Pactorum a secretis.

- 2) Index in Pactorum libros IX. Italie regiones quatuordecim *).

Liguria. Regio prima. Charta III.

Hevania. II. Ch. VII.

*) Wir theilen diese auch sonst wichtige Tabelle hier vollständig mit.

	Latina. Roma.	Regio III.	Charta VIII.
-	Umbria.	III.	Ch. XV.
-	Picenum.	V.	Ch. XV.
-	Romandiola.	VI.	Ch. XVI.
-	Lombardia.	VII.	Ch. XX.
-	Venetia.	VIII.	Ch. XXIII.
-	Marchia. Trivisana.	VIII.	Ch. CXVIII.
-	Forum Julium.	X.	Ch. CXXXV.
-	Histria.	XI.	Ch. CXXX.
-	Aprutium.	XII.	Ch. CXXXIII.
-	Campania. Cumae.	XIII.	Ch. CXXXIII.
-	Apulia.	XIII.	Ch. CXXXIII.

3) Elenchus | sive | index | eorum, quae
 IX | hisce Pactorum | libris continentur (libris) | quae quidem olim | al-
 tissimis obsita tenebris | situque diuturno sepulta | longis post seculis |
 nunc primum | in lucem edita sunt | in usum | reip. senatusque Ve-
 neti | Andreae Griti | principis sapientiss. | Autoritate et auspiciis |
 Andreae Franciscii | magni cancellarii ope | et Petri Brixiani a secretis |
 opera | Anno salutis | MDXXXVIII.

4) Index provinciarum et regionum. aa 1 — aa 3.

5) Index urbium, insularum, locorum. (Nach 4 unpaginierten
 Blättern bb 1 — bb 5.)

Dann folgt 6): Lectori.

Pactorum operis in hoc Indice constituendo conscribendoque huiusmodi nostra fuit ratio atque partitio. Nam totum nos corpus treis in parteis secuimus. Quarum *una* Elenchus ipse sub Topothesiae titulo atque nomine res omnes materiasque et clare satis indicat et aperte ostendit. Nec valde quidem a tabularii publici stylo cancellariaeve (vulgo nunc ut vocitant) veteri omnino abhorret. Sic enim viri illi a secretis, quorum*) non magna paucitas et sane egregiorum extitit, usurpaverunt. Tametsi cum in locorum ponendorum ordine, tum in materiarum collocatione longe alia longeque dissimilis ratio nostra ab eorum industria aestimanda. Novum profecto inventum est nostrum, novum huiusce institutionis genus, nec ab ullo unquam alio jam inde ab initio exco-gitatum, nec (venia enim illorum dictum velim) repertum. Quamobrem ad opus ipsum lector relegaris optime. Quod plane, nobis etiam tacentibus, lectura facile constiterit.

Secunda vero, quae sequitur pars, ea est. Nempe ubi primum inter scribendum ad Italiae regionem octavam perventum nobis fuit, octavam, inquam, ut Foroliviensi Blondo eam placuit appellari (tanti enim authoris vestigia me secutum nunquam poenituerit), nec veriti quippe sumus eo duce, quin aliquid nobis ornamenti atque praesidii aliquando id sit allaturum, — sed jam, unde digressi sumus, eo revertamur —, Venetias cum primum attigissemus, res omnes atque materias, quas passim sparsimque propriis suis collocaveramus locis, visum est faciendum, ut eadem illa hac ipsa in regione civitateque Venetiarum coniunctim unum in corpus omnia redigeremus, ac certa quadam serie expressoque ordine singula omniaque disponeremus, sicque rationem alphabeticam adiungeremus, ut lectori omnia promptiora paratiorave esse possint.

*) *in margine*: quorum quidem satis magna et sane egregiorum copia nunquam defuit, usurpaverunt.

Tertia denique pars, quae postrema relinquitur, quae in epitomen compendiumque nobis relata est, tota plane in Topographiae ratione et nominum et locorum expositione versatur. Hic tu et, unde origo eorum, ubi locorum situs, et quot quibusque appellationibus vocitata sint, intelliges, et quanta sit tum varietas, tum consensio scriptorum, percipies; et quibus quotve authoribus (magna est enim praestantissimorum cohors non solum antiquorum, sed aetatis nostrae, tum Graecorum, tum Latinorum authorum insignium) et quibus demum titulis nominibusque nunc vulgo nominentur, scies. Ad quae sane nos elucubrandam ac describendam omni cura omnique studio incubuimus.

Accipito igitur, lector optime, tomos duos, alterum duabus primis partibus conjunctum. Alterum vero, qui tertiae superest partis, seorsum ab aliis duabus sejunctum, ut commodiora tibi pertractanti, voluminaque tibi volventi paratiora accedant atque sint. Quae quidem ad nutum tibi semper praesto adsint, deusque optimus maximus sit praesens favensque tuis. Vale.

7) Index Alphabeticus (3 Blätter, unpaginiert).

8) Pactorum tempora (3 Blätter, a 1 a 2 a 3).

9) Blatt a 4.

Pactorum libri IX.

(Sic enim vulgatiore nomine appellari placuit). Hi sunt, qui ab incunabulis fere reipublicae Venetae ad aetatem hanc nostram, quicquid togae bellicae praeclare gestum est, complectantur. Hic tu, ne forte hoc nescias, pacis ornamenta omnia et subsidia leges. Qui principes,

quae urbana consilia, qui magistratus, cognosces. Qui senatus comitiorumve usus et ratio, quantaque reipublicae majestas et autoritas sit, accipies. Erunt et in hoc genere multa externorum Principum repetita consilia et artes, quibuscum olim societas, foedus amicitiaeque juncta initaque sit. Militiae denique praeclara facinora, victorias trophaeaeque innumera, terra marique a Venetis parta quaesitave, reperies. Unde Veneto senatui dignitates privilegiave et commoda merito amplissima comparata. Quae omnia ad summam aeternamque Veneti nominis et imperii laudem accedant.

Folgt 10) der Titel:

Orbis terrarum partes, | provinciae, regiones, | insulae et oppida, |
 quibus cum gentibus | quibus cum principibus | acta gestaque sunt | quae
 quidem ex hisce | Pactorum complexi sumus | libris | tum ex geogra-
 phiae probatiss. | fere authoribus descripta | tum scriptoris | cura dili-
 gentiaeque | haud quaquam spernenda | concinnata |.

Wenn wir dieser Einleitung über die Venezianischen Quellensammlungen die *Originalregister* aller jener Urkunden anreihen, welche in den besagten Handschriften niedergelegt sind, und zwar in treuer Abschrift aus den Wiener Exemplaren und nach sorgsamer Collation, so glauben wir damit der ganzen gelehrten Welt, soweit sie sich für die Geschichte im Grossen interessiert, einen wesentlichen Dienst zu leisten. Es sind diese „Rubricae“ häufig wahrhafte *Regesten*, und zwar nicht bloss für die Geschichte Venedigs und Italiens, sondern für die ganze Geschichte des Mittelalters, das in allen seinen Bewegungen nach Osten und Westen, im Norden und Süden, in allen politischen, kirchlichen und culturhistorischen Verhältnissen vom grossen Senat der Dogenstadt durchdrungen oder beherrscht wurde.

Index Libri Albi.

1000 1000 1000

Liber Albus.

*Index Libri
Albi.*

(Auf dem ersten Blatt: Petrus Bembo.)

Privilegium Emanuelis, imperatoris Constant.	carta 2
Privilegium Isachii, imperatoris Constant.	„ 5
Privilegium confirmationis de concessione imperator. Constant.	„ 10
Privilegium Isachii imperatoris	„ 12
Privilegium ejusdem imperatoris, concessum supradicto domino	
Aurio duci	„ 14
Privilegium Alexii imperatoris Constant.	„ 17
Sacramentum nuntiorum Balduyni, comitis Flandrie etc.	„ 24
Sacramentum Theobaldi, comitis Trecentis et Palatini etc.	„ 24
Sacramentum Lodovici, comitis Blesensis et Claramontis etc.	„ 26
Pactum domini Balduini, comitis Flandrensis, et Teobaldi, co-	
mitis Trecentis, et Lodovici, comitis Blesensis etc.	„ 26
Pactum initum inter dominum Henricum, ducem Venetiarum, et	
Bonifacium marchionem Montis ferati, et Balduinum co-	
mitem Flandrensem, et Lodovicum comitem Blesensem, in	
captione urbis Constantinopolitanae	„ 29
Pactum initum inter supradictos dominos in dicta captione etc.	„ 31
Pactum inter dominum Henricum Dandulo, ducem Venetiarum,	
et Bonifacium, marchionem Montis ferati, ac Balduinum	

*Index Libri
Albi.*

comitem Flandrensem, et Lodovicum comitem Blesensem pro dicta captione	carta	33
Pars terrarum domini ducis et comunis Venetiarum de prima parte imperii Romani	"	34
de secunda parte domini ducis et comunis Venetiarum	"	34
de prima et secunda parte domini imperatoris	"	34
de prima et secunda parte peregrinorum	"	34
Sacramentum canonicorum deputatorum in ecclesia patriarcali Constantin.	"	34
Sacramentum presbiteri Theodoli, canonici electi in ecclesia patriarcali Constantin.	"	36
Sacramentum Egidii, electi canonici ecclesie supradicte	"	37
Sacramentum Henrici, canonici ecclesie supradicte	"	37
Littera Innocentii pape missa Raynerio Dandulo, vicem fungenti d. Henrici patris ejus, ducis Veneciarum, pro confirmatione Thome Mauroc. electi patriarche Constantin.	"	38
Littera ejusdem pape missa supradicto Raynerio, recommendans eundem patriarcham	"	40
Confirmatio pseudorum institutorum per Marinum Geno, pote- statem Constantin.	"	40
Electio Marini Geno in potestatem Constantin. post obitum d. Henrici Dandulo	"	41
Refutatio ejusdem Marini facta communi Veneciarum de Corffu et Durachio et aliis locis imperii Romaniae	"	42
Juramentum factum per Henricum imperatorem Constant. factum Marino Geno pro partitione Romanie	"	43
Alia confirmatio partitionis per dom. H. et M.	"	44
Confirmatio H. fratris imperatoris Constantin.	"	45
Confirmatio alia dicte partitionis facte a P. imperatore Constantin.	"	46

Pactum factum inter Lascarem imperatorem Graecorum et Jacobum Theupolo potestatem Constantinopolis carta	47
Pactum soldani Turchie cum Jacobo Theupolo potestate in Romania	48
Pactum factum inter legatum soldani Turchie et Jacobum Theupolo potestatem Constantinopol.	51
Concessio et traditio facta per Robertum imperatorem Constantinopolitanum Jacobo Teupulo potestati Constantin. de campo Provincialium et Yspanorum	51
Juramentum Johannis regis Jerosolymitani in imperatorem Constantin. etc. etc.	52
Confirmatio pactorum et conventionum factarum inter Philippum imperatorem Constant. et Carolum regem Jerusalem et Sicilie etc.	57
Aliud pactum confirmationis conventionum factarum et habitarum inter supradictos barones	60
Alia confirmatio pactorum et conventionum factarum inter Carolum regem Francie filium et dominum Petrum Gradonicum ducem Veneciarum	65
Privilegium papale patriarche Gradensis pro exceptione ecclesiarum Venetarum in Romania	68
Privilegium papale pro honorificentis patriarchatus Gradensis	69
Refutatio Crete et de centum millibus yperp. et pheudo et The- salica civitate et nonnullis poss. facta per Bonifacium marchionem montis Ferati	72
Concessio insule Cretensis facta per d. Petrum Ziani ducem Veneciarum etc.	74
Que facere et servare debent supradicti fideles viri Veneti occasione concessionis predictae	76

*Index Libri
Albi.*

Quot milites iverunt Cretam et juraverunt supradictam obser-	
vere concessionem et eorum nomina	carta 78
Augmentatio miliciarum Cret. per d. Petrum Ziani ducem Ve-	
neciarum etc.	79
Concessio Canée facta per d. Marinum Maurocenum ducem	
Veneciarum etc.	82
Littera Gregorii pape militibus Cretensibus destinata pro ec-	
clesia beati Marci	86
Alia littera ejusdem pape Episcopo Gerapetrensi pro eadem	
ecclesia destinata	87
Privilegium Ravani vigore concessionis facte de insula Ni-	
gripi etc.	92
Promissio Ravani facta d. Petro duci Veneciarum etc.	94
Exemplum quarundam litterarum patentium Narzoti de Carcere	95
Ratificatio domini Raynerii Geno ducis Veneciarum etc.	97
Reconciliatio et concordia facta per Guilielmum, principem	
Achaie, cum nobilibus viris Andrea Barbadico etc.	98
Concessio tertiae partis Nigropontis facta Merino et Rizado	
fratribus etc.	100
Promissio Guillelmi filii quondam nobilis viri Giberti de Verona	102
Alia promissio ejusdem Guillelmi prefato domino duci etc.	104
Privilegium Durachii factum per dominum Petrum Ziani du-	
cem Veneciarum etc.	108
Fidelitas sevastocratorum sub domino Petro Ziani de territorio	
et locis contra Durachium	109
Concessio castri Corphuensis cum tota ejus insula et per-	
inentiis	110
Treugua Michaelis imperatoris Romeorum cum domino Ray-	
nerio duce Veneciarum	116

Treugua secunda inter Michaelē imperatorem supradictum etc. carta	125
Juramentum Michaelis imperatoris Romeorum factum illustri domino Raynerio Geno duci Venetiarum etc.	132
Treugua quarta facta per dominum Hugolinum Justinum, nuncium domini ducis et communis Venetiarum, cum Andronico imperatore Romeorum	140
Pactum principis Gofredi	144
Privilegium pacti Varmondi patriarche Jerosolymitani sancto Marco et d. Dominico Michaeli etc.	148
Privilegium concessionis facte per Balduinum regem Jerosolimitanum sancto Marcho et domino Dominico Michael etc.	151
Donatio et traditio per Pontium comitem Tripolitanum facta beato Marcho evangeliste etc.	153
Privilegium concessionis et securitatis per Raymundum Anthiochie principem collatum omnibus Venetis	153
Privilegium confirmationis domini Alexandri pape etc.	155
Privilegium Boamundi principis Anthiochensis etc.	156
Aliud privilegium ejusdem Boamundi de securitate et libertate Venetorum etc.	157
Littera Innocentii pape Jerosolimitano patriarche et archiepiscopo Cesariensi	158
Alia littera Innocentii pape pro ecclesia sancti Marci de Thiro	160
Inhibitio exemptionis ecclesiarum sancti Marci Tirensis et Aconensis per Octavianum sancte Marie in via lata	160
Privilegium Guidonis domini Biblii pro securitate Venetorum etc.	161
Privilegium Johannis de Ibilino Biriti domini concessionis et confirmationis etc.	162
Compositio et concordia tractata et firmata inter Florentium	

*Index Libri
Albi.*

Achonensem episcopum et Johannem plebanum sancti Marci etc.	carta	163
Exemplum privilegii Gregorii pape domino duci et comuni Ve- neciarum concessi etc.		167
Exemplum solutionis census ecclesiae sancti Marci de Ve- neciis etc.		167
Aliud instrumentum solutionis census pro ecclesiis supradictis	"	168
Instrumentum solutionis census pro ecclesia sancti Marci de Veneciis	"	168
Instrumentum solutionis census pro ecclesiis sancti Marci et Achon. etc.	"	169
Marsilius Georgius, baiulus Venetorum in Syria, multa ibidem gesta per ordinem narrat	"	172
Ea, que habemus in civitate Thiri intus et extra	"	174
Forma juramenti judicum seu juratorum curie Veneciarum in civitate Thiri etc.	"	175
Juramentum fidelitatis et obedientiae, quod fit per illos de territorio civitatis Thiri etc.	"	176
Quid servatur in emptionibus domorum in territorio commu- nis Veneciarum in Thiro	"	176
Possessiones ecclesie sancti Marci de Thiro	"	176
Illud, quod habet Episcopus de Caurole	"	178
Possessiones, balnea, furni et domus, quas commune Vene- ciarum habet in Thiro et in omni terciario	"	178
De possessionibus, casalibus et molendinis, quas com- mune Veneciarum habet et possidet extra civitatem prope Thiri civitatem	"	180
Casalia, que possident Veneti et commune Veneciarum extra civitatem Thiri et ejus districtum	"	182

*Index Libri
Albi.*

Concessio in pheudum per dominum ducem Veneciarum ali- quibus militibus a captione civitatis Thiri de aliquibus casalibus et possessionibus	carta	185
Casale Betheron, quod habemus cum archiepiscopo Thirensi	"	187
Id, quod habemus et possidemus de prefato casali Betheron	"	189
Possessiones, jurisdictiones et redditus, qui et que detinentur malo modo communi Veneciarum a rege Jerosolimitano- rum et ab aliis privatis hominibus infra civitatem Thiri	"	190
Domus, que retinentur communi Veneciarum infra civitatem Thiri	"	190
De casalibus et possessionibus, quas dedit in pheudum do- minus dux et commune Veneciarum tempore captionis Thiri Rolando Contareno etc.	"	191
Casalia, que detinentur communi Veneciarum in terciario Thiri etc.	"	192
Memoriale possessionum in ruga firmi, quod fieri fecit Mar- silius Georgius eo tempore, quo fuit baiulus in Syria	"	192
Stationes et habitationes sub palatio, ubi habitat baiulus exi- stens etc.	"	193
Item stationes, sub eadem domo inferius existentes	"	193
Item quatuor stationes, intra dictum palacium et ecclesiam sancti Marci existentes	"	193
Tabule sive banche contra lobiam existentia	"	193
Stationes, sub magno palatio fontici super viam et cam- pum existentes	"	193
Item stationes, sub eadem domo inferius existentes	"	193

*Index Libri
Atbi.*

Camere, in magno palatio fontici intus et inferius existentes	carta	194
Domus, in palatio magno fontici in solarario et medio exi-		
stentes.	"	194
In capite fontici juxta sanctum Dimitrium sunt quinque ha-		
bitationes	"	195
In superiore parte dicti palatii sunt VI camere, due magne		
et IV parvae.	"	195
Hec sunt domus communis ex alia parte vie a palatio		
magno fontici etc.	"	196
Hec sunt domus communis Veneciarum supra campum no-		
strum	"	196
Pactum Melachalis de Alapo Soldani factum cum domino Ja-		
cobo Theupulo, duce Veneciarum.	"	204
Exemplum quarundam litterarum ejusdem Soldani	"	205
Preceptum ejusdem Soldani	"	206
Idem Soldanus reddidit Venetos et mercatores salvos et se-		
curos per totum suum territorium et districtum	"	206
Pactum Soldani de Alapo factum ad petitionem nobilis viri		
Johannis Secreto	"	210
Aliud pactum ejusdem Soldani etc.	"	210
Qualiter dictus Soldanus Venetos et eorum bona per totum		
suum dominium reddidit securos	"	212
Translationes litterarum domini Soldani translatarum de		
lingua Arabica in latinam, quas adduxit secum vir no-		
bilis Nicolaus Geno, ambaxador, ad dominum Soldanum	"	220
Subscriptio sive mansio litterarum	"	220
Tenor litterarum	"	220

*Index Libri
Albi.*

Precepta, que vir nobilis Nicolaus Geno ambaxador communis Veneciarum adduxit secum, rediens a Soldano	carta	222
Primum preceptum etc.	"	222
Exemplum litterarum domini Soldani translatarum de lingua Arabica in Latinam	"	225
Suprascriptio sive mansio litterarum	"	225
Tenor litterarum	"	225
Privilegium Leonis, regis Armenorum, donationis et conces- sionis facte domino Henrico Dandulo etc.	"	228
Item aliud privilegium securitatis predictorum Venetorum, factum per Heton, regem Armenorum, et Helisabeth, filiam Leonis regis quondam Armenorum, domino Jacobo Theupulo, duci Veneciarum etc.	"	230
Item aliud privilegium securitatis Leonis, regis Armenie, tem- pore domini Petri Gradonico, ducis Veneciarum	"	233
Forma securitatis facte Venetis	"	235
Confirmatio privilegii Leonis, regis Armenie, tempore domini Johannis Superantio, ducis Veneciarum	"	235
Confirmatio alterius privilegii ejusdem Leonis, regis Armenie, tempore domini Francisci Dandulo, ducis Veneciarum	"	238
Pactum cum Monsait, imperatoris Tunisii, per Michaellem Del- phino, ambaxadorem illustris domini ducis Veneciarum celebratum	"	244
Privilegium imperatoris Trapesunde, tempore illustris domini Johannis Superantio, ducis Veneciarum	"	247
Exemplum pacti cum Husbecho, imperatore Tartarorum, quod tractavit et complevit vir nobilis Andreas Geno, amba-		

*Index Libri
Albi.*

xador, pro communi Veneoiarum, presentatum aducali
curie etc. 249
Exemplum precepti, firmati. et concessi per Zambech, impera-
torem generalem Tartarorum, nobilibus et sapientibus
viris Johanni Grino et Petro Justiniano, ambaxadoribus etc. 250
Pacta firmata cum domino imperatore Zambech 251

Bemerkung.

Ausser diesen registrierten Documenten, welche den eigentlichen Liber Albus nach der oben dargelegten Bestimmung des Andreas Dandolo ausmachen, enthält derselbe noch auf etlichen und zwanzig Blättern eine Reihe von Actenstücken, bezüglich auf

Triest,

Istrien (Capo d' Istria),

Muggia, und

das Patriarchat von Grado.

Von diesen wird zum grösseren Theil an anderer Stelle gehandelt werden.

Index Libri Blanci.

Liber Blancus.

Index Libri Blanci.

I.	Pactum inter Lotharium imperatorem et dominum Petrum Ducem Venecie pro firma pace habenda inter aliquas ci- vitates et loca ducatus Venecie propinqua	carta	1
II.	Privilegium confirmationis Lotharii imperatoris factum do- mino Petro Duci Venetiarum de rebus ducatus Venecie, que infra dictionem sui imperii consistere noscebantur	"	4
III.	Privilegium confirmationis Ludovici imperatoris factum su- pradicto Petro, Duci Venecie	"	5
IV.	Privilegium confirmationis Karoli imperatoris factum do- mino Johanni Duci Venecie de rebus sui ducatus et que infra dictionem sui imperii site esse noscuntur	"	5
V.	Privilegium confirmationis Lodovici imperatoris factum do- mino Petro Duci Venetiarum ex rebus sui ducatus et ea- rum, que infra dictionem sui imperii site esse noscuntur	"	7
VI.	Simile privilegium confirmationis Rodulfi imperatoris factum domino Ursio Duci Venecie	"	9
VII.	Simile privilegium confirmationis Ugonis imperatoris factum predicto domino Ursio Duci	"	10
VIII.	Pactum inter Berengarium regem et dominum Petrum Ducem Venecie pro firma pace firmanda inter Veneticos ac vicinos eorum	"	11

*Index Libri
Blanci.*

- IX. Privilegium confirmationis Octonis imperatoris factum domino Petro Duci Venetiarum carta 14
- X. Pactum habitum inter Octonem imperatorem et dominum Petrum Ducem Venetiarum pro firma pace firmanda inter Veneticos et vicinos eorum „ 16
- XI. Pax et fedus factum et initum inter Octonem imperatorem et Ursium Ducem Venetiarum occasione dissensionis inter eos et Veneticos orte „ 17
- XII. Pacificatio et confirmatio Octonis prefati cum Venetis „ 21
- XIII. Securitas Venetorum prestita per Octonem „ 21
- XIV. Corroboratio Octonis regis facta Petro Duci Venetiarum occasione pacti, quod pater ejus bone memorie Octo imperator tempore Tribuni Ducis Verone concesserat „ 22
- XV. Confirmatio Octonis Romanorum imperatoris investiture de terminatione Civitatis Nove, olim vocate Heraclina, facta domino Petro Duci Venecie cumpatri suo „ 23
- XVI. Privilegium Octonis regis concessionis in tribus locis dictioni communis Venecie subditis portum sen mercatum faciendi, factum domino Petro Duci Venetiarum et ejus successoribus „ 24
- XVII. Privilegium Henrici imperatoris factum Vitali Faletro Duci Venecie „ 25
- XVIII. Privilegium confirmationis Henrici regis factum domino Petro Duci Venecie et Johanni ejus filio similiter Duci super hiis rebus, quas ipsi sive antecessores Duces sub suis antecessoribus imperatoribus et cet. „ 28
- XIX. Privilegium Henrici imperatoris quarti renovationis et confirmationis de aliquibus factum domino Ordelafo Faletro Duci Venetiarum „ 28

*Index Libri
Blanci.*

- XX. Privilegium Lotharii imperatoris Romanorum factum domino Petro Polano Duci Venecie confirmationis illorum, que ab antecessoribus suis prefato Duci et suis antecessoribus collata fuerunt carta 32
- XXI. Privilegium Frederici imperatoris factum domino Sebastiano Ziani Duci Venetiarum confirmationis, ut supra . „ 36
- XXII. Sacramentum pacis Frederici imperatoris prestitum domino Sebastiano Ziani duci Venecie et omnibus successoribus suis et Venetis, reddendo eos salvos et securos per universum imperium suum etc. „ 40
- XXIII. Privilegium Henrici imperatoris Romanorum factum domino Henrico Dandulo Duci Venecie confirmationis et renovationis illorum, que ab antiquo ipse et predecessores sui Duces tenuerunt et habuerunt „ 41
- XXIV. Privilegium Frederici secundi Romanorum regis factum domino Petro Ziani Duci Venetiarum occasione supradicta „ 44
- XXV. Pacta Ferrarie „ 49
- XXVI. Pacta Adriæ tractata et firmata inter dominum Petrum Gradonico Ducem Venetiarum, et Potestatem, consilium et commune dicte terre „ 105
- XXVII. Pactum novum Mantue celebratum tempore domini Francisci Dandulo Ducis Venetiarum et domini Lodovici de Gonzaga Ducis civitatis predictæ „ 109
- XXVIII. Pacta vetera Cremone inita et firmata inter magnificum dominum Laurentium Theupulo Ducem Venecie et commune et homines civitatis Cremone „ 115
- XXIX. Item alia pacta celebrata inter magnificum dominum Jacobum Contareno, Ducem Venetiarum, et commune civitatis Cremone „ 121

- XXX. Item pacta nova Cremone celebrata tempore magnifici domini Francisci Dandulo Ducis Venecie et commune dicte civitatis, domino Azone de Vicecomitibus predicte civitatis domino existente carta 123
- XXXI. Pacta Brixie celebrata inter magnificum dominum Johannem Superantio Ducem Venecie et homines et commune Brixie „ 129
- XXXII. Pacta nova Brixie inita et firmata tempore magnifici domini Francisci Dandulo Ducis Venecie cum hominibus et commune civitatis eiusdem, domino Azone civitatis predicte dominatore „ 135
- XXXIII. Pactum novum Pergami factum tempore supradicti magnifici domini Francisci Dandulo cum hominibus et comune dicte civitatis, domino Azone prefato dominatore civitatis ejusdem „ 135
- XXXIV. Pactum Cumarum celebratum tempore magnifici domini Johannis Superantio cum rectoribus, hominibus et comune dicte civitatis „ 141
- XXXV. Item aliud pactum novum Cumarum factum tempore magnifici domini Francisci Dandulo cum hominibus et comune dicte civitatis, domino Azone de Vicecomitibus ejusdem civitatis domino existente „ 150
- XXXVI. Pactum novum civitatis Laude celebratum tempore prefati domini Francisci Dandulo cum hominibus et commune dicte civitatis, domino Azone existente domino ejusdem „ 152
- XXXVII. Pactum Mediolani factum inter illustrem dominum Johannem Superantio Ducem Venetiarum nomine dicti comunis et magnificum militem, dominum Matheum Vice-

- comitem civitatis Mediolani et districtus imperiali aucto-
ritate vicarium carta 148
- XXXVIII. Declaratio ipsorum pactorum Mediolani facta tem-
pore illustris domini Andree Dandulo Ducis Venecie, re-
verendo patre, domino Johanne de Vicecomitibus, ar-
chiepiscopo prefate civitatis domino existente „ 168
- XXXIX. Pax et treugua Janue inter illustrem dominum Du-
cem et comune Venecie et Potestatem et comune Janue
celebratum usque ad quinquennium duratura, legato et
ambaxatore serenissimi domini Lodovici regis Francie
mediante, ad hoc specialiter destinato „ 181
- XL. Alia conventio sive treugua usque ad tres annos dura-
tura inter supradictum dominum Ducem et comune Ve-
necie ex una parte, et Potestatem et comune Janue ex
altera firmata „ 186
- XLI. Item alia treugua inter supradictas partes celebrata us-
que ad quinque annos proximos duratura, firma nichil-
ominus treugua in civitate Cremone celebrata durante „ 191
- XLII. Item alia treugua inter partes et comunia supra dictas
facta et celebrata usque ad alios quinque annos, treu-
gua facta Parme nichilominus firma manente „ 196
- XLIII. Pax inita et firmata inter illustrem dominum Petrum
Gradonico Ducem et comune Venetiarum ex una parte,
et Potestatem et Capitaneum comunis Janue ex altera,
interpositione magnifici militis domini Mathei Vicecomitis,
imperiali auctoritate civitatis Mediolani vicarii „ 210
- XLIV. Pactum factum et habitum inter illustrem dominum
Jacobum Contareno Ducem Venetiarum ex una parte,
et comune civitatis Florentie ex altera „ 211

*Index Libri
Blanci.*

XLV. Pactum factum inter dominum Rainerium Geno Ducem et comune Pisarum occasione unionis et lige inter par- tes habite	carta	212
XLVI. Compositio et confirmatio pactorum inter dominum Pe- trum Gradonico et comune Pisarum facta	"	219
XLVII. Pacta et conventiones facta inter dominum Johan- nem Superantio Ducem et comune Venecie et comune Bononie	"	223
XLVIII. Pactum factum inter dominum Johannem Superantio Ducem et comune Venecie et egregium virum Hosta- sium de Polenta, dominatorem civitatis Ravenne	"	230
XLIX. Pactum factum inter dominum Laurentium Teupulo Ducem et comune Venecie et Potestatem et comune Foriulii	"	239
L. Pactum factum inter dominum Raynerium Geno Ducem Venetiarum et comune Arimini	"	241
LI. Aliud pactum inter dominum Johannem Dandulo et co- mune Arimini	"	243
LII. Pactum cum fidelitate promissa per comune et homines Fanenses domino Petro Polano Duci Venecie	"	245
LIII. Pacta vetera inter dominum Johannem Dandulo Ducem et comune Venecie et homines et comune Anchone . . .	"	247
LIV. Lictera comunis Anchone pro libertate Venetorum . . .	"	252
LV. Pacta nova celebrata inter dominum Andream Dandulo Ducem et comune Venecie et comune Anchone	"	253
LVI. Pactum inter dominum Jacobum Theupulo Ducem et comune Venecie et comune et homines castri Rachaneti . .	"	256
LVII. Pactum inter dominum Raynerium Geno Ducem et co- mune Venecie et comune Firmi	"	260

*Index Libri
Blanci.*

LVIII. Aliud pactum inter dominum Johannem Dandulo Ducem et comune Venecie et comune et homines Firmi .	carta 262
LVIII. Privilegium Guilielmi regis Sicilie pro securitate Venetorum in regno suo conversantium	" 267
LX. Item aliud privilegium dicti regis tempore domini Sebastiani Ziani Ducis Venecie, limitans, que Veneti solvere debent pro comercio de navigiis et mercibus eorum in regno suo	" 268
LXI. Privilegium, quod habemus a Frederico Secundo Romanorum imperatore et Jerusalem et Sicilie rege, tempore domini Jacobi Theupulo Ducis Venecie pro franchisia et securitate Venetorum in regno suo conversantium . . .	" 268
LXII. Pactum inter ecclesiam tempore domini pape Gregorii et domini Jacobi Theupulo pro facto regni Sicilie . . .	" 270
LXIII. Littera papalis, quod quedam terre dabuntur per eum in pheidum domino Duci, si per eum detur opera ad recuperandum regnum Sicilie	" 274
LXIV. Alia litera papalis, quod ecclesia curabit et faciet, quod is, cui ab ecclesia regnum Sicilie commicteretur, jurabit pacta observare nobiscum	" 274
LXV. Item alia litera papalis, quod habebimus de regno Sicilie partem nostram	" 275
LXVI. Item alia litera papalis	" 275
LXVII. Privilegium regis Manfredi confirmationis privilegii patris sui domino Rainerio Geno Duci Venecie . . .	" 276
LXVIII. Item aliud privilegium dicti regis super restitutione Bizantium, quos Andreolus de Mari abstulit hominibus Venetiarum	" 281

Bemerkung.

Angehängt sind dem Liber Blancus noch weitere drei Verträge ohne Ueberschrift, und deshalb wol nicht registriert, und zwar

- 1) von König *Manfred*. 1259. Jul. indictione 2. Datum apud lacum pendentem carta 282
- 2) Revers zu Obigem, vom Dogen *Raynerius Geno.* Dasselbe Datum. Venecie in ducali palatio „ 285
- 3) Vom König *Robert* v. Jahre 1316. 6. Sept. indict. XV. Datum Neapoli „ 287

Indices Librorum Pactorum.

Liber Pactorum.

Tomus primus.

(Enthält 12 Blätter vorangeschickter Indices und 355 geschriebene Textblätter.)

Rubrica Pactorum

Libri primi.

Anno DCCCLXXXIII. Priuilegium Caroli Imperatoris Joanni Veneticorum Duci plura eidem concedentis	carte	1
MCXI. Aliud Imperatoris Henrici quarti Ordelafo Faletro Duci plures immunitates in subditos ac Ecclesias eidem Duci subiectas prolixè concedentis	"	2
MCXXXVI. Aliud simile Lotarij tertij Imperatoris Petro Polano Duci	"	6
MCLXXVII. Aliud simile Frederici Imperatoris Sebastiano Ziani Duci	"	11
MCLXXVII. Sacramentum Pacis eiusdem Frederici Imperatoris cum eodem Sebastiano Duce Venetijs firmate	"	15
MCLXXXVII. Aliud priuilegium superioribus simile Henrici sexti Imperatoris Heinrico Dandulo Duci	"	16
MCCVIII. Simile Ottonis quarti Romanorum Regis Petro Ziani Duci	"	20
MCCXXXVIII. Simile Frederici secundi Romanorum Regis semper augusti eidem Petro Ziani Duci	"	24
MCCCII. Pacta uaria inita inter Guidonem de Canali Ambaxatorem domini Ducis Venetiarum et Mahomet Moleche Nas-		

Rubrica Pactorum
Libri primi.

ser filium Chalaonis, Egipti Soldanum, in facto securitatis et fidantie mercium et mercatorum Venetorum in Cairo et Alexandrie.

- Item littera eiusdem Soldani Miro Alexandrie pro restitutione pecunie aliquibus Venetis ablata, adlateque in Curiam Soldani, cum cedula quantitatis eiusdem pecunie et littera alia testimonialis predictorum pactorum ac restitutionis supradicti Miri Alexandrie carte 28
- MLXIII.** Copia quarundam testificationum Mauricij Memo ac aliorum plurium pro confinibus Clugie „ 34
- MCCCIII.** Pacta inter Commune Venetiarum ac Commune Brixie in facto mercium per Brixiam ac eius territorium transeuntium „ 35
- MCCC.** Commune Pole promittit per eius nuntium Duci et Comuni Venetiarum prosternationem murorum nouorum per ipsos Polenses reedificationum et hoc ad nutum eiusdem Ducis „ 37
- MLXV.** Alia scriptura supradictorum Mauricij Memo et aliorum testificantium, ut supra, in facto confinium Clugie „ 38
- MCCCXVIII.** Varie note Priuilegiorum concessorum per nonnullos Imperatores monasterio sanctorum Benedicti et Ilarij „ 39
- MCLXXXVIII.** Copia cuiusdam instrumenti facientis pro confinibus Clugie „ 40
- MCCXXI.** Priuilegium, quod fecit Comuni Venetiarum dominus Joannes de Beylino, dominus de Beryto, in facto immunitatum Venetis mercatoribus in Beritho per eum concessarum „ 40
- MLXIII.** Copia cuiusdam alterius instrumenti facientis pro supranarratis confinibus Clugie „ 41

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

MCCCXVI. Assignatio facta per Martinum aule Venetiarum scribam nomine domini Ducis Ruzerio Mauroceno sancte Marie Formose cuiusdam Crucis, olim oblate per Joannem Dandulo Ducem mansioni sancte Marie de capite Brolij olim de Templo	carte 42
MCCCXXXVI. Nuntius domini Ducis protestatur Frederico ab Equis, capitaneo dominorum de la Scala de Verona, pro certis iuribus confinium Venetiarum in partibus Clugie .	" 43
MCCXVII. Pactum, quod fecit Theophilus Geno Baiulus in Siria, cum Vidone de Cibeletto domino Bribilij, in facto es- septionum Venetorum in eius terra	" 44
MCXXXVII. Venditio iurium turris Babiaram facta per Petrum Garilessum filium Tribuni, Henrico Polano, Joanni ac Petro Delphyno de confinijs sancti Bartholomei et sancti Can- ciani	" 45
MCXXIII. Priuilegium Pactorum et esseptionum Venetis con- cessarum in Regno Jerosolimitano per Warmundum Pa- triarcham Jerosolimitanum	" 46
MCXXV. Aliud Priuilegium simile Venetis concessum per Bal- duinum Jerosolimorum Regem Latinorum secundum . .	" 49
Littera Papalis pro causa uertente inter Archiepiscopum Tyri et Plebanum ecclesie sancti Marci de Tyro ex alia . .	" 50
Alia littera Innocentij Pape Canonicis Tyrensibus directa pro causa supradicta ipsius Plebani, ne ipsi molestiam inferant	" 52
MCCI. Due testificationes accepte pro iuribus et confinijs tur- ris Babiaram	" 53
Priuilegium seu littere Papales Gregorij Pape pro monasterio sancte Marie de Virginibus de Venetijs	" 54
Aliud Priuilegium seu littere misse per dominum Gregorium	

Rubrica Pactorum
Libri primi.

Papam Abbatisse et Conuentui eiusdem monasterij sancte Marie de Virginibus	carte 54
Pactum, quod fecit dominus Robertus Imperator Constantinopo- litanus, cum domino Marino Michaelis Rectore pro Ducatu Venetiarum Constantinopolis, per quod confirmat partitio- nem per predecessores suos et quondam Henricum Dan- dulum Ducem factam totius Imperij Romanie	„ 55
MCCLXXVI. Copia cuiusdam concessionis facte per dominos Agnellum et Justinianum olim Duces Venetiarum domino Abbati Sanctorum Ilarij et Benedicti in facto iurium ipsius Abbatis in finibus Gambararie	„ 56
MVIII. Priuilegium domini Henrici Regis Romanorum confir- mationis iurium, per predecessores Imperatores et Reges suos concessorum abbati supradicti monasterij sanctorum Ilarij et Benedicti	„ 59
Punctum testamenti domini Justiniani Imperialis hypati et Ducis Venetiarum, per quod donat ac confirmat omnia sua iura monasterio supradicto sanctorum Ilarij et Benedicti	„ 61
Priuilegium seu littere Alexandri Pape tertij Jadertino Archi- episcopo misse in facto Jadertinorum suorum nolentium obbedientiam reddere Gradensi Patriarche	„ 63
Aliud Priuilegium siue littere misse per ipsum Pontificem Pa- triarche Gradensi in facto eodem	„ 63
Littere Innocentij Pape Ducali Dominationi misse in facto Pa- triarche Constantinopolitani ac in fauorem ipsius Patriarche	„ 64
Aliud Priuilegium seu littere eiusdem Innocentij Pape misse ut supra in facto supradicto eiusdem Patriarche Constan- tinopolitani	„ 64

Rubrica Pactorum
Libri primi.

MCCXX. Copia cuiusdam Instrumenti facientis pro iuribus monasterij ac Abbatis sancti Hilarij	carte 66
MCLIII. Priuilegium Anastasij Pape circa confirmationem Archiepiscopatus Jadertini, ut metropolitani aliorum episcoporum circumiacentium	" 68
MCCLXXXIII. Treugua per annos tres duratura inter dominum Ducem ac commune Venetiarum et dominos Potestatem, Capitaneum et commune Janue per eorum syndicos conuenta et firmata ad inuicem seruanda	" 72
Littera Papalis Alexandri Pape episcopo Castellano, reuocationis concessionis, facte Patriarche Gradensi iuris spiritualis et temporalis monasterij sanctorum Ilarij et Benedicti Castellane Diocesis, quo[d] Patriarcha iam dictus falsum Pontifici suggerens sibi appropriauerat	" 76
MCLXXVII. Pax Friderici Imperatoris cum Alexandro Pontifice solemniter Venetijs celebrata	" 77
MCCLXXXVIII. Copia cuiusdam protestationis facte nomine domini Albertini Mauroceno pro confinibus Clugie	" 79
DCCCCLXXXII. Concessio facta per Tribunum Ducem Venetiarum Joanni Mauroceno, monaco monasterij sancti Georgij maioris cum omnibus suis edifijs, uinea, molendinis ac paludibus	" 80
Littera Alexandri Pape pro Canonicis sancti Marci, quos per triennium subleuat, ita, ut compelli non possint ad residentiam facere in eorum ecclesijs, quarum Plebani forent ab episcopo Castellano	" 83
Alia Innocentij Pape pro Primicerio ac Capitulo ecclesie sancti Marci, ut non possit in eos excommunicationis alicuius sententia promulgari a quolibet Legato Apostolico	" 83

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

Altera eiusdem Innocentij Abbati sancti Georgij maioris in facto supradicto	carte 84
MCCXXXVIII. Instrumentum concordij initi inter Natalem Epi- scopum Caprulanum, ac Leonem Sanudo Caprulanum Pot- testatem, in facto aquarum, paludum ac piscationum sue ecclesie ac Priolatico pertinentium	„ 84
Concilium Gradi initum ab Elia patriarcha Gradensi et alijs plu- ribus episcopis, in quo, cum consensu Romani pontificis, declarant ecclesiam Gradensem metropolim ac nouam Aquil- leiam ob incursus Barbarorum ac clades Prouincie desolate	„ 86
Priuilegium Pelagij Pape a Legato Apostolico in supradicto Concilio perfectum concessionis prenominate	„ 86
Puncta fidei in sancta Synodo Ephesina apud Niceam Constan- tino Principe celebrata in presenti Concilio recitata ac episcopis ab omnibus subscripta	„ 88
MLIII. Littera Leonis Pape Episcopis Venetie et Istrie, per quam eos commonet ac mandat, ut Patriarche Gradensi obbediant ut Primati eorum a sancta sede declarato, et ut Patriarcha Aquileie de finibus Longobardorum conten- tus remaneat	„ 89
MCLIII. Concessio Adriani Pontificis facta Henrico, Patriarche Gradensi, Primatus Archiepiscopatus Jadertini ac episcopo- rum eius ad ampliandam Gradensem ecclesiam	„ 90
MCLVII. Alia concessio eiusdem Adriani Pontificis supradicto Gradensi Patriarche de eligendo per eum episcopo, qui presit ecclesijs Venetorum in urbe Constantinopolitana ac in alijs Imperij Constantinopolitani urbibus, in quibus Ve- neti habeant ecclesias	„ 91
MCLXV. Priuilegium Alexandri Pape tertij in facto conces-	

*Rubrica Pactorum
Libri primi*

- sionis operi ecclesie Beati Marci Venetensis Ecclesiarum
sancti Marci de Tyro et Accon in partibus Syrie . . . carte 93
- MCLVII.** Priuilegium Adriani Pape quarti Henrico Gradensi
Patriarche, conferentis illi Patriarchalem dignitatem, pal-
lium ac Crucem ante se ferendam in festiuitatibus, et Pri-
matum super Jadertinum Archiepiscopatum ac episcopos
eius ” 94
- MCLXXXII.** Simile Lucij tertij Pape conferentis Henrico Pa-
triarche Gradensi omnia, ut in ante dicto Priuilegio Adri-
ani Pape ” 97
- Per** Priuilegium Imperatoris Constantinopolitani decoratur do-
minus Dux Venetiarum decore Prothoseuasti, et similiter
Patriarcha Venetus Hypertimum recipit honorem, ac com-
mercia negotiationesque Venetis concedit ubique terrarum
Imperij ” 99
- Priuilegium Isaacij Angeli Imperatoris Constantinopolitani do-
mino Duci Venetiarum Aurio Magistro Petro, libere con-
cedentis eius subditis Venetis talionem super Romeos pro
restitutione rerum Venetis captis ablatarum tempore Im-
peratoris Manuelis Comneni ” 103
- Aliud** Priuilegium Isaacij Angeli Constantinopolitani Impera-
toris Domino Duci Venetiarum, confirman- tis chrisobola
concessa per proauum, auum et patrem Imperij sui, ac
alias immunitates adiungentis, et Prothoseuasti dignitate
perpetua in successores Duces cum salario eum deco-
rantis, ac similiter Patriarcham Venetum Ypertimi titulo
cum salario perpetualiter concedentis cum ceteris alijs,
ut patet ” 105
- Alterum** Priuilegium Isaacij Angeli Imperatoris Constantino-

Rubrica Pactorum
Libri primi

- politani Duci Veneticorum confirmationis domuum, habitaculorum, liberorum locorum, scale littoralis et aliarum specificatarum distincte cum earum confinibus carte 110
- Pacta plura inita inter supradictum Isaachium Angelum Romanorum Imperatorem ac Aureum Mastro Petrum Veneticorum Ducem, de auxilijs alterutrum sibi ferendis contra inimicos Imperatorie Celsitudinis ac Celsitudinis Veneticorum, cum alijs exemptionibus ac rerum ablatarum Veneticis restitutione et reintegratione „ 113
- MCLXXV. Priuilegium Wilielmi Sicilie Regis Duci Venetie et Veneticis, eos et eorum pecunias saluos facientis per terram ac mare in Regno eius „ 117
- MCLXXV. Aliud Priuilegium eiusdem Wilielmi Regis Duci Sebastiano Ziani et Veneticis, de medietate amodo tantum soluenda per eos de mercibus eorum in ipsius Regno, de hoc, quod hactenus soluerant „ 118
- Priuilegium siue pacta inita ac renouata inter Alexium Comnanum Imperatorem Constantinopolitanum ac Ducem Veneticorum Prothoseuastumque Henricum Dandulum, per omnes ac expressas Prouincias Imperij uaria concedentem Veneticis „ 119
- MCCXXIII. Priuilegium seu concessio domini Roberti Imperatoris Constantinopolitani domino Duci Venetiarum de tribus partibus Campi Prouinzalium in regia eadem ciuitate „ 127
- MCCCVI. Venditio facta domino Duci et Communi Veneticorum per dominum Michaellem Maurocenum, Procuratorem Ecclesie Diui Marci, totius terrarum et iurium ipsius domini Michaelis in Canne et Conohis pretio librarum

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

quinque millium paruorum cum fideiussione domini Marini Baduario	carte 128
MCCLXXXII. Quedam partes capte in maiori Consilio facientes pro confinibus Seuchi	" 133
MCCXLII. Copia cuiusdam instrumenti pro ecclesia Sancti Leonardi de Fossa mala sub sancto Illario	" 134
Confirmatio facta per Episcopum Taruisinum de Imperiali precepto Henrici secundi Imperatoris Abbati sancti Illarij de decimis eidem ecclesie pertinentibus uillarum Ceresane ac Pladani	" 134
MCCLIII. Concessio facta per dominos Agnellum et Justinianum Duces Veneciarum Joanni Abbati sancti Seruoli capelle Sanctorum Ilarij ac Benedicti cum omni eius territorio ac iure in finibus Gambarariarum ac denuo Leoni sancti Seruoli Abbati tradite per Ducem Raynerium Geno ac ei confirmate	" 135
MCCCVI. Indulgentia concessa per plures Episcopos ecclesie sancti Joannis de Galledello sub iurisdictione monasterij sanctorum Ilarij et Benedicti	" 138
MCCCVI. Concessio Episcopi Castellani, quod Episcopus Ciuitatis Noue uadat et consecret ecclesiam supradictam sancti Joannis	" 139
MCCCVI. Consecratio eiusdem ecclesie sancti Joannis facta per Episcopum Ciuitatis Noue	" 140
MLXIII. Instrumentum promissionis et feudi concessi per Dominicum Contarenum Ducem et Joannem Abbatem Cenobij sanctorum Ilarij et Benedicti in personam Vberti, filij Aripbrandi, diuersarum siluarum et locorum Premolatus, qui aduocator eiusdem cenobij coram omnibus esse se obtulit	" 141

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

- MCCXXX.** Copia Instrumenti, per quod Leo Abbas Sancto-
rum Ilarij et Benedicti in modum sententie uenit, abso-
lutus de cetero a uocatione eius in Concilium in Lom-
bardia et Marchia, ut de Diocesi Episcopi Castellani . carte 142
- MCCI.** Promissio domini Balduini Flandrie et Hannonie Co-
mitis per nuntios suos exhibita Domino Henrico Dandulo
Duci pro recuperatione Jerosolime per eum cum ipso Duce
fienda per eius uotum „ 143
- MCCI.** Aliud pactum simile Theobaldi Traiectensis Comitis
Palatini per nuncios suos eidem Duci porrectum pro uo-
tiua recuperatione Jerosolimitane terre supradicte . . . „ 143
- MCCI.** Aliud pactum simile inter Francigenos et Dominum
Henricum Dandulum Ducem predictum pro dicta recupe-
ratione „ 144
- MCCI.** Pacta inita inter Dominum Balduinum Comitem et alios
Barones ac Dominum Henricum Dandulum Ducem pro dicta
recuperatione Jerosolimitane regionis ad inuicem fienda
et de partitione inter eos locorum acquirendorum . . . „ 145
- MCCI.** Similia pacta inter dictum Comitem Balduinum Flan-
drensem, ac ceteros alios Barones Francigenos pro dictis
recuperatione ac partitione inter ipsos et dictum dominum
Ducem Henricum Dandulum fiendis, ut superius . . . „ 148
- MCCIII.** Ordinamentum de captione urbis Constantinopolitane
ac de electione fienda Imperatoris ac Patriarche eiusdem
Imperij ad honorem Romane ecclesie factum per eum-
dem Ducem ac supradictos Barones Francie „ 150
- MCCV.** Confirmatio feudorum, que Marinus Zenus primus Po-
testas Constantinopolis instituit cum iudicibus et sapien-
tibus populi Venetie „ 152

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

MCCVI. Confirmatio partitionis Romanie ac omnium pacto- rum initorum supradictorum facta per Henricum Impera- torem Constantinopolitanum in manibus Marini Geni Po- testatis Venetorum in Romania	carte 154
MCCV. Prima electio Potestatis Constantinopolis, que fuit Marini Geni	" 154
MCCV. Reflutatio, quam fecit uir nobilis Marinus Geno tunc Potestas in Constantinopolis Communi Venetiarum de quarta parte et dimidia Imperij Romanie	" 156
Confirmatio partitionis Imperij Constantinopolitani per domi- num Henricum Imperatorem, Balduini Imperatoris fratrem, et dominum Marinum Geno Potestatem pro Communi Venetorum cum alijs pactis alterutrum firmatis	" 157
MCCV. Juramentum canonicorum Ecclesie sancte Sophie in Constantinopolis de non eligendis in prefata Ecclesia Canonicis uel alijs cuiusuis gradus Presbiteris, nisi Ve- netis	" 159
MCCVIII. Sacramentum prestitum per Henricum Canonicum supradiete ecclesie sancte Sophie	" 160
MCCV. Sacramentum simile Presbiteri Theodi canonici electi sancte Sophie in Constantinopolis	" 161
MCCVII. Simile aliud Sacramentum Presbiteri Egidij canonici electi eiusdem ecclesie Sancte Sophie	" 162
MCCXXXI. Plura pacta inita inter ambaxatores Jacobi Theu- poli Ducis Venetorum et Petrum de Altomanno, delega- tum domini Joannis regis Jerusalem, electi in Imperato- rem Constantinopolitanum, uetera omnia pacta alia olim per Balduinum ac alios eius antecessores Imperatores et Venetos firmata confirmania ac de passaggio eiusdem	

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

- Joannis Imperatoris per Venetos prestando ad Constantinopolitanam urbem cum eorum galeis carte 162
- MCCXXXI. Additio alterius pacti firmati inter Ducis supradicti Ambaxatores et dictum Petrum de Altomanno nominibus supradictis pro discordia uertente super uno Capitulo de supradictis „ 166
- MCCLXXIII. Plura pacta firmata inter dominum Laurentium Theupolo Ducem ac Ambaxatores domini Obizonis, marchionis Estensis, et Communis Ferrarie in facto componendarum diuersarum controuersiarum Venetorum cum Communi Ferrarie mercatorum ac mercium Venetorum transeuntium: Strate Athicis eis libere ac aperte tenende per ipsum Marchionem ac datiorum salis Clugie et maris per Ferrariam et superiores Lombardie partes deferendi. Cum mandato electionis supradictorum Ambaxatorum et Procuratorum eiusdem Marchionis ad supradicta perficienda cum consensu eiusdem Communis Ferrarie „ 168
- MCCXXXII. Priuilegium Bele Hungarie Regis, Jadratinis confirmantis conuentiones diuersas per Colomanum olim Hungarie regem eis factas „ 173
- MCCLXXIII. Alia pacta inita inter Laurentium Theupolum Ducem ac Obizonem marchionem supradictum in facto salis et strate Athicis aperte tenende Venetis mercatoribus ut supra „ 174
- MLVIII. Priuilegium concessionis facte per Cresimirum Regem Chroatorum et Dalmatorum monasterio sancti Joannis Belgradensis a se erecti diuersarum possessionum et franchisiarum „ 175
- MCXVI. Confirmatio supradicti regalis Priuilegij facta per

*Rubrica Paclorum**Libri primi.*

Ordelaſſum Faletrum Venetiarum ac Dalmaticorum et Chro- aticorum Ducem ipſi monaſterio Diui Joannis Belgradenſis	carte 176
Priuilegium Ottonis Imperatoris ſub Pontificatu Joannis Pape conceſſum cunctis habitatoribus Capitis aggeris uſufu- ctuum terrarum et aquarum ac ſiluarum in eorum confi- nibus in ipſo expreſſis	„ 177
MXXXXVIII. Securitas ſeu conuentiones inite inter Petrum nepotem Petri Urſioli Ducis et plures Clugienses, Clugie maioris ac minoris, coram Dominico Contareno glorioſo Duci ac Archiſpato pro confinibus canalium ac aggerum de Conchas Cannes et Gaſtaldi in partibus Clugie ſibi ad inuicem pertinentibus	„ 179
MCLXX. Teſtificationes diuerſe ſuper facto aggeris Gaſtaldi facientes ad iura confinium Clugie	„ 180
MCXXXVII. Alie teſtificationes ſuper confinibus Clugie et aggere Gaſtaldi ſupradictis	„ 183
MCCIII. Reſſutatio Cretis, quam dominus Bonifacius marchio montis Ferrati fecit Comuni Venetiarum de inſula Cretis et de centum millibus ypperperorum et feudo et Theſ- ſalica ciuitate	„ 185
Juramentum Michaelis Comani fidelitatis preſtite Petro Ziani Duci Venetiarum	„ 186
Feudum contractum per epiſcopum Cernichiensem, miſſum ſu- pradicti Michaelis, cum Petro Ziani Duce ſupradicto de terris ſibi conceſſis, incipientibus a Ducatu Dirachij per Lartam et Janninam uſque Nepanthum cum pactis uarijs et fidelitate preſtanda Duci Venetiarum et ſucceſſoribus eius	„ 186
MCCVIII. Feudum inſule Nigro Pontis in perſonam domini	

Rubrica Factorum
Libri primi.

Rauani de Carceribus Veronensis, concessum per Petrum Ziani Ducem supradictum cum onere aureorum duorum millium ypperperorum et centum et cum alijs pluribus pactis	carte 188
MCCCLVI. Feudum cum Narzoto de Carcere Veronensi terzerij ipsius insule Nigro Pontis, factum a Marco Gradonico Baiulo Nigro Pontis nomine Ducis et Communis Venetiarum in personam ipsius Narzoti	" 189
MCCVIII. Aliud Feudum insule Nigro Pontis supradicti Rauani de Carceribus Veronensis cum Petro Ziani Duce supradicto	" 191
MCCX. Feudum concessum a Petro Ziani Duce supradicto in personam Archiepiscopi Dyracchini pro uillis Domosij	" 193
MCCX. Promissio Archiepiscopi Dyracchij supradicti Petro Ziani Duci supradicto, sibi ac Ducibus ipsius, si Dyrrachium applicuerint, obuam occurrere cum Clero et canticis	" 194
MCCVIII. Securitatis et quietationis carta facta per Canonicos et Cappellanos ecclesie sancti Marci Petro Ziani Duci ac Angelo Faletro, Procuratori operis supradicte ecclesie, de omnibus mansionibus, introitibus ac capsella sita in ipsa ecclesia, ut anteriores Procuratores receperant	" 194
Fidantia concessa in pluribus capitulis legatis Jacobi Theupoli Ducis per Melechaladen Soldanum Aegipti Venetis mercatoribus in tota terra Aegipti in personis, habere et nauibus eorum	" 196
Nota, quod tempore Petri Gradonico Ducis Capitulum ecclesie Sancti Marci cassauit aliquos custodes dicte ecclesie, et dictus Dux fecit illos restituere	" 199

Alia fidantia concessa Venetis mercatoribus in haurere et personis in tota terra Aegypti per Soldanum Meleche sala Rusmidin	carte 199
Patentes Indulgentie ecclesie Sancte Marie Caritatis concesse per Alexandrum Pontificem ecclesiam supradictam annuatim uisitantibus	" 200
Priuilegium Friderici Barbarubei Imperatoris concessum Monasterio Sancti Georgij maioris Venetiarum de exemptione grauaminum super bonis omnibus, que possidet in Romano Imperio hoc anno Domini 1177	" 203
Indulgentia Ascensionis per supradictum Alexandrum Pontificem tertium concessa omnibus Ecclesiam sancti Marci annuatim uisitantibus	" 205
Carmina quatuordecim, que inueniuntur in urbe in quadam facie muri in Ecclesia Lateranensi facta de Indulgentia Ascensionis per dictum Alexandrum concessam	" 206
Quomodo inuentus fuit Alexander supradictus in Venetijs apud Sanctam Mariam Charitatis, qui uestibus pontificalibus indutus a Domino Duce processionaliter susceptus est, et postea ab eodem Pontifice concessum fuit Domino Duci cirium album in processionibus ferendum	" 208
Facta fuit epistola a Domino Duce de pacis tractatu inter Pontificem et Imperatorem in Appuliam ad eundem transmittenda bulla plumbea sigillata	" 207
Facti fuerunt duo Ambaxatores, qui tulerunt Epistolam supradictam ad dictum Imperatorem in Appulia commorantem, et de responso eiusdem ad eosdem Ambaxatores atque de concessione gladij per Pontificem Domino Duci in bello ferrendi	" 207

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

De uictoria habita in mari contra filium Imperatoris, de captione eiusdem et de concessione annuli aurei ad desponsandum mare	carte 207
De uerbis tractatus pacis inter Pontificem et Imperatorem, per filium Imperatoris in consilio Domini Ducis prolatis: de aduentu Imperatoris Venetias: de susceptione illius atque de concessione magne Indulgentie Ascensionis	" 208
De itinere in solidum facto uersus Curiam Romanam: de concessione umbrele Domino Duci per dictum Pontificem in Ancona	" 209
De concessione stendalium Imperialium tubarumque de argento	" 209
De auctoritate Serenissimi Principis in electione Episcopatum, Abbatiarum. Anno Domini 1352	" 209
Precibus Beati Ducis Methamaucensium post multarum urbium destructionem per Paganos Papa Benedictus Gradense castrum in nouam Aquilegiam et Ecclesiam Gradensem in totius Venetie et Istrie metropolim ordinauit	" 211
Copia cuiusdam Instrumenti facientis pro iuribus confinium Clugie	" 212
Copia alterius instrumenti de predictis confinibus	" 212
Edictum factum anno 1353 contra Cappellanos sancti Marci seu Canonicos nominatos	" 213
Pactum Patriarche Peregrini Ecclesie Aquilegiensis cum Domino Duce contra Taruisinos factum anno 1200	" 214
Ordo processionis scholarum in festiuitate Purificationis Beate Marie Virginis in mense Februarij per Petrum Polanum Ducem et Joannem Polanum Episcopum Castellatum, constitutus anno Domini 1141	" 216

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

Pactum confectum inter Ambaxatores Patriarche Aquilegiensis et dominum Ducem anno Domini 1248	carte 217
Pactum Clugie de territorio et finibus suis factum per Petrum Gradonico Ducem anno 1293	" 220
Pactum Clugie de finibus suis factum Per Rainerium Geno Ducem anno 1255	" 222
Securitas facta Monasterio Bronduli per Dominum Mauritium Memo anno 1048	" 224
Priuilegium Roberti et Petri siue Joannis atque Andree filio- rum quondam Comitis Rugerij Mauroceno Comitis Ab- sarensis	" 225
Priuilegium et pactum siue iuramentum fidelitatis factum ab hominibus Pole Domino Dominico Mauroceno Duci . . .	" 226
Sacramentum Episcopi Pole	" 227
Sacramentum fidelitatis factum a Ruiginensibus supradicto Duci cum promissione annuatim soluendi quinque Romanatos ad operam sancti Marci	" 227
Sacramentum fidelitatis omnium hominum de Parentio eodem Duci promittentium dare annuatim quindecim libras olei pro luminari sancti Marci et uiginti arietes Domino Duci . . .	" 227
Sacramentum fidelitatis hominum de Ciuitate Noua cum pro- missione annuatim attribuendi quadraginta libras olei pro luminari Sancti Marci	" 227
Sacramentum fidelitatis, pacti et concordie Ciuitatis Umaghi cum promissione annuatim Domino Duci in mense Sep- tembris duos Romanatos persoluendi	" 228
Priuilegium Domini Patriarche Aquilegiensis hominibus Vene- tiarum pro eorumdem securitate in suo districtu cum iu- ramento. Anno Domini 1206	" 228

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

Sacramentum fidelitatis factum per Gregorium Regem Domino	
Petro Ziani Duci anno 1208	carte 229
Pactum Clugie anno 1208	„ 229
Pactum et concordia inter Paduam et Venetias facta anno Do-	
mini 1209	„ 230
Pactum seu iuramentum factum per Iudices Taruisij de iustitia	
facienda sub anno 1198	„ 231
Aliud pactum inter Venetias et Taruisium	„ 231
Priuilegium Soldani de Babilonia siue fidantia mercatoribus	
Venetis de securitate rerum et personarum per totam	
terram Aegypti	„ 232
Aliud priuilegium Soldani supradicti, quod nemo molestiam	
inferre audeat mercatoribus Venetiarum tam in emendo,	
quam in uendendo	„ 234
Aliud priuilegium eiusdem Soldani concedentis fundicum eis-	
dem mercatoribus in Alexandria	„ 234
Aliud priuilegium eiusdem Soldani transmissum Domino Petro	
Ziani Duci de securitate hominum Venetiarum et Con-	
stantinopolis	„ 234
Aliud priuilegium Soldani eidem Duci transmissum de man-	
dato facto Bailis Alexandrie et Babilonie, ut non audeant	
inferre molestias seu damna in duanis mercatoribus Ve-	
netiarum	„ 235
Pactum pacis et concordie facte inter Venetias et Paduam	
anno Domini 1216	„ 236
Ludus exemplatus ex Chronica Paduana, de quo subortum est	
bellum atrox inter Paduanos et Venetos in ciuitate Ta-	
ruisij, ex quo bello confecta et conclusa fuit pax supra-	
scripta	„ 238

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

Pactum atque iuramentum inter Arbenses et Ducem Venetiarum factum anno 1118	carte 238
Colomanus Rex Hungarie ueniens Jadram ante ciuitatem conuocata curia de Dalmatie libertate seruanda cum suis Episcopis iurauit	" 239
Pactum concordie facte inter Dominum Henricum Dandolum Ducem Venetiarum et Venetos ex una parte, et Marchionem Montisferrati et Barones Francie ex altera de captione Constantinopolis anno Domini 1204	" 239
Confirmatio Domini Henrici, fratris Domini Imperatoris Constantinopolitani, de ordinatione et examinatione facta per partitores	" 241
Confirmatio Domini P[etri] Imperatoris Constantinopolitani et Yolensis eius uxoris anno 1217, de pactione et societate facta inter comitem Flandre et Marchionem Montis Ferati atque Barones cum Domino Henrico Dandulo Duce	" 242
Pactum pacis et concordie facte inter Lascarum et inter Dominum Jacobum Teupulum tunc in Constantinopoli Potestatem anno a principio mundi 6728	" 242
Pactum Domini Alatini Caicopadi Soldani Turchie factum inter Dominum Jacobum Teupulum tunc Potestatem Constantinopolis et legatum eiusdem Soldani	" 243
Lampsacos	" 244
Pars Imperij Romanie pertinens Illustrissimo Dominio	" 246
De secunda parte Domini nostri Ducis et communis Venetiarum	" 246
De secunda parte Domini Imperatoris	" 246
De prima parte Peregrinorum	" 246
De secunda parte Peregrinorum	" 247

Rubrica Pactorum
Libri primi.

Pactum pacis et concordie inter Venetias et Paduam anno Domini 1216	carte	247
Sacramenta pacis et concordie facte inter Venetias et Paduam, que sacramenta Paduani fecerunt anno supradicto . . .	"	248
Pactum pacis et concordie inter Venetias et Ciuitatem Taruisij anno Domini 1216. Ducante Domino Petro Ziani . . .	"	252
Pactum inter Venetias et Mantuam anno 1204	"	253
Pax facta inter Mirum Boabdilem Soldanum Barbarie et Dominum Marinum Maurocenum Ducem Venetiarum ab anno 1251 ad quadraginta annos	"	253
Pactum Regis Tunixi de confirmatione pacis supradicte usque ad complementum	"	255
Anno Domini 1110 ducante Ordelafo Faletro capti fuerunt multi Paduani ab exercitu Venetiarum juxta fluuium Brente, scilicet homines 507	"	257
Quedam testificationes pro confinibus Clugie anno 1153 . . .	"	257
Priuilegium factum a Leone Rege Armenie Henrico Dandulo Duci de securitate in omnibus eius partibus hominibus Venetiarum in personis et rebus, anno 1201	"	258
Aliud priuilegium siue confirmatio supradicti facta a Rege Armenie siue Elisabet eius uxore, anno 1245	"	260
Priuilegium Boamundi Principis Anthiocheni, anno 1167, de exemptione medietatis grauaminum super mercibus mercatorum Venetorum atque de eorum securitate in personis et rebus	"	261
Aliud priuilegium eiusdem Boamundi Principis anno 1183 . . .	"	262
Aliud priuilegium Raimundi Anthiochie Principis de securitate facta mercatoribus Venetiarum et de concessione fundici in eadem	"	262

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

- Aliud priuilegium Rainaldi Anthiochie Principis de securitate
per totam terram suam mercatoribus Venetiarum concessa
in personis et rebus, anno 1153 carte 263
- Priuilegium Domini Joannis de Ibilino Domini Berythi, de se-
curitate per totum suum districtum concessa mercatoribus
Venetiarum in personis et rebus, anno Domini 1222 „ 264
- Anno Domini 1117 Pontius Comes Tripolitanus concessit et
donauit quamdam domum, que in Tripoli prope portum
maris Tripolitani sita est, nuncupata Darus, Sancto Marco
Euangeliste de Venetijs, quam Prouisores eiusdem habcant
et possideant in perpetuum „ 264
- Priuilegium Guidonis Domini Biblij de securitate per totum
suum districtum mercatoribus Venetiarum concessa atque
de exemptione medietatis omnis dricture mercimoniorum,
que ement uel uendent, et hoc sub Petro Ziani Duce
anno Domini 1217 „ 265
- Pactum Melechalis de Adalapo Soldani cum Domino Jacobo
Teupulo Duce de securitate mercium et mercatorum et
de drictura soluenda. Anno Domini 1229 „ 265
- Exemplum litterarum Domini Melech Mois Soldani Babilonie,
translatum de Saracinesco in latinum et missum a dicto
Soldano Domino Duci per Gabrielem Taruisanum Nuntium,
anno Domini 1255 „ 266
- Pactum eiusdem Soldani factum cum antedicto Gabriele Tar-
uisano nuntio Domini Ducis, de Saracinesco in latinum
translatum, de securitate mercatorum Venetorum per totum
Regnum Aegypti in personis et rebus et de alijs capitu-
lis seruandis, factum anno Domini 1254 „ 267

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

Pactum factum per Soldanum Adalapi ad petitionem nobilis viri Joannis Secreto nuntij, anno Domini 1254 . . .	carte	269
Aliud pactum eiusdem Soldani	"	270
Pactum Ferrarie anno Domini 1191	"	270
Aliud pactum inter Ambaxatores Venetiarum et Potestatem Ferrarie factum anno 1250	"	271
Aliud pactum inter Ambaxatores Ferrarie et Dominum Jacobum Teupulum Ducem anno Domini 1230	"	273
Pactum inter Jadertinos et Dominum Ducem de electione Ar- chiepiscopi Jadre	"	276
Sententia Arbitrorum Ferrarie facta inter Ferrariensem et Ve- netum anno 1232	"	277
Instrumentum pacti factum inter Dominum Ducem et Patriar- cham Aquilegiensem anno Domini 1222	"	278
Pactum factum inter Dominum Jacobum Teupulum Ducem et Nuntios Ciuitatis Ragusij anno Domini 1232	"	279
Pactum, quod habet Dominus Çyri cum Soldano de facto ca- salis Batiolae et aliorum casalium	"	279
Exemplum indulgentie concesse Ecclesie sancti Marci per Do- minum Nicolaum Papam quartum, anno Domini 1289, omnibus in festiuitate eiusdem Sancti ac Ascensionis Do- mini annuatim dictam Ecclesiam uisitantibus	"	280
Littera Papalis de translatione Abbatis et monachorum Sancti Hilarij ad Sanctum Gregorium	"	281
Pactum Padue anno 1232	"	281
Compromissio facta inter Magistrum Philippum Canonicum Sancti Marci, procuratorem Domini Jacobi Teupuli Ducis Venetiarum et inter Albertum Coruum Syndicum Padue, in personas Dominorum Centernici Venetiarum et Gerardi		

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

de Gnampho Paduani de omnibus litigijs et causis definiendis. Anno Domini 1232	carte 282
Juramentum Potestatis Padue de obseruandis et attendendis omnibus deffinitionibus a supradictis Arbitris faciendis super negotio pacis et concordie inter Venetos et Paduanos, anno Domini 1233	" 283
Sententia prolata ab antedictis Arbitris de predicta concordia	" 283
Sacramentum factum per Rectores Tergesti de obseruandis preceptis Domini Ducis in facto lignaminum et salis. Anno Domini 1233	" 285
Pacta et capitula scripta et ordinata inter Dominum Ducem et Joannem de Saluia, nuntium communis Tergesti, que a Tergestinis perpetuo obseruari debent	" 285
Capitulare siue iuramentum Judicum seu Consulum Tergesti	" 286
Capitulare Aduocatorum Tergesti	" 286
Priuilegium Laureti factum per Vitalem Faletrum Ducem, cuius castrum pro latronum impedimento hominibus Castellanis ad possidendum concessit anno Domini 1094	" 286
Pactum Fani de fidelitate Diuo Marco et Domino Duci obseruanda, anno Domini 1141 sub Petro Polano Duce	" 289
Priuilegium, quod habemus in Sicilia ab Imperatore Frederico secundo concessum. Anno Domini 1232	" 290
Pactum Verone anno Domini 1192 sub Henrico Dandulo Duce	" 292
Pactum pacis et concordie inter Dominum Gregorium Patriarcham Aquileiensem et Dominum Rainerium Geno Ducem Venetiarum, factum anno Domini 1254	" 294
Exemplum cuiusdam instrumenti siue iuramenti facti eodem anno per supradictum Dominum Gregorium Electum Aquileiensem de obseruandis capitulis pacti supradicti	" 296

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

Aliud exemplum iuramenti prestiti per Dominum Mainardum Comitem Goritie de obseruandis et attendendis omnibus capitulis in supradicto pacto contentis, anno Domini 1255	carte	297
Pactum cum Rege Manfredo in Sicilia factum anno Domini 1259	"	298
Pactum Domini Raynerij Geno Ducis factum cum Domino Man- fredo predicto eodem anno	"	301
Pactum de concordia ciuitatis Firmi factum anno Domini 1260	"	302
Pactum de concordia Ciuitatis Arimini factum anno Domini 1260	"	304
Pactum inter Pontificem et Ecclesiam Romanam cum Domino Jacobobo Teupolo Duce de facto Regni Sicilie, actum anno Domini 1239	"	305
Littera Papalis transmissa Domino Duci de facto Regni Sicilie	"	307
Alia littera Papalis de eodem facto	"	308
Alia littera Papalis, quid habebimus de lucro Regni Sicilie nostra parte	"	308
Alia littera Papalis transmissa Electo Gradensi et Castellanensi Archidiacono, precipiens, ne permittant inferre molestiam exercitui Venetorum in Regno Sicilie occupando . . .	"	309
Littera Papalis ad Dominum Archidiaconum Anthiochenum de iuribus Ecclesie sancti Marci Venetiarum super Ecclesijs sancti Marci Tirensis et Acconensis	"	309
Alia littera Papalis ad eundem Anthiochie Archidiaconum, ne permittat inferre molestiam a quocunque pro iuribus et redditibus Ecclesie supradicte	"	310
Littera Papalis ad Primicerium Sancti Marci, scilicet de con- cessione mitre, annuli et baculi pastoralis	"	310
Aliud exemplum pacti et concordie facte anno 1254 inter		

*Rubrica Pactorum
Libri primi.*

Dominum Rainerium Geno Ducem et Dominum Gregorium Patriarcham Aquilegiensem	carte 311
Exemplum instrumenti Sacramenti dicti Domini Gregorij Patriarche de obseruandis capitulis in supradicto pacto contentis	" 314
Sacramentum Domini Maynardi Comitis Goritie de obseruandis supradictis capitulis	" 314
Juramentum hominum Parentij factum anno Domini 1205 de obseruandis capitulis et de soluendis arietibus uiginti Domino Duci, atque Primicerio sancti Marci annuatim quindecim libras olei pro luminaria attribuendis	" 315
Littera protectionis Alexandri Pontificis quarti ad Dominum Ducem	" 316
Pactum Verone factum. Anno Domini 1193 inter Dominum Guilielmum eiusdem Potestatem et Dominum Henricum Dandolum Ducem	" 317
Pactum Bononie factum anno Domini 1227 inter Potestatem eiusdem et Dominum Petrum Ziani Ducem	" 318
De concessione ciuitatis Jadre, Jadretinis per Dominum Jacobum Teupulum Ducem, atque de pactis in eo contentis facta anno Domini 1247	" 319
Aliud pactum Jadretinorum factum anno Domini 1251 Domino Marino Mauroceno Duci	" 325
Pactum factum Anno Domini 1274 inter Dominum Raimundum Patriarcham Aquilegiensem et Dominum Laurentium Teupulo Ducem super quibusdam nouitatibus et certis grauaminibus impositis in datijs et alijs rebus in damnum hominum Venetiarum per dictum Patriarcham	" 326
Juramentum factum a predicto Domino Raimundo de obser-	

Rubrica Pactorum
Libri primi.

uandis omnibus capitulis in instrumento confecto inter Dominum Gregorium olim Patriarcham Aquilegio et Do- minum Ducem Venetiarum contentis	carte	328
Juramentum fidelitatis Comitis Jadre	"	329
Juramentum Vicedomini Aquilegiensis de iustitijs faciendis	"	330
Littera Gregorij Pontificis noni ad Dominum Ducem de facto pacis inter Ecclesiam et Imperatorem	"	330
Littera Innocentij quarti Pontificis ad Dominum Ducem de facto pacis inter Ecclesiam et Conradum Imperatorem	"	331
Littera protectionis Domini Pape Gregorij Noni ad Dominum Ducem	"	331
Alia littera eiusdem Gregorij Noni de facto Pacis inter Eccle- siam et Imperatorem	"	332
Littera protectionis Domini Innocentij Quarti Pontificis ad Do- minum Ducem	"	332
Priuilegium Ciuitatis Arbi concessum per Vitalem Michaellem Ducem de electione Comitis Jadre sub anno 1166	"	333
Juramentum fidelitatis Comitis Jadre factum anno 1247	"	336
Littera Innocentij Quarti Pontificis ad Dominum Octauianum Sancte Marie in uia lata Diaconum, Cardinalem Apostolice sedis Legatum, pro iurisdictione Ecclesiarum sancti Marci Tirensis et Acconensis pertinente ad Ecclesiam Diui Marci Venetiarum	"	336
Exemptio Ecclesiarum Sancti Marci Tirensis et Acconensis facta per supradictum Dominum Octauianum Cardinalem Legatum	"	337
Pactum Domini Bele Regis Hungarorum habitum cum Do- mino Jacobo Teupulo Duce anno Domini 1244	"	338

Rubrica Pactorum
Libri primi.

Pactum Domini Jacobi Teupuli Ducis habitum cum Rege Hungarorum anno supradicto	carte 339
Priuilegium confirmationis alterius priuilegij olim Domini Frederici Imperatoris in Regno Sicilie factum, et renouatum per Dominum Manfredum Principem Tarentinum et Bailum Domini Conradi secundi in Regno Sicilie, anno Domini 1257 sub Domino Rainerio Geno Duce	340
Priuilegium supradicti Manfredi de promissione restitutionis quinquaginta millia bisantiorum in mari ablatorum hominibus Venetiarum, datum anno Domini 1257	344
De conuentione et concordia facta inter Dominum Manfredum supradictum et ambaxatores communis Venetiarum persoluendi supramemoratam pecuniam	345
Exemplum cuiusdam pacti seu concordie, tractate inter Episcopum Acconensem et Nobiles Viros, Joannem Dandulo Bailum Acconensem et eius consiliarios, super facto sancti Dimitrij. Anno Domini 1260	346
Priuilegium Pape, quod non possumus interdici	349
Pactum Taruisij de restitutione pecunie mutuo recepte infra terminum descriptum	350
Pactum cum Pisanis factum anno Domini 1273	351
Pactum cum Arimino	352
Carmina Prophetie de Italia infra annum 1247	353
Nomina Insularum in Arcipelago	354

Liber Pactorum.

Tomus secundus.

(Enthält 15 Blätter vorangeschickter Indices und 280 geschriebene Textblätter.)

Index Pactorum

Libri secundi.

fol.

Ex Cronica Venetiarum. Jadra prima uice capta fuit a Venetis anno salutis 1050 sub Domino Dominico Fabiano Contareno Duce, et postea pluries rebellata fuit et pluries aquisita, ut legitur in Reformatio siue pars capta in maiori Consilio de condemnationibus et bannis Comitatus Kersi et Auseri de regalia Domini Ducis currente anno Domini 1280 Pax siue concordia facta inter Dominum Marinum Maurocenum Ducem Venetiarum et inter Mirum Boabdilem Soldanum Barbariae in ciuitate Tunixi per manum Nobilis Viri Philipi Juliani eiusdem Domini Ducis legati, que pax fuit firmata ad quadraginta annos; et inter idem tempus fiunt securi uniuerſi Venetiarum mercatores per mare et terram per totum regnum ipsius Soldani, ac constitutum est eis fundicum liberum et absolutum percurrente anno Domini 1251 in Pactum Regis Tunixi, quod fecit Domino Joanni Dandulo Oratori Domini Ducis, translatum de Saraceno in latinum, per quod pactum similiter ponuntur in securitate mercatores Venetiarum usque ad tempus prefixum quadraginta annorum; hoc factum est anno Domini 1271 prout in Priuilegium securitatis Domini Leonis Regis Armeniorum concessum Nobili Viro Jacobo Badouario, Oratori Illustris Domini Henrici Dandulo Venetiarum Ducis, pro mercatoribus Venetis per totum Regnum ipsius anno Domini 1201 prout in	1 1 2 4 5
---	--

fol.

- Aliud priuilegium siue confirmatio supradicti priuilegij factum uel**
facta per Hetonem Regem Armeniorum ac Elisabet filiam Le-
onis supradicti reginam, uxorem eius a. D. 1245, prout in . . . 7
- Priuilegium Boamundi Principis Anthiocheni de concessione et do-**
natione facta Inclito Duci Venetiarum ac omnibus mercatoribus
Venetis medietatis consuetudinum siue datiorum soluendorum
in Anthiochia. Insuper concessit eis curiam Sancti Marci in
fundico Venetorum in eius ciuitate ad reddendam rationem.
Oratore Nobili Viro Dominico Bono. Anno Domini 1167 in . . . 8
- Aliud priuilegium siue confirmatio eiusdem Boamundi Anthiochiae**
Principis Nobili Viro Jacobo Gradonico, Oratori Incliti Ducis
Venetiarum anno Domini 1183 in 9
- Aliud priuilegium Raimundi Anthiochie Principis de securitate Ve-**
netorum per totam terram principatus ipsius, concessitque eis
in portu Suidin duos summarios pro uno Camello, ac fundicum
superius contentum in Anthiochia eis confirmauit, consuetudi-
nesque tribuantur ei, sicut tempore Domini Tancredi, remisitque
tamen eas, quas Dominus Boamundus iunior remisit. Oratore
Domini Ducis Joanne Baudo, prout in 10
- Aliud Priuilegium Rainaldi Principis Anthiocheni et Constantie prin-**
cipisse Boamundi iunioris filiae, in quo confirmantur omnia pri-
uilegia antecessorum suorum. Oratore Domino Dominico Bono
anno Domini 1153 in 10
- Priuilegium Domini Joannis de Ibilino Domini Beriti de securitate**
omnium Venetorum per terram et mare districtus ipsius do-
minij. Concessit in Berito fundicum mercatoribus Venetis ac
donauit omnes consuetudines, ut sint immunes in portando et
extrahendo merces, ac curiam in fundico more Venetiarum tra-

fol.

- didit preter haec tria: homicidium, uim et rapinam, currente
anno Domini 1222 11
- Priuilegium et donatio domus que est in Tripoli, uocata Darus, prope
portum maris Tripolitani sita, facta per Dominum Pontium Co-
mitem Tripolitanum Sancto Marco Venetiarum ac prouisoribus
eius a. D. 1117. Regnante Domino Bauduino Rege Jerusalem 12
- Priuilegium Guidonis Domini Biblij factum Nobili Viro Domino Theo-
philo Geno, de precepto Incliti Viri domini Petri Ziani Vene-
tiarum Ducis Baiulo in Suria, de securitate ipsius omnibusque
Venetis similiter eundo et redeundo per mare et terras domini
sui et emendo ac uendendo; donauitque omnibus Venetis me-
diatatem driecture, quam dare solebant, currente a. D. 1217 in 12
- Pactum siue priuilegium domini Melechalis de Adalapo Soldani, quod
fecit Inclito domino Jacobo Teupolo tempore Nobilis Viri Joan-
nis Sucugulli nuntij ipsius domini Ducis, de securitate per mare
et terras ipsius Soldani pro mercatoribus Venetiarum et de dri-
cturis, quas soluere pro mercibus debebant tam emendo, quam
uendendo. Preterea promisit apud pontem fondioum ad ospi-
tandum, idemque in Adalapo concessit cum Curia et Baiulo ad
faciendam rationem inter Venetos, currente anno Jesu Christi
1229 mense Decembris prout 13
- Exemplum litterarum domini Soldani Babilonis, qui uocatur Melech
Moys, quod translatum fuit de Sarraceno in latinum et missum
a dicto Soldano domino Duci Venetiarum per Nobilem Virum
Gabrielem Taruisanum nuntium ipsius Domini Ducis, anno sa-
lutis 1258 die 5. Decembris prout in 14
- Pactum domini Soldani Babilonis predicti, quod fecit cum praedicto
Nobili Viro Gabriele Taruisano de mandato domini Rainerij

*Index Pactorum
Libri secundi.*

fol.

- Geno Incliti Ducis ad Soldanum nuntio, id est, quod Veneti mer-
catores sint salui et securi per uniuersam terram et mare et
per totum regnum Aegypti et per omnia regna Soldani, con-
stituens eis fonticum et Doanam in Alexandria, prout legitur
in capitulis expressis distinctius a. D. 1254 die 13 Nouembris in 15
- Pactum factum per Soldanum Adalapi ad petitionem Nobilis Viri
Joannis Secreto currente anno domini 1264 in 17
- Pactum Ferrarie anno natiuitatis Jesu Christi 1191 tempore Cele-
stini Papae et Henrici Imperatoris, factum per consules Ferra-
riae Nobilibus Viris Henrico Dandulo et Petro Fuscarenno nuntijs
delegatis ab Inclito Viro Aurio Magistro Petro Venetiarum Duce
cum conditionibus ut in 18
- Alia pacta inita anno Domini nostri 1250 inter Venetos nuntios
Nobiles Viros dominos Phylippum de Mulino et Balduinum
Quirino ex una et Ferrarienses ex altera, que pacta fuerunt
facta per dominos Thomasinum de Fontana, Joannem de Trotis
et Ottolinum de Mainardis, arbitros electos per dictos nuntios
ad arbitrandum et definiendum omnia placita inter Venetos et
Ferrarienses prout in 19
- Anno supradicto et die fuit factum iuramentum a Nicolao de Bonis
et Albrigeto de Turdo aduocatis in manibus domini Rodulphi
Judicis et Vicarij Domini Marchionis Estensis in Ferraria, quod
iusti Judices et aduocati bona fide et sine fraude erunt inter
Venetos et Ferrarienses prout in 20
- Aliud pactum Ciuitatis Ferrariensis factum anno Christi 1230 tem-
pore Gregorij Pape et Frederici Imperatoris Augusti in Ducali
Palatio Venetiarum, ducante Inclito domino Jacobo Teupulo, per
annos decem cum conditionibus et capitulis prout legitur in . . . 21

fol.

- Pactum Jadretinorum postulantium a domino Rainerio filio Domini Ducis pacem propter eius misericordiam, promiseruntque ipsi Jadratini se electuros de Venetijs Archiepiscopum, qui subditus erit Patriarche Gradensi et ab eo consecrationem accipiet, simili modo et Comitem de Venetijs, qui iurabit fidelitatem Domino Duci cum singulis hominibus Jadrae, quod iuramentum singulis annis decem ab ipsis erit renouandum prout in . . . 24
- Quod Venetus non respondeat Ferrariensi sub Arbitris a. D. 1232 in 25
- Pactum factum inter Patriarcham Aquilegie et Ducem Venetiarum, uidelicet quod Veneti sint salui et securi per totum districtum Patriarchatus et quod dominus Dux habere debeat suum Vice-
dominum in terra Aquilegie ad faciendam plenam rationem, et iustitiam omnibus petentibus de Venetiis, ordine quo describitur infra. Actum Venetijs in hospitali Sancte Mariae Cruciferorum anno ab Incarnatione dei 1222. 8. Junij prout in 26
- Pactum Ragusij factum Venetijs anno Jesu Christi 1232 sub domino Jacobo Teupulo Inclito Duce Venetiarum, uidelicet quod Ragusini fidelitatem prestabunt domino Duci et petierunt, concedi Comitem de Venetijs ad uoluntatem domini Ducis et se electuros imposterum Archiepiscopum de Venetijs, qui Comes et Archiepiscopus erunt iuraturi fidelitatem et submissionem Domino Duci et successoribus suis; pariter et omnes homines Ragusij a tresdecim annis superius singulis decem annis iurabunt fidelitatem domino Comiti et successoribus suis cum alijs etiam pactis et conditionibus prout legitur in 27
- Pactum quod habet dominus Tyri cum Soldano de facto Casalis Battiole et aliorum Casalium in 29
- Exemplum cuiusdam Indulgentie concessae Ecclesie Sancti Marci per

*Index Pactorum
Libri secundi.*

	fol.
dominum Nicolaum Papam quartum, currente anno domini 1289 XIV Kal. Januarij in	30
Pactum inter Venetos et Paduanos factum Padue per Nuntios do- mini Ducis et Potestatem Padue, qui nuntij Veneti et Potestas Padue compromiserunt omnia litigia et discordias, que inter se uertuntur, in personis dominorum Thome Centernici ciuis Ve- netiarum et Gerardi de Gnanfo ciuis Padue, ut ipsi sint arbitri absoluti, dando eis plenam potestatem ad paciscendum, definien- dum, arbitrandum, sententiandum, prout eis placuerit et senserint inter se, et quod omnia firmiter ab utraque parte observabun- tur; actum anno Christi 1232. 11. Septembris prout in . . .	31
Anno 1233 primo Januarij Paduae in Camera Consilij de uoluntate et precepto dominorum Gerardi Gnanfi et Thome Centernici arbitrorum super negotio pacis et concordie faciente, ut supra, ac toto Consilio clamante fiat. Dominus Berardus de Riuolis Padue Potestas iurauit ad sancta Dei Euangelia per se et suos successores siue Rectores Padue, qui pro tempore fuerint, atten- dere et observare et observari facere, quidquid dicti arbitri concorditer super negotio pacis dixerint, laudauerint, sententia- uerint seu arbitrati fuerint, prout legitur in	32
Anno supradicto 1233. 4. Januarij in Claustro Sancte Mariae Cruci- ferorum Venetijs coram multis testibus dominus Gerardus de Gnanfo pro se et pro domino Thoma Centernico, habita eius auctoritate et commissione, sententiam laudum siue arbitrium seu preceptum in scriptis inter se factum pronuntiauit, dicens ut in Sacramentum fidelitatis hominum de Tergesto, id est, quod omnia ordinamenta et precepta, que dominus Dux Venetiarum cum suo Consilio eis fecerit in Ciuitate Tergesti tam de facto ligna-	33

*Index Pactorum
Libri secundi.*

fol.

minum, quam de facto salis et peregrinorum et aliarum nauium, que uenerint per mare, et omnia alia obseruabunt in perpetuum sub anno Redemptoris nostri 1233. 8. Augusti in	34
Capitula pacta et ordinamenta seu scripta facta et stabilita inter Dominum Ducem Venetiarum ex una et Joannem de Saluia nuntium Communis Ciuitatis Tergesti, in quo fuerunt mediatores Prior Sancte Mariae Cruciferorum et Nobilis Vir Petrus Geno de Venetijs, que debent a Tergestinis perpetuo obseruari in .	35
Capitulare siue iuramentum Iudicum seu Consulum Tergestine Ciui- tatis continens in modum, quo legitur in	35
Capitulare simile aduocatorum eiusdem Ciuitatis prout in	35
Anno Jesu Christi Saluatoris nostri 1094 mense Octobris Riualti. Inclitus Dux Dominus Vitalis Faletro, ne a multorum calliditate et insidijs latrocinia, que sepissime fiebant in Castro uocato Laureto, ulterius exercebantur, una cum Venerabili Petro Bado- uario Patriarcha Gradensi, hominibus Castellanis et caeteris om- nibus, qui ibi uenturi sunt, et suis haeredibus ad perpetuum retinendum et possidendum ad sui suorumque successorum per- petuam fidelitatem totum predictum Castellum concessit, dedit- que cum omnibus suis, quod firmat, pertinentijs, cum hoc, quod usque ad medium Gaurum uiam a latronibus deffendere et se- curam illam semper reddere debeant, et per unumquemque man- sionarium ex illis dare debeant pullos tres et denarios tres per annum, prout clarius legitur in	36
Pactum Fani factum a Consulibus et hominibus Communis ipsius cum Inclito Duce Petro Polano, in quo submissionem et fide- litatem promittunt Duci et Communi Venetiarum, et quauis oc-	

*Index Pactorum
Libri secundi.*

	fol.
casione bellandi auxilium pro suo posse prestabunt currente anno Domini 1141 prout in	38
Priiilegium Friderici secundi Romanorum Imperatoris Jerusalem et Sicilie Regis, in quo Inclito Duci Domino Jacobo Teupulo ac uniuersis Venetis per totum Regnum Siciliae eundo et redeundo, stando, emendo, uendendo, cum mercimonijs et sine, libere, secure et indemne concessit anno a partu Virginis 1232 mense Martij Venetijs sicut in	40
Pactum siue concordia facta inter Inclitum Ducem Dominum Henricum Dandolum et commune Venetiarum et inter consules ac communitatem Veronensium, submittentes se in pristinum pacis et beneuolentiae statum atque promittentes, soluere libras decem millia Venetiarum una cum alijs pactis et conditionibus expressis, currente a. D. 1192 Verone et in alijs locis prout in	41
Pactum initum inter Inclitum Ducem dominum Rainerium Genum et Commune Venetiarum ex una et Venerabilem Virum dominum Gregorium sanctae sedis Aquileiensis Patriarcham, ad faciendam pacem et concordiam conuenerunt modis pactis et conditionibus descriptis et clare expressis in eodem currente anno Christi 1254. 7. Aprilis Venetijs in Palatio Ducatus prout in	43
Juramentum factum a domino Patriarcha de obseruandis pactis et conditionibus in praedicto pacto seu instrumento confectis et expressis percurrente anno Domini 1254 praedicto 6. Junij Vtini in Palatio Patriarchatus in	46
Juramentum simile factum a Nobili Viro Domino Mainardo Comite Goritiae, quod attendet et obseruabit omnia pacta et conditiones expressa et expressas in predicto instrumento siue pacto inter praedictum Dominum Ducem et dominum Patriarcham, confectum	

*Index Pactorum
Libri secundi.*

fol.

currente anno suprascripto et mense in Foroiulio, in uilla uo- cata Praemarias, prout in	47
Pactum siue Priuilegium factum inter Inclitum dominum Manfredum Siciliae Regem et Inclitum Ducem dominum Rainerium Geno et Commune Venetiarum, id est, de securitate pro mercatoribus Venetiarum per totum Siciliae Regnum cum mercibus suis et alijs pactis et conditionibus inter sese confectis currente anno Domini 1259 mense Julij prout in	47
Aliud pactum siue priuilegium factum ab Inclito Duce Venetiarum Domino Rainerio Geno ad Magnificum dominum Manfredum Si- ciliae regem praedictum cum conditionibus in instrumento de- scriptis, currente anno Saluatoris nostri 1259 mense Julij Ve- tiji in ducali Palatio prout in	50
Pactum siue concordia facta inter praedictum dominum Ducem Rai- nerium Geno et commune Venetiarum ex una et Jacobum Jo- annis Plebani, Syndicum et procuratorem Potestatis et communis Firmi, pro dicto Communi Firmi cum modis et conditionibus de- claratis in instrumento confecto Venetijs in Palatio Ducali cur- rente anno Redemptionis nostre 1260 mense Martij sicut in .	51
Forma Syndicarum, de qua facta superius est mentio est in . . .	53
Pactum siue concordia inter syndicum Arimini pro communi Ari- mini et praedictum dominum Rainerium Geno Ducem Veneti- arum, uidelicet quod contra Rauennates cum domino Duce erunt nec hominem Rauennatem recipient in Arimini, quod mercato- rum Venetorum securitas et immunitas obseruanda sit in Ari- mini et suo districtu absque datio et drictura et caeteris con- ditionibus declaratis in instrumento Venetijs confecto currente anno Redemptoris 1260 mense Junij prout in	53

*Index Pactorum
Libri secundi.*

fol.

Pactum initum inter sanctissimum Patrem dominum Gregorium Papam et Ecclesiam Romanam ex una et dominum Jacobum Teupulum Inclitum Venetiarum Ducem et commune Venetiarum pro captione et occupatione Regni Siciliae, cum modis et pactionibus in instrumento expressis Anagnij per Oratores uel Sindicos Venetiarum, Nobiles Viros dominos Romeum Quirinum et Stephanum Baduarium, currente anno Jesu Christi 1239, anno Pontificatus domini Gregorij Papae praedicti XIII prout in . . .	55
Epistola papalis, que declarat, quales terrae dabuntur in feudum domino Duci, si per eum opera detur ad recuperandum regnum Siciliae in . . .	57
Alia papalis epistola, in qua exprimit, quod is, cui regnum Sicilie committetur, iurare debebit pactiones inter se et Ducem in instrumento confectas seruaturum in . . .	58
Tertia epistola papalis, quae promittit portionem lucri in regno Siciliae in . . .	58
Quarta epistola papalis pro eodem facto ad electum Gradensem et Episcopum Castellenum prout in . . .	59
Epistola domini Innocentij quarti ad Archidiaconum Anthiochenum, in qua mandat ei, ne iuribus Ecclesiae Sancti Marci Venetiarum molestiam inferre permittat, ipsamque Ecclesiam Ecclesijs sancti Marci Tyrensis et Acconensis preferat in iuribus atque preponat, currente anno Pontificatus eius septimo prout in .	59
Alia epistola papalis ad eundem Archidiaconum Anthiochenum, que imponit, ut super terris possessionibus, redditibus, prouentibus ac iuribus et alijs suis pertinentijs, que spectant ad dominum Ducem et Ecclesiam Diui Marci Venetiarum in regno Jerosolimitano, a quacunque persona minime molestiam inferre patiatur,	

*Index Pactorum
Libri secundi.*

fol.

- molestatores huiusmodi per censuram Ecclesiasticam compescendo.
 Data Lugdunij septimo anno Pontificatus eius, ut in . . . 60
- Alia epistola domini Innocentij Papae ad Venerabilem Diui Marci
 Venetiarum Ecclesie Primicerium, qui congruis temporibus mitra
 et annulo et baculo pastoralis libere uti ualeat, indulget dein-
 cept. Data Mediolani anno nono pontificatus eius ut in . . . 60
- Aliud pactum initum inter Venerabilem Virum dominum Gregorium
 Patriarcham Aquileiensem et Dominum Rainerium Genum In-
 clitum Ducem Venetiarum cum obligatione domini Patriarchae,
 quod singulis annis debeat dicto domino Duci mittere duode-
 cim panes unius starij pro quolibet et duodecim porcos suis
 expensis, cum pluribus alijs pactis et conditionibus confectis
 in instrumento diei septimae Aprilis a. D. 1254 Venetijs in 61
- Exemplum Sacramenti domini Gregorij Patriarchae praedicti de ob-
 seruandis et attendendis omnibus et singulis pactis in praedicto
 instrumento descriptis. Hoc fuit Vtini in ipsius palatio anno
 praedicto die 6 Junij prout in 64
- Aliud exemplum Sacramenti domini Mainardi Comitis Goritiae de ob-
 seruandis omnibus pactionibus in prescripto instrumento de-
 scriptis inter dominum Ducem et dominum Patriarcham ante
 nominatum; hoc fuit in quodam prato apud uillam uocatam Pre-
 marias in Foroiulio 1254. 14. Aprilis ut in tergo 64
- Pactum Parentij, in quo promittunt homines ipsius Ciuitatis singuli,
 iurare fidelitatem domino Henrico Dandulo Inclito Venetiarum
 Duci et successoribus suis, ac persolvere singulis annis uiginti
 arietes et quindecim libras olei pro sancti Marci Ecclesia, prout
 in antiquo pacto, currente anno Jesu Christi 1205 ut in . . . 65
- Priuilegium papale siue epistola domini Alexandri 4. Pontificis ma-

Index Pactorum
Libri secundi.

fol.

- ximi ad dominum Ducem Venetiarum, in qua suscipit dictum dominum Ducem et commune Venetiarum sub Beati Petri et Pauli Apostolorum patrocinio eiusque protectione, currente anno primo Pontificatus eius, prout in 66
- Pactum inter dominum Gulielmum de Ossa Potestatem Verone et Inclitum dominum Henricum Dandolum Ducem Venetiarum in obseruandis deinceps iustitijs; conuenerunt modis et conditionibus contentis in instrumento diei quarte Octobris anni 1193 descripto in 66
- Pactum inter dominum Spinum de Surixina Bononiae Potestatem et Inclitum dominum Petrum Ziani Ducem Venetiarum in obseruandis imposterum iustitijs inter Venetos et Bononienses. Concordarunt se modis et pactionibus declaratis in instrumento confecto a. D. 1227 mense Julij Bononie, prout legitur in . 68
- Pactum Jadretinorum, in quo legitur se iterum rebelasse, et nunc in hoc pacto petijisse gratiam et misericordiam domini Ducis. At misericordiam motus Clementissimus dominus Jacobus Teupulus Venetiarum Dux cum suo Consilio ad ipsius gratiam reuocauit ciuitatemque cum suis pertinentijs eis benigne donauit currente anno Saluatoris nostri 1247, quod pactum exemplatum est in 69
- Aliud pactum Jadretinorum simile supradicto eiusdem anni cum subscriptione nominum plurium ipsorummet Jadretinorum ut in . 72
- Aliud pactum Jadretinorum, in quo ponuntur datia et dricture, quas Jadretini soluere debent tam de mercibus Venetias ducendis, quam de Venetijs in alia loca et regna deferendis, sub Dominio Incliti domini Marini Mauroceni Ducis Venetiarum et

Index Pactorum
Libri secundi.

fol.

- Bauduino Quirino Comite Jadre, factum Venetijs per syndicos ipsius Comitum currente anno Domini 1251, ut in 75
- Pactum conuentum et firmatum inter Inclitum dominum Laurentium Teupulo Ducem Venetiarum et inter Venerabilem Patrem Raimundum sancte Sedis Aquileiensis Patriarcham super quibusdam nouitatibus et certis grauaminibus impositis tam in datijs, quam in alijs rebus, per eundem dominum Patriarcham in damnum et grauamen hominum Venetiarum; sese conditionibus et pactis descriptis in instrumento concordie et pacis concordarunt currente anno Jesu Christi 1274, pro ut apparet exemplum in 76
- Priuilegium concessum a quondam Inuictissimo Imperatore Friderico secundo olim Inclito Duci Venetiarum domino Jacobo Teupulo. Confirmat denuo et renouat dominus Manfredus princeps Tarentinus, filius predicti domini Friderici Imperatoris, de mandato Illustris Regis Conradi secundi in regno Siciliae Baiulus generalis, Inclito Duci domino Rainerio Geno pro securitate omnium mercatorum Venetiarum, cum mercibus suis et sine, per totum dictum Regnum Siciliae currente anno Domini 1257: apparet exemplum in 79
- Aliud priuilegium praedicti domini Manfredi de restitutione bisantiorum, quos Andreolus de mari abstulit hominibus Venetiarum currente anno predicto, prout in 83
- De conuentione et pacto facto inter dominos Joannem Delphinum et Marcum Quirino Nuntios domini Ducis Venetiarum cum domino Manfredo praedicto pro soluendis quinquaginta milibus bisantijs praedictis in extractione alicuius summae frumenti de portibus Apuliae per eosdem Venetos ut in 84
- Exemplum cuiusdam pacti seu concordie tentate inter Episcopum

*Index Pactorum
Libri secundæ.*

fol.

- Acconensem et Nobiles Viros, Joannem Dandulo Baiulum Acconensem ac eius consiliarios, super facto Sancti Demetrii, currente anno Domini 1260; apparet in 85
- Ratificatio et approbatio domini Philippi Decani et Capituli Accon capitulorum ac conuentionum, contentarum in praedicto instrumento inter Venerabilem Patrem dominum Florentium Episcopum Accon et inter Baiulum, Consiliarios, Plebanum et commune Venetorum in Accon, et specialiter super cura Parochiali Sancti Marci Venetorum et limitibus eius, nec non et obedientia ac subiectione a dicto Plebano eiusque successoribus prefato Episcopo et Ecclesie prestanda, currente a. Domini 1260, prout in 88
- Exemplum cuiusdam priuilegij Indulgentie per Dominum Gregorium Papam decimum concessae Domino Duci et communi Venetiarum, uidelicet, quod nemo Delegatus seu Subdelegatus possit dictum commune Ecclesiastico subponere interdicto; hoc autem fuit anno septimo pontificatus eius, prout in 88
- Exemplum solutionis census Ecclesie Sancti Marci de Venetijs pro Ecclesijs Sancti Marci Tyrensis et Acconensis pro tempore triginta quinque annorum. Exigit dominus Christophorus de Tholomeis de Senis, domini Papae Capellanus, executor censuum in Italia, ab Inclito domino Joanne Dandulo Duce libras tres et solidos sexdecim et decem denarios Venetiarum grossorum duobus bisantijs pro anno quolibet computatis, currente a. D. 1286 sub Pontificatu Domini Honorij Papae quarti, prout in . 89
- Aliud exemplum solutionis census, simile exigente domino Arnaldo Bononiensis Ecclesiae electo pro alio tempore triginta sex annorum florenos auri quadraginta octo duobus bisantijs pro quo-

*Index Pactorum
Libri secundi.*

	fol.
libet anno computatis, currente anno domini 1322 sub Pontificatu Domini Joannis Papae XXII anno 7, prout in	89
Aliud exemplum simile sub eodem Pontifice, secutum anno Domini 1333 anno pontificatus eius decimo octauo, prout in	89
Aliud exemplum simile, secutum anno Domini 1326 in	90
Exemplum cuiusdam Indulgentiae per Dominum Clementem Papam quartum factae Communi Venetiarum, id est, quod nemo Legatus, Delegatus seu Subdelegatus possit Ecclesiastico dictum Commune Venetiarum subponere interdicto, currente anno Pontificatus eius secundo, prout in	91
Exemplum cuiusdam instrumenti inter dominum Ducem Venetiarum et dominum Albricum de Romano, Taruisij Potestatem, in quo dominus Dux pro suo communi mutuo dedit dicto domino Albrico, pro se et suo communi mutuo recipienti, quinque millia librarum denariorum paruorum Venetiarum cum obligatione restitutionis ad tempus in dicto instrumento praefixum, currente anno Domini 1245, prout in	91
Exemplum pacti initi cum Pisanis, Ducante domino Laurentio Teupulo Inclito Venetiarum Duce, currente anno Domini 1273 in	93
Pactum firmatum et stabilitum inter Ariminenses nuntios et dominum Ducem et commune Venetiarum sub ducatu domini Joannis Dandulo Incliti Ducis, currente anno Domini 1280 in	94
Pactum et concordia inter dominum Thebaldum de Turisendo Ferrariae Potestatem et Inclitum dominum Henricum Dandolum Venetiarum Ducem, cum obligatione dictae potestatis et communis Ferrariae responsionis certae quantitatis panis et uini dicto domino Duci et Communi Venetiarum, currente a. D. 1200 tempore Innocentij Papae et Phylippi Regis, prout in	95

fol.

- Exemplum solutionis census Ecclesiae Sancti Marci Venetiarum pro
Ecclesijs sancti Marci de Tyro et Acon ad ipsam spectantibus:
pro duodecim annis sexdecim florenos auri Ecclesiae Romane
Legato persoluit dominus Dux Andreas Dandolus pro dicta
Ecclesia sub Pontificatu domini Clementis Papae sexti, currente
anno Domini 1345, prout in 96
- Pactum Regis Cipri, in quo cernuntur conuentiones et pacta et con-
cordia pro mercatoribus Venetiarum in dicto Regno Cipri com-
morantibus uel per illud transeuntibus cum mercibus suis et
loca, que dominus Amantinus Princeps et dominus Tyri et gu-
bernator eiusdem Regni constituit atque concessit eisdem mer-
catoribus; Ducante Inclito Domino Petro Gradonico Duce Ve-
netiarum, currente anno Domini 1306 in regno Cipri, prout in 97
- Aliud pactum cum Jadratinis, in quo iterum Inclitus Dux Veneti-
arum post aliam rebellionem ipsosmet in sui gratiam recipit et
ciuitatem Jadrae ad possidendam restituit, interuenientibus pro
domino Duce Nobilibus Viris, dominis Balduino Delphino, Vitale
Michaele ac Fantino Dandulo, prouisoribus exercitus Veneto-
rum, cum pactis, modis et conditionibus in instrumento descriptis
die 23 Septembris 1313, prout apparet in 100
- Jura et bona Ecclesiae Sanctae Mariae de capite Brolii concessa
et confirmata per dominum Ducem Joannem Superantium Re-
ligiosis Viris Fratri Nicolao de Parma, Priori domus Sancti Jo-
annis Jerosolimitani de Venetijs, ordinis hospitalis Jerosolimitani
et Fratri Bonacursio de Taruisio, uirtute litterarum domini Cle-
mentis Quinti Pontificis maximi, currente anno Domini 1312 in 104
- Priuilegium Caroli Romanorum Imperatoris Augusti concessum do-
mino Duci et Communi Venetiarum pro se et mercatoribus suis,

Index Pactorum
Libri secundi.

fol.

- cum immunitatibus et exemptionibus et etiam grauaminibus expressis in dicto priuilegio Mantuae, confecto anno Jesu Christi octingentesimo octuagesimo tertio, prout in 106
- Priuilegium seu confirmatio et renouatio priuilegiorum Domini Henrici quarti (?) Romanorum Imperatoris ab antecessoribus suis, regibus et Imperatoribus, concessorum et eorum, quae in pacto Ottonis Imperatoris leguntur; Inclito Duce Venetiarum Ordelapho Faletro, currente anno Domini millesimo centesimo undecimo Veronae, ut in 107
- Simile priuilegium Lotarij, Romanorum Imperatoris siue confirmatio uel renouatio predicti currente anno Domini millesimo centesimo trigesimo sexto, prout in 111
- Simile priuilegium Friderici secundi (?) Romanorum Imperatoris Augusti siue confirmatio antecessorum praedictorum sub Inclito Duce Sebastiano Ziani Venetijs in Ducali Palatio, currente anno a natiuitate Domini millesimo centesimo septuagesimo septimo, prout in 114
- Sacramentum siue exemplum cuiusdam instrumenti pacis perpetuae, facte et promisse ab ipso Friderico secundo (?) Romanorum Imperatore praedicto domino Sebastiano Ziano Duci cum securitate omnium hominum uniuersitatis Venetiarum per uniuersum Imperium domini Imperatoris, quod instrumentum scribi precepit predictus Imperator super solarium domini Ducis, currente praescripto a. D. millesimo centesimo septuagesimo septimo in . . . 117
- Aliud priuilegium Henrici 6 Romanorum Imperatoris Augusti siue confirmatio priuilegiorum ab antecessoribus suis regibus et Imperatoribus concessorum; prout legitur in pactis siue priuilegijs Ottonis, Henrici atque Lotarii et Friderici, patris eius. Ducante

fol.

- Inclito Viro domino Henrico Dandulo Venetiarum Duce, currente anno nostre salutis millesimo centesimo nonagesimo septimo in 118
- Aliud priuilegium simile siue confirmatio omnium suprascriptorum facta a domino Ottone quarto Romanorum Imperatore Augusto egregio Viro domino Petro Ziani Inclito Venetiarum Duci, currenti anno Redemptionis nostrae millesimo ducentesimo nono in 121
- Aliud priuilegium simile siue confirmatio et renouatio omnium suprascriptorum facta a Friderico secundo Romanorum Rege Inclito Viro domino Petro Ziani praedicto Venetiarum Duce, currente anno Saluatoris millesimo ducentesimo uigesimo, prout apparet in 124
- Priuilegium Ciuitatis Noue ab Inclito uiro Domino Ottone Duce Venetiarum cum suis iudicibus et consulibus terrae Venetiarum, currenti anno a partu Virginis millesimo decimo quinto, prout existit exemplum in 128
- Ex Obone Rauenate historico narratio intestini belli, orti inter Fridericum Barbarubeum et Octauianum, falsum Pontificem, contra Alexandrum tertium, uerum Pontificem, in qua narratur, in Italia hoc facto bellorum motus maximos exarsisse contraque ipsummet Fridericum et octauianum Ecclesiastici interdicti sententiam fulminatam ab Alexandro. Cum uero post aliquot annorum curriculos se uiribus imparem Alexander cognosceret, et neque exercitu, neque pecunia munitum se deprehenderet, Apuliam uersus priuato habitu properauit; quem cum in Apuliam profectum Fridericus censeret, grauissimo terra marique Alexandro Pontifici edicto interdixit. Currebat hic annus salutis nostrae millesimus centesimus septuagesimus sextus, pontificatus uero eius decimus septimus, cum nusquam Pontifex appareret, prout in . 129

*Index Pactorum
Libri secundi.*

fol.

- Ex libro octauo praedicti Historici Rauenatis exemplatum est: Alexandrum in Apulia existentem propter hostem propinquum profugum Venetias proficisci deliberasse, ignotumque ad sancte Mariae caritatis monasterium accessisse. Vbi cum ingens hominum turba supplex ob festum Beatae Mariae Virginis conflueret, uir quidam aduena, nomine Commodus, contemplans Pontificem cognouit, et eum certo esse ex effigie et sono uocis argumentum tradidit. Quo bene et satis comperto, ad Sebastianum Ziano Ducem cito perexit, eum de hoc certum faciens; qui conuocatis Prelatis una cum Clero et populo sequenti mane cum Pontificali vestitu ad monasterium profectus, uisum genu flexo Pontificem adorauit et pontificalibus indutum uestibus ad Diui Marci Basilicam processionaliter deduxit, octauo Kal. Aprilis in festo Virginis, prout in 133
- De concessione facta a dicto Pontifice domino Duci candidi cirij gestandi cum successoribus suis in 134
- De sigillo plumbeo 134
- De rosa porrecta a Pontifice in singulare pontificium munus domino Duci in 135
- Duci ensem tradidit ad uindicandam sedis Apostolice libertatem perpetuo gestandum in 135
- Post uictoriosum de bello redditum uerbis ornatu in digitum domino Duci annulum aureum ad sibi subiectum singulis annis mare desponsandum Alexander porrexit in 137
- De concessione Indulgentiae in die Ascensionis uniuersis Christi fidelibus, qui eadem die templum Diui Marci modis uisitarent supplicibus, omnium delictorum suorum remissionem indulsit in . . 137

fol.

- Vmbrelam, dum per Anconam Romam uersus proficiscerentur, Venetis Ducibus in perpetuum gestandam tribuere sese, Alexander declarauit, prout in 140
- Item uexilla octo et tubas de argento, cum Romam peruenissent, Domino Duci cum successoribus in liberum usum concessit, prout in 140
- Priuilegium pacti domini Warmundi Patriarche Jerosolimitani sub domino Dominico Michaeli Venetiarum Duce, de concessione et libera securitate in Acon et Jerusalem omnibus Venetiarum hominibus, currente anno Saluatoris nostri millesimo centesimo uigesimo tertio, prout in 141
- Priuilegium Regis Balduini Jerosolimitani aut confirmatio supradicti priuilegij praedicto domino Dominico Michaeli Duci cum successoribus suis, currente anno Domini millesimo centesimo uigesimo quinto, prout in 143
- Littera papalis domini Innocentij Papae Venerabilibus fratribus suis Jerosolimitano Patriarche et Archiepiscopo Cesariensi pro ecclesia sancti Marci de Tiro, petitione domini Vrsi Badouarij et Marini Jacobi, nuntiorum domini Henrici Danduli Ducis Venetiarum, pro sententia excommunicationis contra ipsum Plebanum dictae Sancti Marci de Tyro Ecclesiae promulgata, currente anno Pontificatus sui tertio, prout in 144
- Alia littera papalis praedicti domini Innocentij Papae Canonicis Tyrensibus pro facto Plebani Ecclesiae sancti Marci Tyrensis supradictae, in qua praecepit, ne molestiam aliquam dicto Plebano inferre audeant, donec illuc duo Cardinales Apostolice sedis legati ad decidendas eorum controuersias accesserint: anno pontificatus eius quinto, prout in 146
- Priuilegium domini Gregorij Papae pro monasterio Sanctae Mariae

*Index Pactorum
Libri secundi.*

fol

- de Virginibus Venetiarum, uidelicet pro ponendis aliquibus fratribus religiosis in dicto Monasterio ad diuina officia monialibus celebranda, anno quarto pontificatus sui in 146
- Priuilegium siue littera praedicti domini Papae Gregorij ad Abbatissam et Conuentum Monasterij praedictae Sanctae Mariae de Virginibus de Venetijs, ut requiratur consensus et uoluntas praedictae Abbatissae in eligendo et pronuntiando Priore et fratribus dicti ordinis in dicto monasterio, prout in 147
- Priuilegium domini Alexandri Papae tertij ad dominum Leonardum Procuratorem operis Ecclesie sancti Marci Venetiarum, renouans et confirmans bona et iura Ecclesijs sancti Marci de Tyro et Acon, quae in Jerosolimitana, Tripolitana, Antiochena et Cayphas ciuitatibus, a rege Jerosolimorum concessa cum omnibus redditibus et pertinentijs ad ipsum opus Sancti Marci construendum spectantibus, currente anno Jesu Christi millesimo centesimo sexagesimo quinto, anno sexto Pontificatus sui, prout in 147
- Priuilegium domini Adriani Papae quarti, in quo Venerabilem Patrem dominum Henricum, Patriarcham Gradensem, eiusque successores sub Beati Petri et sui protectione suscepit, et priuilegia praedecessorum suorum et maxime Leonis Papae nomi confirmauit, atque dignitatem Patriarchalem et magisterium Gradensis Ecclesiae gerendum Crucemque ante se ferendam, primatumque ei super Jadretinum Archiepiscopum et episcopos eius cum munere consecrationis compertiende statuendum concessit, anno a partu Virginis 1157, pontificatus sui anno tertio; apparet hoc in 149
- Priuilegium simile supradicto domini Lucij tertij Pontificis ad praedictum Venerabilem Patrem Henricum, Patriarcham Gradensem,

Index Pactorum
Libri secundi.

	fol.
eiusque successores, currente a. dom. 1182 anno primo Pontificatus sui, prout in	150
Priuilegium Alexandri Papae siue littera papalis ad Venerabilem Patrem Jadretinum Archiepiscopum, ut confirmationem electionis a Patriarcha Gradensi accipiat et obedientiam et reuerentiam ei prestare promittat sub consecrationis suffraganeorum suorum dedicatione et auctoritatis priuatione in	152
Priuilegium praedicti dom. Alexandri Papae ad Patriarcham Gradensem, quod confirmatio siue consecratio Archiepiscopo Jadretino a dicto dom. Papa impertita, dum ad illius presentiam hoc postulans fuerit constitutus, sibi ac Gradensi Ecclesiae minime praeciudicium conferre ualeat imposterum, prout in	153
Priuilegium dom. Innocentij Papae pro dom. Patriarcha Constantinopolitano sub anno Pontificatus sui octauo in	153
Priuilegium dom. Innocentij Papae praedicti, ut de Clero Venetiarum assummeretur uir idoneus et preferretur Constantinopolitane Ecclesiae Patriarcha, prout in numero	154
Priuilegium dom. Anastasij Papae tertij de confirmatione Lampredij Jadretini Archiepiscopi a. d. 1154, prout in	155
Priuilegium pacti Imperatoris Constantinopolitani anno a creatione mundi 6656, prout legitur in	157
Aliud priuilegium Isaachij Constantinopolitani Imperatoris ad Nobiles Viros dom. Michaellem Octavianum Quirinum et Joannem Michaellem, nuntios dom. Ducis, de redditione rerum, quae Venetis ablatae fuerunt, cum exhibitione centenariorum quatuordecim yperperorum, a. d. millesimo [du]centesimo nonagesimo septimo, prout in	161

*Index Pactorum
Libri secundi.*

	fol.
Aliud priuilegium Isaachij Constantinopolitani Imperatoris a. mundi sex millesimo sexcentesimo nonagesimo quinto in	162
Priuilegium confirmationis de concessione Imperatoris Constantinopolitani dom. Duci, Communi et mercatoribus Venetiarum in Constantinopoli et Imperio currente a. a mundi origine sex millesimo sexcentesimo nonagesimo quinto, prout in	166
Priuilegium siue pactum praedicti dom. Isaachij Romanorum Imperatoris currente a. mundi sex millesimo sexcentesimo nonagesimo quinto in	169
Priuilegium dom. Willelmi, Regis Siciliae, Appuliae et Principatus Capuae, de securitate omnium Venetorum per totum mare terramque regni eius cum mercibus et nauibus eorum, currente a. d. millesimo centesimo septuagesimo quinto in urbe Panormi, prout in	172
Aliud priuilegium uel pactum dom. Alexij fratris praedicti Isaachij Imperatoris Constantinopolitani currentibus mundi a. 6707, prout in	173
Priuilegium dom. Willelmi Regis Siciliae de securitate omnium mercatorum Venetiarum in regno Siciliae et de mercibus eorum, quas in regnum attulerint uel a regno reportauerint: amodo non nisi medietatem dabunt de hoc, quod hactenus dare soliti erant, ducante gloriosissimo dom. Sebastiano Ziani Duce Venetiarum, currente a. d. millesimo centesimo septuagesimo quinto, prout in	180
Exempla priuilegiorum Sancti Hillarij et Benedicti facientium ad iurisdictionem Venetiarum contra loca impedita per Paduanos, quae priuilegia fuerunt concessa et continuata ab Augustis Romanorum Imperatoribus, et sub protectione eorum monasterium sanctorum Hillarij et Benedicti susceptum et primo ab Inuictissimo Henrico, Patauij currente a. d. millesimo nonagesimo primo in	181
Aliud exemplum Priuilegij dom. Ottonis quarti Romanorum Imperatoris simile de eodem facto currente a. d. millesimo ducentesimo nono in	182
Aliud simile dom. Henrici sexti Romanorum Imperatoris et Regis Siciliae currente a. d. millesimo centesimo nonagesimo sexto, prout in	183
Aliud simile dom. Lotarij Romanorum Imperatoris currente a. d. millesimo centesimo trigesimo sexto in	184
Mandatum siue intimatio facta per Bassanum, Ducalis aulae Officialem et Seri-	

Index Pactorum
Libri secundi.

	fol.
bam, nomine dom. Ducis ad Venerabilem uirum dom. Primicerium Sancti Marci de iure usurpato per ipsum in dicta Ecclesia in eligendo una cum Capellanis sponte propria Presbiteros Custodes dictae Ecclesiae et Thesauri; protestatus est, tamquam male electos et potius praedatores, quam custodes uocari, iusque dom. Duci Ecclesiae suae imposterum libere spectare debet; a. incarnationis dominicae millesimo trecentesimo uigesimo primo, prout in Scriptura inita inter dom. Ducem et dom. Primicerium Sancti Marci de solutione census Ecclesiae praedictae pro Ecclesijs Sancti Marci de Tyro et Accon cum approbatione et laudatione ipsius scripturae, currente a. d. millesimo trecentesimo uigesimo secundo in	185
Exemplum solutionis factae de censu Romanae Ecclesiae pro Ecclesijs Sancti Marci Tyrensis et Acconensis, bullatum sigillo pendenti infrascripti dom. executoris, currente a. d. millesimo trecentesimo uigesimo secundo sub Pontificatu dom. Joannis Papae XXII. a. septimo in	186
Protestatio facta in presentia dom. Executoris, quia ipse noluit consentire, quod poneretur in litteris supradictis, quod solutio dicti census fiebat de beneplacito dom. Ducis, sicut alias positum fuerat in	187
Promissio Comitis Balduini Flandrensis facta Nobili Viro dom. Henrico Dandulo Inclito Venetiarum Duci sub a. dominico millesimo ducentesimo primo, prout in	188
Pactum et sacramentum dom. Theobaldi Comitis Palatini predicto dom. Henrico Dandulo Duci in	189
Pactum dom. B[alduini] Comitis et aliorum Baronum factum cum dom. Henrico Dandulo supradicto de auxilio, consilio et hominibus cum Galleis prestandis in recuperationem terrae sanctae, a. dom. millesimo ducentesimo primo in	189
Aliud exemplum simile supradicto de eodem facto in	191
Ordinamentum de captione Constantinopolis factum per dom. Henricum Dandulum et per Barones Francie; currente a. Saluatoris nostri millesimo ducentesimo quarto in	193
Confirmatio Feudorum, quae Marinus Zenus tunc Potestas Constantinopolitanus instituit currente a. Christi millesimo ducentesimo quinto in	194
Confirmatio partitionis Romaniae facta per dom. Henricum Dandulum Ducem et per dom. B[alduinum] Imperatorem currente a. d. millesimo ducentesimo sexto, prout in	195

*Index Pactorum
Libri secundi.*

fol.

Prima electio Potestatis Constantinopolitani, qui fuit Marinus Geno, corrente a. d. millesimo ducentesimo quinto, prout in	196
Refutatio, quam fecit Nobilis Vir Marinus Geno tunc Potestas in Constantino- poli Communi Venetiarum de quarta parte et dimidia Imperij Romaniae cur- rente a. d. millesimo ducentesimo quinto, prout in	197
Confirmatio partitionis per dom. Henricum fratrem dom. Imperatoris Constan- tinopolitani et per dom. Marinum Genum Venetorum in Romania Potesta- tem, prout in	198
Sacramentum Canonorum Sanctae Sophiae, quod non eligent imposterum Canonicos, nisi natione Venetos, aut tales, qui in aliqua ecclesia Venetorum institutionem habuerint per decennium, corrente a. d. millesimo ducentesimo quinto in	200
Sacramentum Henrici Canonici Sanctae Sophiae Constantinopolitanae Ecclesiae simile supradicto a. d. millesimo ducentesimo octauo in	201
Aliud Sacramentum Presbiteri Theodori Canonici Sancte Sophie a. d. mille- simo ducentesimo quinto in	201
Aliud simile sacramentum Presbiteri Egidij Canonici Sancte Sophie a. d. mil- lesimo ducentesimo septimo in	202
Priuilegium dom. Roberti Imperatoris Constantinopolitani de facto camporum regiae ciuitatis a. d. millesimo ducentesimo uigesimo quarto in	203
Sacramentum Joannis Regis Jerusalem electi in Imperatorem Constantinopoli- tanum Nobilibus Viris Simoni Bono et Andree Michaeli, legatis dom. Ducis Venetiarum, de obseruanda cum Venetis societate et pactis cum quondam Imperatoribus et quondam Ducibus factis pro Imperio Romaniae, corrente a. d. millesimo ducentesimo trigesimo secundo in	203
Confirmatio dom. Joannis Regis Jerusalem predicti, Imperatoris Constantinopo- litani electi, de tractatu concordiae factae inter dom. Jacobum Teupulum Inclitum Ducem Venetiarum et dom. Petrum de Altomanno nomine dom. Imperatoris praedicti supra tres partes possessionum ad dictum dom. Ducem spectantium, corrente a. d. millesimo ducentesimo trigesimo primo in	206
Refutatio Cretis, quam dom. Bonifacius Marchio Montis ferrati fecit communi Venetiarum de Insula Cretensi et de centum millibus yperperorum et feudi et Tessalonica Ciuitate, corrente a. Christi millesimo ducentesimo quarto in	208

*Index Pactorum**Libri secundi.*

	fol.
Sacramentum siue priuilegium Michaelis Comnano	209
Promissio dom. Michaelis Comnano facta dom. Petro Ziano Duci Venetiarum in	209
Priuilegium Rauani cum promissione fidelitatis et solutionis a. singulis yper- perorum duorum millium auri recti ponderis dom. Petro Ziani, Duci Vene- tiarum, cum successoribus suis; et dom. Duci promisit dare examitum auro textum et pannum unum ad ornatum pro Altari Sancti Marci, currente a. d. millesimo ducentesimo nono in	210
Aliud priuilegium Rauani simile de concessione Insule Negrippi, currente a. d. millesimo ducentesimo nono in	211
Priuilegium Dirachij in	213
Priuilegium Archiepiscopi Dyrachij in	214
Securitas Capellanorum Ecclesiae Sancti Marci Venetiarum Inclito dom. Petro Ziano Duci currente a. d. millesimo ducentesimo nono in	214
Fidantia omnibus hominibus Venetiarum, qui uenerint per totam terram Aegypti cum personis, hauere et nauibus, per legationem de Miro Gemelodino Ora- toribus dom. Ducis, Nobilibus Viris Romeo Quirino et Jacobo Barocio in	215
Aliud pactum et fidantia similis Job filij Merimechel, Soldani Paganorum in	218
Aliud priuilegium fidantiae simile Soldani de Alapo in	219
Aliud priuilegium simile Soldani de Adalapo currente a. d. millesimo ducen- tesimo uigesimo quinto in	220
Aliud simile in	221
Pactum siue priuilegium, quod dom. Metaphardinus Saonae fecit Inclito dom. Jacobus Teupulo, Venetiarum Duci, pro securitate Mercatorum Venetorum per totam eius terram et per totam terram Adalapi et per totum mare di- strictus eius, currente a. d. millesimo ducentesimo uigesimo nono in	222
Translatio monasterij Sancti Cipriani sub Inclito dom. Ordolpho Faletro Do- dono Venetiarum Duci currente a. d. millesimo centesimo octauo in	223
Translatio Episcopatus Ecclesiae Methamaucensis in Clugiensem sub eodem dom. Ordolpho Faletro Duci currente a. d. millesimo centesimo decimo in	224
Instrumentum concessionis castri Corfu cum Insulis et pertinentijs eius factum a dom. Petro Ziano, Inclito Duci Venetiarum, Nobilibus Viris Angelo Acon- tano, Petro Michaeli et alijs pluribus in perpetuum manutenendum Castrum	

*Index Pactorum
Libri secundi.*

fol.

et deffendendum contra quoscunque in fidelitate dom. Venetiarum, currente a. d. millesimo ducentesimo septimo in	225
Pactum pacis et concordiae facte inter dom. Ducem et commune Venetiarum et dom. Patriarcham Aquilegie currente a. d. millesimo ducentesimo quadragésimo octauo, prout in	227
Pactum Justinopolis, que dicitur Caput Istriae, sub Inclito dom. Petro Polani Venetiarum Duce, currente a. d. millesimo centesimo quadragésimo quinto in	230
Pactum et Sacramentum fidelitatis omnium hominum Mugle factum Inclito ac Glorioso dom. Henrico Dandulo Duci Venetiarum, dum magno cum exercitu ultra mare iturus erat, currente a. d. millesimo ducentesimo secundo in .	230
Exemplum instrumenti de iuramento fidelitatis communis Mugle currente a. d. millesimo ducentesimo decimo quarto, prout in	232
Pactum et sacramentum fidelitatis omnium hominum Ciuitatis Tergestinae praedicto dom. Henrico Dandulo Inclito Venetiarum Duci, dum cum copioso exercitu ultra mare iturus erat; Tergestum applicuit currente a. d. millesimo ducentesimo secundo in	233
Priuilegium Roberti, Petri, Joannis atque Andreae, filiorum quondam Comitiss Rugerij Mauroceni, pro Comitatu Áuseri sub Inclito dom. Petro Ziani Venetiarum Duci currente a. d. millesimo ducentesimo octauo, prout in	236
Exemplum pacti et concordiae Pole facte dom. Dominico Mauroceno Inclito Duci Venetiarum cum omni fidelitate in perpetuum	237
Sacramentum Episcopi Pole cum aliquibus Villis, que iurauerunt retinere honorem Beati Marci Euangelistae in	238
Sacramentum fidelitatis Ruiginensium in	238
Sacramentum fidelitatis omnium hominum de ciuitate Parentij in	239
Sacramentum fidelitatis Ciuitatis Nouae in	239
Sacramentum [?] pacti, pacis et concordie ciuitatis Humaghi in	240
Priuilegium et iuramentum dom. Willelmi, Dei gratia Aquilegie Patriarchae, de securitate hominum Venetiarum per totum ipsius Patriarchatus districtum, cum obseruatione pactorum ab antecessoribus suis factorum cum dom. Duce in	240
Sacramentum fidelitatis dom. Georgij Regis Inclito dom. Petro Ziano, Venetiarum Duci, de securitate per omnes eius districtus omnibus hominibus et mercatoribus Venetis, currente a. d. millesimo ducentesimo octauo in	241

*Index Pactorum
Libri secundi.*

	fol.
Pactum Clugiae in supradicto a. et sub eodem Duce in	241
Pactum inter Venetiam et Paduam currente a. d. millesimo ducentesimo nono, prout in	242
Pactum siue Sacramentum, quod fecerunt indices arbitri de statuto, facto inter homines Venetiarum et homines Taruisij, currente a. d. millesimo centesimo nonagesimo octauo in	244
Pactum inter Venetiam et Taruisium Ducante Inclito dom. Henrico Dandulo	244
Priuilegium Soldani de Babilonia, quod fecit Nobilibus Viris Marino Dandulo et Petro Michaeli, nuntijs dom. Ducis, de securitate omnium mercatorum Venetiarum per omnes partes Aegypti, et constituit eis fundicum in Alexandria in	246
Exemplum fidantie et securitatis Soldani de Babilonia pro praedictis mercatoribus, quam fidantiam ipse praecepit, ut scribi deberet, prout in	247
Aliud Priuilegium Soldani de Babilonia pro mercatoribus predictis in emptione et uenditione, prout in	247
Aliud priuilegium ipsius Soldani de concessione Fundici in Alexandria in	248
Aliud priuilegium simile	248
Aliud priuilegium siue exemplum litterae dicti Soldani transmise domino Petro Ziano, Inclito Venetiarum Duci, in	249
Pactum pacis et concordie facte inter Venetiam et Paduam ducante dom. Petro Ziano predicto, currente a. d. millesimo ducentesimo sexto in	250
Pactum concordie factae inter dom. Henricum Dandulum, Ducem Venetiarum, et Venetos ex una parte, et Marchionem montis ferrati et Barones Francie ex altera, de captione Constantinopolis currente a. d. millesimo ducentesimo quarto, prout in	252
Confirmatio dom. Henrici, fratris dom. Imperatoris Constantinopolis, de ordinatione et examinatione facta per partitores in	254
Confirmatio pactionis et societatis factae a dom. P[etro] Imperatore Constantinopolitano et Yolens Imperatrice, eius uxore, Nobilibus Viris R. Premarino, Marco Storlato et Marco Geno, nuntijs dom. Petri Ziani Incliti Venetiarum Ducis, prout in	255
Pactum pacis et concordie factae inter Lascarum Imperatorem (Constantinopolitanum?) et dom. Jacobum Teupulum, tunc Constantinopolitanum Potestatem, de firma pace obseruanda et de securitate per uniuersum Imperium suum omnium Venetorum currente, a. a mundi principio sex millesimo septingentesimo uigesimo octauo, prout in	256

*Index Pactorum**Libri secundi.*

fol.

Pactum Soldani Turchie factum inter dom. Jacobum Teupulum Potestatem Constantinopolitanum et legatum eiusdem Soldani in	257
De hominibus inuentis in Lapsaco et de redditione yperperorum in	259
De mandato uel praecepto dom. Potestatis super litteris dom. Ducis pro facto terre de Lapsaco, de inquirendo, quam terram teneant quidam uiri Nobiles, prout in	260
Sequuntur partes terrarum dom. Ducis et communis Venetiarum, uidelicet de prima parte Imperij Romaniae, prout in	261
De secunda parte in	261
—e prima parte dom. Imperatoris in	261
De secunda parte dom. Imperatoris in	262
De prima parte peregrinorum in	262
De secunda parte peregrinorum in	262
Pactum pacis et concordie factum inter Venetiam et Paduam ducante dom. Petro Ziano, Inclito Venetiarum Duce, currente a. d. millesimo ducentesimo sexto decimo; apparet in	263
Pactum pacis et concordie firmatum inter Venetiam et Paduam in predicto a.	264
Sacramenta pacis et concordie facte inter Venetiam et Paduam, que Sacramenta Paduani fecerunt a. predicto in	267
Pactum pacis et concordie factum inter Venetiam et Taruisium eodem a. in	272
Pactum concordie inter Venetiam et Mantuam currente a. d. millesimo ducentesimo quarto in	274
Exemplum instrumenti uenditionis aliquorum bonorum, quae Nobilis Vir dom. Michael Maurocenus, Diui Marci Procurator, tradidit et uendidit Inclito dom. Petro Gradonico Duci et communi Venetiarum, currente a. d. millesimo trecentesimo sexto in	275
Pactum et conuentio facta inter Nobiles Viros Sindicos dom. Ducis et egregium uirum dom. Tholbertum et dom. Biachinum, fratres de Camino, Comites Cenetenses, de traditione Castri della Mota, hominum et pertinentiarum eius, sub dominio et protectione dom. Petri Gradonici, Incliti Venetiarum Ducis, et successorum suorum, currente a. Jesu Christi Redemptoris nostri millesimo ducentesimo nonagesimo primo, prout legitur in	279

Indicis pactorum libri secundi finis.

Liber Pactorum.

Tomus tertius.

(Enthält 12 Blätter vorangeschickter Indices und 449 geschriebene Textblätter.)

Index Pactorum

Libri tertii.

cart.

1281. Pactum societatis firmatum inter serenissimos dom. Phylippum Romanorum Imperatorem et Carolum Jerusalem ac Sicilie Regem ex una, et Inclytum dom. Joannem Dandulo Ducem et commune Venetiarum ex altera, pro recuperatione Imperij Romaniae per Paleologum et alios occupatores detenti etc., ut ibi distincte ad 3
- Comprobatio siue supradicti pacti inter praedictos Principes initi ratificatio facta per dom. Ducem praedictum 7
1306. Pactum societatis simile supradicto firmatum intra dom. Carolum Regem Franciae et dom. Petrum Gradonico Ducem pro recuperando Imperio praedicto etc. ut in 13
- Bulla dom. Clementis Papae excitans corda fidelium imploransque auxilium ad recuperandum praedictum Imperium pro reintegratione Fidei Catholicae . 18
- Excommunicatio Andronici Paleologi, detentoris ipsius Imperij 20
- Bulla ipsius Pontificis denuntians praedictae excommunicationis sententiam cunctis Ecclesiarum Praelatis, inhibensque uniuersis Principibus ac cuiuscumque praeeminentiae personis confederationem aliquam cum eodem Andronico in huiusmodi excommunicatione manente minime contrahendam sub poenis . 20
1306. Pactum cum Verona super diuersis capitibus, Ducante eodem Inclyto dom. Petro Gradonico 23
1309. Pactum cum Adria submittente se Ducali dominio cum omni fidelitate, Ducante eodem dom. Petro Gradonico 28
1304. Pactum siue concordia cum Mediolano super quibusdam capitibus de facto salis etc. 33
1274. Pactum et concordia cum Cremona super quibusdam grauaminibus et occasione datiorum impositorum super mercationibus per Cremonenses. Ducante Inclyto dom. Laurentio Teupulo 38

Index Pactorum
Libri tertii.

cart.

1274. Pactum aliud cum Cremona de datijs siue gabellis impositis super omnibus mercibus et rebus, Cremonam et de Cremona Venetias conducendis . 42
1279. Pactum aliud cum Cremona de strata Padi tenenda aperta et de nouitatibus non fiendis et de securitate mercatorum per quinque annos . 48
1258. Pactum aliud cum Cremona simile de strata Padi cum ceteris stratis apertis et securis tenendis a communi Venetiarum per ciuitatem Ferrarie et districtum, et de securitate et protectione mercatorum, excepto per stratam Oselini cum caeteris capitibus in eo contentis . 50
1306. Pactum cum Rege Cypri actum in Nicossia, in quo conuentum est de Franchisia Venetorum per totum Regnum ac de nostra iurisdictione alijsque priuilegijs concessis eisdem Venetis. Oratore dom. Vitale Michaelae de mandato Excelsi dom. Petri Gradonici Ducis . 54
1360. Confirmatio pactorum inter Serenissimum Principem dom. Petrum Jerusalem et Cypri Regem et dom. Joannem Delfino Inclytum Ducem ex tractatu Nobilium Virorum Joannis Dandulo et Pantaleonis Barbo, Oratorum nimirum, de Franchisia et iurisdictione Venetorum in toto Regno et de Ecclesia, Logia et Platea et domo pro Baiulo Venetorum et domibus emendis a caeteris Venetis pro eorum habitatione in Nicossia, Limesson, Famagusta et Papho etc. 58
1360. Concessio noua facta per dictum dom. Regem Cypri praefatis oratoribus dom. Ducis . 60
1360. Exemplum litterarum missarum pro praedictis per dom. Regem Cypri dom. Duci Venetiarum . 62
1271. Pactum siue priuilegium Regis Armeniae de securitate Venetorum et de Ecclesia in Ayazzo, alijs capitibus de auro et argento, de damnis et de testamentis Venetorum etc. . 64
1294. Pactum cum dom. Comite Georgio Berberiense pro communi Almisij pro treugua firmata per a. decem, et super diuersis capitibus obseruandis ab utraque parte in eodem temporis spatio et de emendatione damnorum etc. 66
1294. Promissio Ciuitatis Nonae de obseruanda treugua firmata cum dom. Comite Berberiense, et quod dictus Comes ratificabit et ratam habebit eandem treguam etc. . 70
1294. Promissio facta per illos de Tragurio, Sybenico et Scardona pro Comite Georgio antescripto . 70

Index Pactorum
Libri tertii.

cart.

1307. Priuilegium Serenissimi dom. Leonis Regis Hermeniae pro facto mercatorum et eorum securitate, Ducante Inclyto Viro Petro Gradonico. . . 73
- Formula securitatis eiusdem pro Venetis. 74
1333. Priuilegium aliud Serenissimi Leonis Regis Hermenie de diuersis gratijs concessis Venetis et de terris Venetorum, scilicet de Venetijs, de Creta, de Nigroponto, de Cothrono, de Mothono et alijs de terris nostris . . . 75
1234. Pactum inter commune nostrum et commune Rauenne de securitate utriusque partis, de negotijs exercendis, de datijs tollendis et non accipiendis, de nauibus illuc conducendis et caricandis, de naufragio accidendo, de sale non dando Paduanis tempore guerrae, de sale Ceruiae, de praedis et multis alijs capitibus obseruandis in dicto pacto contentis etc. Ducante Inclyto dom. Jacobo Teupulo 77
1279. Pactum inter nostrum commune et commune Forliuij pro facto mercatorum utriusque partis et pro relaxatione Quarantesimi, Ducante Inclyto uiro dom. Laurentio Teupulo 82
- Excommunicatio Bononiensium sub Clemente Quinto summo Pontifice . . . 84
1309. Pactum tractatum inter Prouisores communis Venetiarum et Iudices de Taruisio pro eorum communibus super datijs mercationum tollendis et eorum tariffa imponenda 88
1299. Pax perpetua et remissio generalis facta inter commune nostrum et commune ciuitatis Ianue, pro qua pace facienda dom. Mathaeus Vicecomes, Vicarius sacri Imperij, Capitaneus Mediolani, eiusque Sapientes et commune condolentes de tanta guerra his ad pacificandum se interposuere . . . 89
1299. Syndicatus communis Ianuae ad faciendam dictam pacem cum syndicis communis Venetiarum 95
- Ratificatio facta de pace praedicta in generali Consilio Ianuae et Instrumentum factum in ipso Consilio de pace seruanda 96
- Syndicatus communis Ianuae ad recipiendum fideiussores et principales debitores pro communi Venetiarum communia Paduae et Veronae pro pacis praedictae obseruatione etc. 98
- Juramentum communis Ianue de obseruanda pace et omnia contenta in ea . . 99
1299. Instrumentum fideiussionis communium Astensis et Terdone pro communi Ianuae pro pace seruanda 100

*Index Pactorum
Libri tertii.*

cart.

1299. Instrumentum fideiussionis communis Astensis pro pace praedicta obseruanda per commune Januae	102
Instrumentum fideiussionis simile communis Terdonae pro praedicta pace obseruanda per commune Janue etc.	103
Instrumentum simile factum Janue a syndico communis Terdone syndicis communis Venetiarum pro attend[<i>end</i>]is praedictis	106
Instrumentum fideiussionis ciuitatum Verone et Padue factum communi Januae pro pace seruanda per commune Venetiarum	107
Exemplum litterarum communis Januae scriptarum dom. Duci Venetiarum pro praedictis obseruandis et caeteris capitibus super galeis utriusque communis, ut in illis	109
1260. Pactum Vincentiae super mercationibus et datijs tollendis et non tollendis de hominum securitate hinc inde, cum caeteris capitibus	110
Syndicatus communis Vincentiae pro praedictis conficiendis	111
1310. Pactum firmatum inter Andronicum Paleologum Imperatorem Constantinopolitanum et commune nostrum Venetiarum super treugua annorum duodecim, et super negotijs hinc inde fiendis caeterisque capitibus contentis in pacto obseruandis	112
Tituli Regum, Baronum et Praelatorum	115
Nomina Cardinalium	115
Nomina et Tituli Regis, Praelatorum et Baronum Cypri	116
Nomina domini Papae et Cardinalium	117
Nomen Soldani Babiloniae	117
Alia nomina domini Papae et Cardinalium	119
Quibus praeponitur dom. Dux in scribendo	119
1339. Nomina uera Cardinalium	122
Qui se praeponunt dom. Duci scribendo	124
1261. Pactum inter commune nostrum et commune Rauennae super facto Castri Caputorzij, et super sale et alijs mercationibus et datijs, cum diuersis capitibus in eodem pacto contentis obseruandis	129
Tenor syndicatus communis Venetiarum pro praedicto pacto cum Rauena	136
Tenor syndicatus communis Rauennae pro praedictis faciendis cum nostro communi	136

*Index Pactorum
Libri tertii.*

cart.

1297. Attestatio facta per quendam hominem coram Potestate Clugie, quod per commune Venetiarum apud Sanctum Albertum ante constructionem Castri de Marchamo tenebatur una galea bene munita pro custodiendo ibi ualles et buccas omnes usque ad Fenarolam et sanctum Blasium, ne mer- cationes transirent contra banna dom. Ducis	137
Alia attestatio similis pro eodem effectu	137
1222. Augmentatio militiarum Cretae	139
1314. Pactum cum Taruisio de facto repraesaliarum hinc inde datarum et de iure reddendo, cum diuersis conuentionum capitibus, ut infra	145
1252. Ordinatio septuaginta quinque militiarum pro facto Caneae concessa- rum aliquibus fidelibus Venetis per dom. Ducem et commune Venetiarum	153
Nomina militum, quibus concessae fuerunt militiae supradictae	156
1324. Treugua ad quinque a. seruanda cum Paleologo Imperatore Constan- tinopolis, cum diuersis conuentionibus et pactis ibi expressis	158
Tenor instrumenti Oratoris praedicti dom. Imperatoris	160
1314. Pactum inter commune Venetiarum et inter commune Cerviae de facto salis et de securitate mercatorum hinc inde, atque de negotijs fiendis etc.	161
Syndicatus communis Ceruiae pro pacto praedicto conficiendo	171
1318. Pactum cum portu Gruario de facto salis	172
Exemplum litterarum dom. Episcopi Concordiensis ad dom. Ducem pro facto salis praedicto	173
1319. Nova declaratio facta super facto salis Ceruiae	174
1318. Syndicatus communis Ceruie pro (<i>facto</i>) salis praedicto	176
1317. Pactum cum Mediolano super quibusdam datiorum nouitatibus impo- sitis hinc inde inter ipsa communia, super mercationibus, cum extimationi- bus pannorum et quarumcunque aliarum mercationum et datiorum accipien- dorum, cum caeteris capitibus ibi descriptis et obseruandis	177
1349. Alia declaratio pactorum Mediolani confectorum supra in 1317, et re- missio generalis facta hinc inde super his, quae facta fuerunt contra pacta praedicta	188
1349. Syndicatus communis Venetiarum in Nobiles Viros dom. Justinianum Justiniano et Donatum Contareno ad faciendum declarationes et pacta supra- scripta cum ciuitate Mediolani	194

*Index Pactorum
Libri tertii.*

cart.

1348. Syndicatus Domini, Mercatorum et communis Mediolani ad declarandum
pacta praedicta cum communi nostro Venetiarum 196
1348. Syndicatus Domini, Mercatorum et communis Modoetiae ad declarandum
pacta praedicta Mediolani etc. 199
1349. Securitas siue finis et remissio primae solutionis certae quantitatis pe-
cuniae in praedictis pactis contentae, nunc uidelicet de ducatis quingentis
receptis per Mediolanenses a communi Venetiarum 201
1351. Securitas, siue finis et remissio secunde et tertie solutionis de du-
catis duobus millibus receptis per Mediolanenses a nostro communi . . . 203
1353. Securitas similis ultrascriptae, siue finis et remissio quartae et quintae
solutionis de ducatis duobus millibus receptis per Mediolanenses a nostro
communi uigore pacti ultrascripti 204
- Pactum Tunixij nouum factum sub Excelso viro dom Joanne Superantio Duce,
uidelicet de concessione Funtici, Ecclesiae et Consulis in Tunixio, et de
securitate omnium Venetorum; de datijs soluendis et non, cum alijs priui-
legijs ibi contentis 210
1325. Pactum cum Imperatore Graecorum Palaeologo super treugua quinque
annorum, cum diuersis alijs capitibus contentis in pacto obseruandis cum
sacramento 215
1318. Pactum siue Concordia cum Mantua de facto stratae Padi et de facto
salis et datiorum 217
- Exemplum litterarum dom. Vicarij Mantuae loquentium de dicta concordia . 221
1319. Pactum siue concordia Polo de facto mercationum et mercatorum et
de iure reddendo 222
1318. Pactum et concordia Taruisij super aliquibus discordijs ortis inter
utrumque commune, in quo pacto conuentum est de facto salis Clugie, de
Muda Plauis; de datijs accipiendis super plurimis mercationum generibus
et de diuersis alijs capitibus expressis et obseruandis 225
1325. Pactum cum ciuitate Brixiae super aliquibus discordijs et quaerellis
habitis inter utramque partem; et de annullatione pignorationum; de facto
salis et aliarum mercationum et datiorum soluendorum hinc inde, alijsque
conuentionibus expressis et seruandis 230
1324. Syndicatus communis Brixiae pro pacto praedicto conficiendo . . . 233

Index Pactorum
Libri tertii

cart.

1325. Instrumentum Emptionis domus et turris positarum in Istria in Castro S. Laurentij pro habitatione nostri Capitanei, quae fuerunt de cà Zane, ut ibi distincte 235
1325. Possessus traditus suprascriptae domus et turris dom. Janino Pincino recipienti pro dom. Duce et commune Venetiarum 238
1326. Actus secuti in Curia Petitionum super praedicta domo et turri inter consanguineos de cà Zane et Mauroceno 238
1312. Pactum cum ciuitate Padue de faciendo lecto fluminis Brentae pro utilitate utriusque communis; de strata Athycis, de statutis nouiter fiendis; de datijs tollendis et non tollendis hincinde super quibuscumque mercationibus 240
1314. Pactum nouum cum Padua pro emendatione diuersorum excessuum commissorum inter utrumque commune contra formam praemissorum pactorum; et ad hoc, ut pristinus vigeat uerus amor inter communia 244
1314. Compromissum Paduae pro finiendis litibus ortis, et quae oriri possent in ipsa communia Venetiarum et Paduae 247
1321. Pactum cum Bononia de libertate Venetorum usque ad quinque annos, et plus, dum partibus placuerit; de securitate et apertura stratarum; de iure reddendo, de securitate Bononiensium in Venetijs; de bannitis et caeteris capitibus ibi expressis a partibus obseruandis 249
1342. Pactum siue instrumentum treugue septem annorum cum Imperatore Constantinopolis Palaeologo 257
- Bulla Papalis, qua suscipitur Dux et commune Venetiarum sub Sancti Petri patrocinio et sub Pontificis protectione.
- Bulla Clementis Papae, quod non possumus interdici, ut in 259
- Bulla similis Papae Gregorij 259
1324. Concessio facta per commune Venetiarum ser Vngarello Natali de For-
esto Babiarum 260
1322. Pactum cum Ceruia pro facto salis 261
1322. Pax facta cum Rauenna super guerra habita his temporibus, cum di-
uersis pactis et capitibus descriptis in dicta pace obseruandis 263
1323. Pactum cum dom. Cane pro damnis et nouitatibus Feltri, et pactis Veronae 265
- Ratificatio omnium contentorum in pacto praedicto, ut in 267
1321. Priuilegium Regis Hermeniae de securitate mercatorum 268

Index Pactorum
Libri tertii.

cart.

1330. Pactum cum dom. de la Scalla factum pro emendatione inobseruantiae pactorum, et grauaminum impositorum 270
1322. Pactum cum Taruisio occasione datiorum et mude, quae per Taruisinos exercentur super mercationibus et rebus alijs quibuscumque, quae de Taruisio et alijs partibus per Taruisinum districtum Venetias conducuntur, ac etiam occasione grauaminum et nouitatum impositarum etc. 273
1344. Instrumenta de dominio ciuitatis Taruisij et districtus, tradito Illustri et Excelso dom. Andreae Dandulo Duci et communi Venetiarum 285
1345. Pacta facta et firmata cum communi Padue super facto fugitivorum et sententiarum per curias utriusque ciuitatis, scilicet Venetiarum et Padue, ac etiam aliorum malefactorum etc. 301
1345. Syndicatus Domini et communis Padue factus pro praedictis pactis firmandis cum communi nostro Venetiarum 304
1345. Instrumentum laudationis et approbationis per Dom. Padue super praedictis 306
1329. Pactum cum Verona et Vincentia siue forma declarationis Pacis factae cum dom. de la Scalla praescriptis 306
1339. Syndicatus pro conficiendo pacto cum nostro communi de submissione Coneglani 309
1339. Syndicatus communis Venetiarum pro facto subiectionis Coneglani 310
1339. Pactum siue instrumentum subiectionis Coneglani et districtus nostro dom. 310
1337. Syndicatus generalis communis Venetiarum in personam discreti uiri, Andreae de Capite Aggeris notarij, ad faciendum, recipiendum, contrahendum et firmandum societatem, ligam et unionem etc. cum quibuscumque ciuitatibus, communibus, castris, universitatibus et locis etc. 312
- Contractus pacis cum dom. della Scalla post bellum triginta mensium 313
1328. Pactum cum Ciuitate Ceruiae de facto salis per decem a. seruandum 316
- Syndicatus communis Venetiarum pro facto salis praedicto 324
- Syndicatus communis Ceruiae pro facto praedicto salis 325
1328. Instrumentum cum Ceruia de certa quantitate salis ueteris emendi per dom. Ducem et commune a dicta ciuitate 326
1328. Pactum novum cum Rauenna occasione mercationum per Padum conducendarum pro usu ciuitatis Rauenne; de non recipiendo ab alijs gentibus

*Index Pactorum
Libri tertii.*

cart.

mercationes quaslibet per Padum conductas Rauennam, nec de Soria, Barbaria et ultra mare; et de facto salis etc.	329
1328. Syndicatus communis Venetiarum pro pacto praedicto conficiendo	335
Syndicatus communis Rauennae pro praedictis	336
1336. Pactum cum Ceruia de facto salis Ceruie et Rauene, et de facto mercium et datiorum etc.	337
Syndicatus communis Venetiarum pro facto praedicto	346
Syndicatus communis Ceruie pro praedictis	347
1336. Pactum cum Rauenna de facto salis, quod de sali, qui dabitur communi Ceruie, non recipietur a Rauennatibus, nisi fuerit conductus de Ceruia cum littera Officialis, qui erit Ceruie pro communi Venetiarum etc.	348
Syndicatus communis Venetiarum pro facto salis praedicto	349
Syndicatus communis Rauenne pro eodem facto salis	350
1336. Pactum de nouo habitum cum dom. Hostasio de Polenta, Potestate Rauennae, siue Ratificatio praecedentis pacti	352
Syndicatus communis Venetiarum pro pacto praedicto	352
Syndicatus praedicti dom. Hostasii et communis Rauennae	353
1332. Pactum cum Mantua, siue concordia, occasione aliquarum extorsionum et grauaminum, quae dicebantur exigi per commune Mantue contra formam pactorum etc.; de strata Padi assecuranda et de datijs soluendis hincinde, et per Lombardos apud pontem Burgi Fortis; de sale non accipiendo, nisi de Venetijs; de datio salis apud Serauallum etc.	354
1332. Treugua cum Andronico Paleologo Imperatore Graecorum ad terminum sex annorum cum confirmatione antiquarum treugarum et pactorum et conuentionum in eisdem insertarum etc.	360
Instrumentum Syndicatus siue Procuratorij Oratorum praedicti dom. Imperatoris pro treugua praedicta etc.	363
1333. Pacta Tanae firmata cum Imperatore Tartarorum pro mercatoribus et mercationibus Venetorum, et pro datijs soluendis, domibus aedificandis et Ecclesia et Consule habendo etc.	364
1334. Pactum nouum cum Mantua, siue concordia, occasione aliquarum extorsionum et grauaminum, quae per dictum commune Mantuae dicebantur fieri contra formam pactorum, et de strata Padi assecuranda et de merca-	

*Index Pactorum
Libri tertii.*

cart.

tionibus mercatorum hincinde, cum caeteris capitibus ibi expressis et obseruandis	365
1339. Pactum et syndicatus Cremone ad faciendum, firmandum et tractandum pacta, pedalia et solutiones pedaliorum et modum soluendi super mercationibus et rebus conducendis ad ciuitatem Cremone de Venetijs et de Cremona Venetias; cum communi Venetiarum ac Syndicis eius etc.	371
1339. Pactum cum Brixia de securitate personarum hincinde, et de datijs soluendis et non soluendis, cum alijs capitibus, ut ibi in	375
Instrumentum syndicatus Brixiae ad praedictum pactum contrahendum et firmandum	378
Consensus pedagogorum pro tempore suo	379
1339. Pactum cum ciuitate Bergomi de aliquibus capitibus firmandis super securitate mercatorum; super datijs soluendis et non soluendis, et super quibus mercationibus et unde conducendis, quod est firmatum per quinque a.	380
Syndicatus communis Bergomi ad praedicta	383
Syndicatus Sociorum Tolonei, siue conductorum Datij seu pedagogij Bergomi, super mercationibus et pacto praedicto tractando cum Syndico nostri communis Venetiarum	384
Libertas concessa per Socios pedagogij Bergomi mercatoribus Venetorum conducendi merces per districtum Bergomi ab Vltramontibus Venetias et de Venetiis Vltramontes etc.	385
1339. Pactum nouum Cumarum super prouisione, examinatione et diminutione fienda super datijs, pedagogijs et oneribus rerum, et mercationum ducendarum per mercatores et homines Venetiarum per districtum ciuitatis Cumarum etc.	386
Pactum factum cum socijs pedagogij ciuitatis Cumarum super datijs soluendis etc.	388
1339. Pactum cum ciuitate Laudae super securitate mercatorum hincinde, ac super grauaminibus et datijs soluendis et non soluendis ab utraque parte, et super stratis, per quas sint merces conducendae etc.	389
Syndicatus communis Laude ad praedictum pactum conficiendum, ac ipsum pactum confectum cum syndico nostri communis	392
Pactum cum Imperatore Tartarorum Zanibech, siue priuilegium eiusdem pro	

*Index Pactorum
Libri tertii.*

	cart.
mercatoribus Venetorum, et datijs soluendis, et non, ac de securitate eorum- dem mercatorum etc.	396
1342. Treugua cum Imperatore Constantinopolis ad septem annos cum diuersis capitibus super mercatoribus, mercibus et datijs etc.	397
1344. Pactum cum Comite Alberto de Goritia super emendatione iniuriarum et damnorum illatorum per subditos utriusque partis in partibus Istrie, cum compositione firmæ et perpetuæ pacis; de non reficiendis fortificijs; de restitutione terræ Antignane per nos captæ tempore belli, sed muri ipsius destruantur, cum diuersis alijs capitibus in dicto pacto contentis	399
1344. Syndicatus communis Venetiarum in personam Nob. Viri D. Andreae Michaelis, de Ducali mandato comitis Arbensis, ad prædictam pacem et con- cordiam faciendam pro nostro communi cum prædicto comite Alberto Goritiae	404
1344. Exempla litterarum dom. Soldani ad dom. Ducem Andream Dandulum pro securitate omnium mercatorum etc.	406
Praeceptum dicti dom. Soldani factum et missum omnibus populis eidem sub- iectis, super priuilegijs et securitate Venetorum venientium in suas partes cum declaratione, et mercium etc. et datiorum etc.	408
1345. Pactum cum Ancona super compositione datiorum et aliquarum diffe- rentiarum ortarum occasione nouitatum super datijs etc.	413
1345. Contentatio facta per dom. Episcopum Castellanum super differentijs decimarum	416
1345. Exemplum litterarum dom. Soldani scriptarum dom. Duci super pe- titionibus nostri Oratoris de facto mercatorum in illis partibus uolentium applicare	419
1347. Pacta firmata cum Zanibech Imperatore Tartarorum pro facto merca- torum Venetorum in Tana, et de securitate eorum atque loco pro habita- tione concesso	420
1369. Confirmatio pactorum inter Serenissimum dom. Ducem et commune Venetiarum ex una, et magnificum dom. Canem Signorium de la Scalla et commune Verone ex altera	422
1369. Confirmatio pactorum inter Serenissimum dom. Ducem et commune Venetiarum ex una, et prædictum magnificum dom. Canem Signorium de la Scalla et commune Vincentiae	425

*Index Pactorum
Libri tertii.*

	cart.
1369. Procuratorium magnifici dom. Can-signorij de la Scalla pro pactis Veronae	427
Procuratorium simile praedicti magnifici dom. Can-signorij de la Scalla pro pactis Vincentiae	429
1369. Syndicatus seu procuratorium communis et hominum Verone pro pactis Verone confirmatis, cum descriptione omnium hominum de eorum maiori Consilio	431
Syndicatus seu procuratorium communis et hominum ciuitatis Vincentiae pro pactis Vincentiae confirmatis, cum descriptione omnium (nominum) hominum de eorum Consilio maiori	443

Finis Rubricae Libri Pactorum Tertij.

Index, prout reperitur in libro antiquo.

Cum Imperatore Phylippo et Rege Carolo 1. Item 4. — Cum dom. Carolo fratre Regis Francie. 8. — Excommunicatio Paleologi. 13. — Cum Communi Verone 15. Item pro strata Athycis in commemoriali secundo ad cartas 20. Item ad cart. 180. — Confirmatio. 251. — Cum dom. Cane. 119. Item cum dom. Alberto et Mastino 172. Item 194. Item cum eisdem pax 198. Item cum dom. Cane pro Verona et Vincentia. 250. — Pactum Adrie. 19. — Cum Mediolano. 21. Item 115. Item 135. — Cum Cremona 25. Item 229. Rex Cypri 32. Item ad chartas 37 in uno quinterneto. — Confirmatio pacti et concessio noua obtenta ab Rege Cypri per dom. Joannem Dandulo et Pantaleonem Barbo Ambaxatores 37. Item 45. — Cum Rege Armenie 41. Item priuilegium eius 44. Item 173. — Saluus conductus per Regem Armenie factus Venetis. 32. 171. — Cum Comite Georgio Almisij Berberiensis. 43. — Cum communitate None 45. — Tragurij et Sibenici et Scardone 46. — Cum Rege Armenie. 45. Item 49. — Cum Rauenna. 46. Item 83. Vide infra ad numerum 83. — Cum Forliuio. 54. — Excommunicatio Bononie 55. — Cum Taruisio 58. Item 111. Item 143. Item 181. — Pax Janue et alia sequentia. 59. — Cum Vincentia. 74. — Concessio Insule Crete 71. Augmentatio militiarum. 108. — Pola. 134. 82. Item 142. — Ruignum, Parentium, Citanoua, Humagum 83. 84. — Pactum Mantuae 132. Item concordia 139. Item 203. Item 206. Item 224. Item 227. — Littera Papalis pro Ecclesia Sancti Marci 91. — Exemptio Sancti Marci de Candida 92. — Patriarcha Aqu-

*Index Pactorum
Libri tertii.*

leiensis 92. — Treugua Paleologi 75. Item 97. 131. 160. Item 225. 217. 168. — Tituli regum, Cardinalium, Baronum et aliorum 77. 78. 80. — Quibus preponatur dom. Dux 79. — Quibus preponatur. 80. 82. — Pactum Rauenne 83. 168. 209. 222. — Cartha augmentationis militiarum Crete 87. — Pactum Taruisij 91. 136. 174. 182. — Concessio Canee. 95. — Tregua cum Paleologo 97. — Pactum nouum Ceruie 99. 106. 166. 202. 216. — Pactum Portus Gruarij 105. — Pactum nouum Mediolani. 107. — Declaratio pactorum Mediolani. 115. — Pactum nouum Tunisij 117. — Tregua cum Paleologo 130. — Pactum Tunisij 135. — Concordia Mantue 131. — Pola. 133. — Pactum nouum cum Tunisio 138. 230. — Venditio dom. et Turris communis in Sancto Laurentio Potestatis in Istria 141. — Pactum Padue. 143. 148. Item Compromissi 150. Pactum Bononie 155. — Promissio facta dom. Episcopo pro officio hereticorum 160. — Tregua cum Imperatore Constantinopolitano 163. — Littera Papalis, quod non possumus interdici 163. — Concessio S. Vngareli Nadal 163. — Ceruia 167. — Rauenna 169. — Dom. Canis 170. — Rex Armenie 172. 173. — Coneglanum 196. — Syndicatus Venetiarum ad ligam contrahendam 198. — Taruisium 175. — Padua 195. Verona 195 et Vincentia. — Ceruia. 203. — Rauenna 210. — Ceruia 217. — Rauenna 222. — Mantua 223. — Paleologus 226. — Pactum Paleologi 222. — Vsbecgh 229. Mantua 230. — Rauenna 230. — Pactum Brixiae 233. — Pactum Bergomi 233. — Pactum nouum Laude 236. — Cum Imperatore Tartarorum 238. — Tregua cum Imperatore Constantinopolitano 238. — Cum Comite Alberto Goritie 240. — Cum Soldano 244. — Cum Ancona 246. — Contentio Episcopi Castellani pro decimis 247. — Cum Soldano 248. — Confirmatio pactorum Verone et Vincentie facta 1364. Carthe 251.

Liber Pactorum.

Tomus quartus.

(Enthält 17 Blätter vorangeschickter Indices und 422 geschriebene Textblätter.)

fol.

Spalatum 1327. Pactum Spalati, siue subiectio ipsius ciuitatis et districtus, suaui et justo Dominio nostro Venetiarum cum omni auctoritate et libertate

Regiminis et iurisdictione nobis tradita, saluis iuribus Regis Hungariae; cum auctoritate etiam mittendi unum de Nobilibus nostris electum per quatuor manus maioris Consilij in Comitem Spalati, qui reget ciuitatem in causis ciuilibus cum iudicibus Spalati; in criminalibus autem solus habebit arbitrium, non excedendo tamen in paenis statuta Spalati: cum salario librarum 1200 paruorum quolibet anno soluendo a dicto communi: cum pacto hominibus Spalati reseruato extrahendi de Venetijs sine datio lignamen et alia pro aedificandis domibus in Spalato. Ibit uero atque redibit Comes suis expensis, habebitque unum socium et notarium cum octo seruis. Non ibit ad conuiuium, neque donum recipiet; non faciet, nec permittet suis pecunijs fieri mercationes. Et haec sub paena hincinde promissa decem millium marcharum argenti et obligatione bonorum, cum generali renuntiatione et obseruatione omnium praedictorum iuramento a Spalatensibus praestito; promittentes reuerenter subesse ac obedire nobis etc., ut distinctius in . . . 1

Syndicatus Spalatinorum ad ultrascripta conficienda sequitur in . . . 4

Cyprum. 1328. Pactum firmatum inter dom. Hugonem Jerusalem et Cypri Regem, et dom. Joannem Superantio Ducem cum sequentibus capitulis, nimirum: Veneti gaudebunt franchisia per totum Regnum Cypri, eruntque a quocunque datio exempti, salua iurisdictione Baronum. Praeterca habebunt in Nicossia, Limesso, Famagosta et Baffo Ecclesiam, Logiam et domum pro Baiulo et plateam apertam, cum gratia emendi domos ad habitandum: sed non faciendi fortilicias. Insuper gestabunt bacculum, et facient bannum per totum Regnum et loca, ubi habebunt Venetum pro Rectore, poteritque Rector ponere et extrahere Venetos de carcere Regis. Non extrahent Veneti res uetitas a Rege, nec homines contra constitutionem Sedis Apostolicae. Item de Venetis cognoscendis et probandis, et non inuentis, qualiter puniendis. De litibus, de quaerellis, qualiter diffiniendis pro Venetis, et contra. De illis, qui obierint, res deueniant in potestatem Venetorum, dummodo non sint obligatae dom. Regi pro aliquo officio, uel appalto. Si autem Venetus naufragium passus fuerit, praestabitur ei iustitia, et dabitur a Rege auxilium ad recuperanda bona eius. Si uero Venetus ipse periret, bona erunt eius haeredum; alioquin Venetis, qui in partibus illis reperientur, permaneant. Vice uersa dom. Dux et commune Venetiarum erunt in amore perpetuo cum eo

Index Pactorum
Libri quarti.

fol.

et successoribus, promittentes, se numquam contracturos societatem cum quacumque persona contra Regnum Cypri, nec ullo modo praestituros auxilium, uel consilium alicui uenienti contra ipsum. Item Veneti erunt in defensione locorum, in quibus reperientur, si expugnari contigerit; conceditur insuper dom. Regi posse extrahere de ciuitate Venetiarum equos et arma pro oportunitate suae Insulae. Baiulus, qui pro tempore fuerit in Insula, nullum affrancabit pro Veneto, nisi Venetum et fidelem nostrum, et de hoc iurabit Venetiis. Si uero Venetus suspectaretur res aliorum affrancare, iurabit coram Baiulo ad requisitionem Officialis Regis. Facientes etiam eidem dom. Regi finem et remissionem et pactum de omnibus iuribus et possessionibus, quas Veneti et commune solebant habere in Insula Cypri. Quae omnia una pars alteri firmiter obseruare promiserunt, ut clarius apparet in . . . 6

Pola. 1331. 28. Maij. SVbiectio perpetua ciuitatis Polae nostro Ducali Dominio pro conseruatione sui status cum sequentibus modis, uidelicet: traderunt Polenses ciuitatem, uillas et castra, et omnia iura cum se ipsis Inclyto dom. Francisco Dandulo Duci, cum transmissione nuntiorum Venetias ad approbandum et ratificationem recipiendum de dicta submissione, renuntiantes omni exceptioni doli mali etc., cum reuocatione appellationum faciendarum Episcopo Rauenne, quae deuenient ad Curiam Ducalem. Comes enim, siue Rector Polae habebit a dicto communi in anno quinquaginta grossorum. Ducet secum Vicarium, cui dabit libras quatuor grossorum, et unum notarium, cui dabit soldos quadraginta grossorum, sex domicellos, unum cochum, duos scutiferos et sex equos. Qui Rector reget cum quatuor Consiliarijs dictae terrae in ciuilibus et criminalibus, exceptis homicidijs et alijs delictis grauibus. Officia terrae et districtus exercebuntur ab hominibus terrae. Sergius et Nassingueria cum haeredibus manebunt extra Polam. Possessiones emendae per Venetos et Polenses subiaceant factionibus Polae. Rector faciet inquisitionem de Venetis habitantibus Polae, et curabit ab ipsis fieri factiones Polae etc. . . . 10

Syndicatus communis Polae pro praescripto pacto conficiendo . . . 13

1328. Nona. Subiectio ciuitatis Nonae nostro Ducali Dominio pro securitate status ipsius, his nempe modis et capitibus obseruandis. Primo mittetur ad regendam dictam ciuitatem unus Nobilis de maiori Consilio Venetiarum, electus

*Index Pactorum
Libri quarti.*

fol.

per quatuor manus, qui nuncupabitur Comes Nonae, singulis duobus annis. Reget ipse Comes in ciuilibus et criminalibus cum iudicibus loci secundum eorum statuta: praeter de homicidio, uiolatione mulierum, incendijs et raurarijs, de quibus solus habebit arbitrium. Habebit insuper libras sexcentas paruorum in anno pro salario, et tenebit unum socium, et quatuor seruos: non ibit ad conuiuium, nec conuitabit, neque dona recipiet, nisi fructus recentes. Praeterea non faciet nec permittet fieri mercationes suis pecunijs. Possint homines loci extrahere de Venetijs materias pro aedificandis domibus eorum, et conducere Nonam, et ad hoc praesentabunt litteras Comitum Ducali Dominio; promittendo partes obseruare praedicta sub paena praefixa et obligatione bonorum. Renuntiantes omni exceptioni doli mali etc. et omni iuris auxilio, etc. non contrafacere etc. Qui syndici iurauerunt sacramentaliter pro se eorumque ciuitate, in perpetuum subesse Dominio nostro, ac oblationem obseruare, Comiti obedire et reuereri. Quod sacramentum facient singuli de Consilio ipsius ciuitatis in ingressu sui primi Comitum, etc., ut clarius apparet in 14

1328. Cumac. Pactum Cumarum, siue Pax et Concordia ipsius Ciuitatis cum Inclyto viro dom. Joanni Superantio Duce et communi nostro super quibusdam iniurijs et damnis illatis inter utrumque commune, his uidelicet modis. Inprimis, quod uerus amor conseruetur, et omnes iniuriae remittantur his capitulis obseruandis. Quod Veneti sint securi in rebus et personis in ciuitate Cumarum et districtu, et soluant florenos duos auri pro qualibet balla cuiuscumque mercationis ad certum pondus limitatum. Pro sacco bombicis et lanae florenum unum auri. Pro balla pannorum de lana de petijs decem florenos duos. Pro balla cuiuscumque alterius mercationis florenos duos, tam eundo, quam redeundo. Item homines Cumarum in Venetijs sint salui et in districtu sicuri, et soluant datia consueta et pignoras de nouo ordinatas. Possint ponere Cumani suas res tantum in Riualto, et soluant datia ordinata pro ipsis. Possint praeterea stare in Venetijs cum familia sua in qualibet contrata. Pro debitoribus, quod nostri Iudices faciant rationem, sicut in Cumis nostris faciunt. In condemnationibus autem et processibus, quid obseruandum. De robarijs et furtis, quae hincinde fierent, qualiter se regent. Veneti transeuntes per Cumas et districtum cum quibuscumque mercationibus

*Index Pactorum
Libri quarti.*

fol.

nullibi soluant datium praeter tansam supradictam. Et ut in dictis mercationibus fraus non committatur, ordines tenendi sequuntur. Pro damnis a Venetis passis hucusque dabit commune Cumarum infra duos menses libras duo mille noningentas de mezanis de Cumis, quae faciunt libras octuaginta sex cum dimidia Venetorum grossorum. Restituent pariter duos capetios pannorum, aut libras duodecim, et soldum unum grossorum pro ualore eorum. Pro resto autem, quod debeant Cumani Venetis damnificatis, tenebunt ordinem rationis convenientem, cum refectione aliquorum Cumanorum damnificatorum. Si uero Cumani offerrent aliquem suum bonum debitorem, qui placeret damnificatis Venetiarum, ipsi damnificati recipient ipsum pro sua satisfactione.

Ordo datiorum distinctus incipit ad signum A in fol. 24 super diuersis et uarijs mercationibus hincinde transportandis, atque super sale et contrabanno, cum paena imposita contrabannis mercationum. Et datia, quae exigentur inde per soldum et libram, ualebunt ad soluendum damna supradicta Venetis damnificatis. Si uero aliquis Venetus damnificatus receperit pecuniam ab aliquo Cumano, restituetur ei de datio praedicto. Quinque mille librae uero paruorum, quas debet habere Girardinus de Pois de Brixia, non dantur ei nec alicui pro eo, sed sequestratae tenebuntur per nos, donec ipse cancellari fecerit pignoram acquisitam in curia Romaniae, seu in terris Regis Roberti contra ipsum commune Cumarum. Jurabunt insuper Venetijs per Sacramentum Cumani in manus uicedominorum tabulae Lombardorum, se fideliter dicta datia et pignoras persoluturos tam conducendo, quam extrahendo de Venetijs. De mercationibus Flandriae iurabitur, si tangerent Cumanos. Promittentes praedicta omnia et singula partes inuicem obseruare sub paena praefixa. Sequitur syndicatus communis Venetiarum ad praedicta conficienda in signo B.; in signo uero C. in fol. 27. sequitur syndicatus communis Cumarum. Quod pactum incipit in 18

Aquileia. 1335, 15. Julij. Pactum, pax et concordia firmata in perpetuum inter dom. Patriarcham Bertrandum Aquileiensem, et Franciscum Dandulo Inclytum Ducem et commune nostrum Venetiarum super quibusdam controversijs et discordijs ortis occasione iurium ciuitatis Polae et aliorum locorum in Istria hinc inde spectantium, cum infrascriptis capitulis, uidelicet: Restituet nobis

Aus d. Abh. d. III. Cl. d. k. Ak. d. Wiss. VIII. Bd. I. Abth.

(17) 17

*Index Pactorum
Libri quarti.*

fol.

- Patriarcha terra[m] Vallis cum Fortilicijs et adjacentijs eius. Non grauabuntur per nos Incolae Vallis propter Rebellionem. Terrae rebelles non destruentur per nos, sed reducentur in pristinum cum Incolis earum. Compromiserunt partes in Comitem Arbensem et Abbatem Monasterij Mosacensis circa iura terrarum ipsarum; sed durante Compromisso ipso omnia possideantur per nos. Si ciuitas aliqua rebellis fieret, Patriarcha non recipiet; immo si occurrerit, dabit gentem pro recuperatione: si uero ad manus Patriarchae deueniret, ipse nobis restituet, si e conuerso nos promisimus. Durante uero compromisso praedicto, et possidentibus nobis terras praedictas cum iuribus suis, soluemus annualim Patriarchae marchas argenti ducentas uigintiquinque cum certis clausulis. Includantur in hac pace, qui adhaeserunt nobis in bello. Confirmata fuerunt pacta celebrata 1300 et alia uetustiora cum remissione cuiuscunque paenae, in quam quaelibet pars incurrisset, et relaxatione carceratorum. Promittentes omnia obseruare sub paena et obligatione bonorum cum iuramento per syndicos facto de non contrafaciendo. Ac renuntiantes omnibus doli mali etc., ut clarius legitur in 29
- 1316 Leonissa pariens. Nota quaedam siue memoriale autenticum unius Leonissae parientis duos catulos in Ducali Palatio coram Serenissimo Duce Joanne Superantio, et pluribus personis Venetiarum, et aduenis, ut in 34
- Bulla Pontificia missa Priori et Conuentui Sanctae Mariae Nouae in Jerusalem de Venetijs Ordinis Sancti Marci pro exemptione decimarum super quibuscunque possessionibus ipsius Conuentus, ut apparet in 35
- Bulla similis missa Prioribus Monasteriorum Sancti Marci Mantuani, Sancti Spiritus Veronensis, et Sancti Thomae Vicentini Ordinis Sancti Marci, praedictam continens decimarum exemptionem Monasterij Sanctae Mariae Nouae in Jerusalem praescripti, ut in 36
- Constantinopolis. Pactum, siue initium cuiusdam pacti facti inter Imperatorem Paleologum et nostrum commune super quibusdam treuguis roboratis, et firmatis cum Sacramento, ut in 36
- Saphet. Epistola Bailij et admiralijs Castelli de Saphet de securitate omnium Venetorum uolentium ire ad partes illas, aut aggredi iter ad Sanctum Sepulchrum cum omni custodia et honore, ut in 38

*Index Pactorum
Libri quarti.*

fol.

Arbun. Scriptum non completum ordinum Domini Ducis, quos imposuit hominibus Arbi in 39

Constantinopolis 1302. Pactum factum Venetijs cum nuntijs Imperatoris Constantinopolitani super treuguis prius habitis cum sequentibus capitulis iuramento obseruandis. Primo, quod Capitula contenta in treuguis ante habitis firma habemus. Si Graecus intulerit damnum Veneto, corrigatur de Vestiario Imperatoris. Si autem Venetus damnum intulerit alicui Greco, emendatio fiat per Baiulum nostrum, aut Venetijs de bonis malefactoris, cum recta probatione tamen illorum, qui hincinde damnum passi fuerint, nisi damnum esset manifestum, et si esset dubitatio, fiat probatio per iuramentum damnum passi, aut testium. Quod omnes se abstineant negotiari salem, et masticam in suo Imperio. Remittantur damna illata inter Venetos et Januenses, nec teneatur Imperator aliquid satisfacere de his, quae commissa essent in Imperio suo, nec ipse nobis aliquid petere possit. Praeterea remittet omnia damna per stolum nostrum illata, in quo erat Capitaneus Nobilis Vir Rogerius Mauroceno, et reddat septuaginta nouem millia yperperorum cum alijs quatuordecim millibus, computato damno nauis per nostros captae, et ductae Nigropontum. Restituet nobis etiam septem millia yperperorum pro derobatione rerum aliquarum nauium euntium Constantinopolim, quando Baiulus detentus fuit, et fiet per nos inquisitio ueritatis de huiusmodi facto. De damnis uero per nos, aut nostros illatis fiet ratio et satisfactio. E contra de damnis nobis per illos illatis fiet ab Imperatore similiter ratio. Insulae captae per nos tempore belli pariter per nos tenebuntur, exceptis aliquibus, quas Imperatori dimittemus. Et hanc treugiam obseruabimus per decennium, et tantum plus, quantum placuerit Imperatori. Si uero post dictum tempus aliqua pars uellet renuntiare dictis treuguis, denuntiabit alteri, addito sex mensium termino, ut quisquis hincinde possit ad Patriam suam reuerti. Quae omnia supradicta debeant iuramento firmari a partibus, ut clarius est in 40

Taruisium. 1304. Pactum Taruisij factum inter nostrum commune, et dominum Rizzardum de Camino, Capitaneum generalem ciuitatum Taruisij, Feltri et Bellunae, ad amicitiam conseruandam, super sequentibus capitulis, videlicet: Quod ipse Capitaneus et commune Taruisij tenebunt palatas et stratas apertas in suo districtu hominibus Venetiarum, et erunt salui in personis et rebus.

*Index Pactorum
Libri quarti.*

fol.

Si contingeret bellum inter Taruisium et Paduam, non facient pacem cum Paduanis sine nostra uoluntate. Nec permittent Taruisini nobis damnum inferri a Paduanis. E contra si Paduani prouocabunt ipsum dom. Capitaneum, in continenti nostrum commune dabit milites equestres quingentos pro conseruatione Taruisij per duos menses nostris expensis. Si Paduani facient exercitum generalem, commune nostrum faciet in Taruisio septingentos equites et trecentos pedites modis ibi descriptis. Et quotiescumque euenerit aliquis casus huiusmodi Praesidiorum, Taruisini teneantur mouere guerram contra Paduanos. Et quousque hoc durabit, non faciemus pacem cum Paduanis, nisi interueniat dom. Rizzardus et Taruisium. Hec autem amicitia et confraternitas debeat stare firma per decennium cum stipulatione uicaria sub paena decem millium marcharum argenti, cum solemnibus iuramento tactis scripturis hincinde praestito, et cum obligatione omnium bonorum pro obseruandis praedictis, ut in 44

Patriarcha Gradensis 1220. Priuilegium Papale Gradensi Patriarchae pro exemptione Ecclesiarum Venetarum in Romania, in 47

Priuilegium papale pro honorificentijs Patriarchatus Gradensis 49

Janua. 1270. Treugua per quinquennium celebrata inter commune nostrum Venetiarum et commune Pisarum ex una parte, et commune Januae ex altera, instante Rege Franciae super discordijs et bellis in partibus transmarinis contra se uicissim gestis, tali uidelicet ordine, quod durante treugua non offendetur a nobis commune Janue, nec aliquis districtualis. Contingente offensione Januensis per aliquem nostrum, quomodo satisfieri debet offenso. Patronus nauis, cum illuc applicuerit, exhibit et iurabit non offendere Januenses. Versa uice sic nobis promissum fuit stipulatione uicaria cum Sacramento de singulis attendendis sub paena quadraginta millium marcharum argenti pro pro quolibet capitulo non seruato, et sese submittebant in solidum partes pro maiori firmitate sub sententia excommunicationis a summo Pontifice ad hoc requisito ferrendae. Insuper cum idonea fideiussione praestanda a quolibet communi pro praedictis inuiolabiter obseruandis etc. Exprimendo quasdam obligationes, quas commune Januae habet cum dom. Tyri et cum dom. Carolo Rege Siciliae etc. 51

*Index Pactorum
Libri quarti.*

fol.

- Janua. 1283. Alia treugua similis per triennium celebrata in praedicta communia consimilibus capitulis et pactis in paucis mutata 57
- Janua. 1286. Alia treugua similis cum Januensibus Parmae celebrata per quinquennium duratura cum additione plurium capitulorum a partibus observandorum, ut in 63
- Janua. 1291. Treugua similis cum eisdem Januensibus Brixiae confecta per aliud quinquennium cum confirmatione omnium capitulorum in treuguis praescriptis contentorum cum aliqua mutatione et additione aliquorum, ut legitur in 69
- Padua. 1304. Pactum Paduae siue Pax perpetua celebrata super omnibus quaestionibus, litibus et bellis ortis inter nostrum commune Venetiarum et Paduae cum sequentibus capitulis in perpetuum observandis, uidelicet: Infra octo dies amoveantur exercitus utriusque communis, et omnes fortificiae remaneant ad partium arbitrium. Remittantur hincinde omnes offense et captiui relaxentur. Restituantur praeterea omnes possessiones hincinde occupatae illis, quorum erant. Et omnes stratae aperiantur, sicut ante. Insuper eligantur arbitri, qui examinent iura communium sententiamque proferant super omnibus litibus cum Sacramento, cui stetur et exequatur in effectu firmiter cum stipulatione et promissione observandi omnia praedicta nominibus suarum ciuitatum et ciuitatis Vincentie et Verone, sub paena mille marcharum argenti et sub obligatione omnium bonorum ipsorum communium. Quae omnia Sacramento promiserunt attendere et observare. Syndicatus Venetiarum ad praedicta conficienda sequitur ad signum A, et syndicatus communis Paduae sequitur ad signum B. Quod pactum factum est Ducante Inclyto Viro Petro Gradonico, ut in 74
- Padua 1304. Protestatio facta Taruisij per Syndicos nostros Syndicis communis Padua, quod, si contingeret aliqua rixa siue discordia et bellum oriretur inter communia Paduae et Taruisij, dom. Dux et commune nostrum auxilium dabit communi Taruisij, non obstantibus capitulis et pace superius descripta, non intelligentes propter hoc frangere dictam pacem et aliquod capitulum in ea contentum aut in paenam incidere. Quam protestationem acceptauerunt Syndici Paduae, et consenserunt et approbauerunt in omnibus, ut clarius legitur in 81
- Ferraria. 1240. Pactum Ferrariae duraturum per decennium super securitate mercatorum et mercationum et pro exemptionibus datiorum et pro aliquibus

Index Pactorum
Libri quarti.

fol.

datijs soluendis, et victualibus et bladis extrahendis et transeundis per Ferrariam et districtum, super satisfactionibus fiendis pro Massa et sententijs ab arbitris pro ipsis possessionibus pronuntiando, et super negotio salis et canapi et aliarum mercationum cum pluribus capitulis in pacto celebratis, ut in	83
Ferraria. 1240. Praeceptum dom. Gregorij de Montelongo dom. Papae notarij, Apostolicae Sedis Legati, quo praecipit dom. Stephano Baduario Potestati Ferrariae et omnibus Ferrariensibus, quod debeant confirmare et observare pacta omnia et conventiones et ordinamenta, olim facta inter commune Venetiarum et commune Ferrariae tempore Jacobi Teupulo Ducis et dom. Vberti de Marinate, cuius Mediolanensis, Ferrariae Potestatis etc.	89
Ferraria. 1240. Aliud pactum simile suprascripto inter nostrum commune Venetiarum et commune Ferrariae duraturum in perpetuum consimilibus capitulis et clausulis	90
Ferraria. 1258. Pactum eiusdem ciuitatis Ferrariae super diuersis datijs remouendis et imponendis et super strata Padi et super pluribus capitulis obseruandis, ut in	97
Syndicatus communis Venetiarum pro conficiendo pacto cum communi Ferrariae, ut in	100
Ferraria. 1273. Aliud pactum Ferrariae in perpetuum obseruandum ad firmitatem indissolubilis amoris et pacis utriusque communis super diuersis controuersijs et rixis, ortis occasione datiorum impositorum contra formam pactorum praeteritorum, et super pluribus capitulis obseruandis, confirmandis et renouandis de nouo, cum electione trium uirorum ad diffiniendum quaestiones de Massa et observatione illarum diffinitionum, cum iuramento etiam Marchionis Estensis, quod pactum includit stratam Aticis et alia, ut in	101
Ferraria. 1273. Pactum salis cum Ferraria eiusdem anni sequitur in	103
Ferraria. 1273. Syndicatus communis Ferrariae ad praedictum pactum conficiendum in	106
Massa. 1274. Pactum Ferrariae pro Massa	107
Athex. 1274. Pactum pro strata Athicis	108
Sal Ferrariae. 1290. Syndicatus Ferrariae pro facto salis	110
Alius syndicatus Ferrariae pro sale	111
Pactum salis sequitur	112

Index Pactorum
Libri quarti.

	fol.
Flumen Padi teneatur uniuersis hominibus apertum per Ferrarienses cum iuramento, ut est in	116
Aquileia. 1304. Instrumentum Compromissi siue Compromissio facta inter dom. Ottobonum Patriarcham Aquilegiae et dom. Petrum Gradonico Ducem et nostrum commune super omnibus iuribus et iurisdictionibus prouinciae Istriae in personam dom. Papae creati uel creandi, qui tamquam arbiter diffiniat, prout sibi iustum uidebitur, ut in	118
Aquileia. 1304. Pactum, promissio siue concessio facta per dom. Patriarcham Aquilegiae, dom. Duci et nostro communi, quod durante compromisso praedicto possimus uti omnibus iuribus et iurisdictionibus tam nobis, quam illis spectantibus in praedicta Prouincia Istriae, propter quod soluamus ei marchas argenti quadringentas quinquaginta quolibet anno ad usum Foriulij, ut in	119
1306. Prorogatio temporis, quo comparendum est coram summo Pontifice pro praedicto compromisso, ut in	121
Ceruia. 1293. Pactum Ceruia pro facto salis et aliarum mercationum, exemptione datiorum et securitate Venetorum, et quae datia sint soluenda cum caeteris capitulis, ut in	122
Due prorogationes temporis praedicti pacti Ceruia	128
Tunisiu. 1305. Pactum Tunisij siue Pax per decennium super securitate Venetorum in personis et hauere. Concedendo Fonticum in Tunisio, Ecclesiam, Furnum et habitationem in omnibus suis terris et Consules et scribas ad iustitiam faciendam, declarando datia soluenda super omnibus mercationibus et exemptiones etiam gaudendas a mercatoribus nostris, ut in	128
Massa Fiscaliae 1219. Instrumentum unius investiturae siue feudi ciuitatis Ferrariae pro Massa Fiscaliae de cunctis, qui iuerint ad habitandum dictam terram cum onere alicuius solutionis annuae, ut in	134
Padua et Clugia. 1348. Sindicatus pro factis spectantibus Pactis Padue pro quadam compositione aliquarum nouitatum factarum per illos de Clugia et ceterorum	139
Aquileia. 1254. Pactum Aquileiae siue Pax facta inter commune nostrum et dom. Patriarcham Gregorium super aliquibus discordijs, ortis hincinde cum pluribus capitulis continentibus ius nostri Vicedomini in Aquileia et securitate	

*Index Pactorum
Libri quarti.*

fol.

- omnium mercatorum et mercationum hincinde, cum explicatione datiorum hincinde soluendorum etc., ut in 145
- Aquileia. 1274. Aliud pactum cum Patriarcha Aquileie super aliquibus compositionibus nouitatum impositarum per dom. Patriarcham hominibus Venetiarum contra formam capitulorum pacti praescripti, et super omnibus datijs, et confirmatione et ratificatione pacti praedicti cum aliquibus additionibus etc., ut in 149
- Aquileia. 1277. Sacramentum factum per dom. Patriarcham Aquileiae praedictum pro obseruandis pactis et cunctis capitulis in eis contentis, ut in . 152
- Aquileia, Goritia et Tergestum. 1285. Pactum, pax et concordia firmata inter nostrum commune ex una, et dom. Patriarcham Aquileiae, Comitem Goritiae et commune Tergesti ex altera, super uniuersis rixis, contentionibus et bellis diu habitis in prouincia Istriae, cuius pacis fuit mediator Episcopus Concordiensis 153
1295. Aliud pactum et pax firmata inter praedictum Patriarcham, Goritiam et Tergestum super bellis saevissimis ortis denuo in Foroiulio et Istria, cuius pacis mediatrix fuit ciuitas Paduae, ut legitur in 161
- Padua. 1312. Pactum Paduae pro conseruatione amoris uigentis inter nos et Paduam super plurimis capitulis, firmatum pro confinibus utriusque communis et lecto dando flumini Brentae et super alijs stratis, et securitate hincinde cum datijs impositis siue imponendis super quibuscumque mercationibus et aliquibus exemptionibus etc. 169
- Bononia. 1273. Pactum Bononiae siue pax perpetua super bellis hincinde habitis super facto salis et super plurimis alijs negotijs, ut in 175
- Ratificatio syndicorum Venetiarum et Bononiae pacti siue pacis praedictae cum explanatione syndicatus eorum, ut in 180
- Aquileia. 1303. Pactum Aquileiae ad antiquam amoris conseruationem factum inter dom. Ottobonum Patriarcham et dom. Petrum Gradonico Ducem pro securitate Venetorum et Aquileiensium hincinde, et etiam pro correctione damnorum illatorum hincinde, de nouitatibus impositis, de explicatione datiorum pro mercationibus, de uictualibus extrahendo et de iure reddendo a Vicedomino in Aquileia et de pluribus alijs capitulis in pacto insertis, ut in 184
- Aquileia. 1300. Aliud pactum Aquileiae simile ultrascripto sequitur in . . . 189

*Index Pactorum
Libri quarti.*

	fol.
Ratificatio pacti praedicti et omnium capitulorum in eo contentorum facta per dom. Patriarcham	197
Ratificatio eiusdem pacti facta per Capitulum Aquileiae	197
Mediolanum. 1268. Pactum Mediolani factum per tres annos pro securitate Venetorum et exemptione datiorum, excepto pedagio pro uictualibus et mercationibus et alijs extrahendis et transeundis, pro negotio salis et datio eiusdem, cum declaratione datiorum aliarum mercationum, pro iure reddendo et pro pluribus alijs capitulis, ut in	198
Syndicatus Venetiarum ad praedictum pactum conficiendum	204
Mantua. 1307. Pactum Mantuae pro strata Padi	206
Tunisiū. 13020. Pactum Tunisijs siue priuilegium nobis factum pro securitate Venetorum et mercationum et modo uendendi et emendi mercationes et iure faciendo, cum pluribus alijs capitulis datiorum et caeterarum rerum	206
Mantua. 1277. Pactum Mantuae pro strata Padi tenenda et aperta et segura omnibus Venetis et rebus eorum. Item de negotio salis et de datijs omnium mercationum cum declaratione hostium Mantuae et Venetiarum, ut in	209
Mantua. 1257. Aliud pactum Mantuae	217
Verona. 1292. Pactum Veronae super diuersis discordijs subortis inter communia Venetiarum et Verone. Inprimis, quod strata Athicis sit tenenda aperta et segura, et omnes aliae uniuersis Venetis praeter bannitis et inimicis Verone, excepto tempore belli. De modo iuris reddendi et datiorum impositorum et rerum extrahendarum de Verona, cum pluribus capitulis in pacto contentis, ut in	220
Syndicatus communis Veronae ad praedictum pactum conficiendum	224
Pola. 1299. Pars capta in Quadraginta, quod permittantur muri siue parietes illis de Pola, ut est in	226
Pola. 1300. Contentatio hominum de Pola et approbatio partis praedictae captae in Quadraginta pro conseruatione murorum reaedificatorum per Polenses usque ad uoluntatem Domini Ducis, ut legitur in	226
Epistola Potestatis Polae ad Dominum Ducem de praedicto facto murorum siue parietum Polae	227
Pisa. 1257. Pactum Pisarum siue societas et liga facta cum nostro communi contra Januenses, duratura per decennium ad inuicem se iuuandum et	

*Index Pactorum
Libri quarti.*

fol.

faciendum in terra et mari ubique contra eosdem, cum plurimis conuen- tionibus et capitulis in ipso pacto insertis	228
Aliud pactum communis Pisarum pro facto praedicto et prorogatio temporis per quinquennium	236
Vallis. 1332. Pactum terrae Vallis siue subiectio ipsius loci cum Sacramento omnis fidelitatis factae nostro communi Venetiarum in perpetuum pro ma- iori securitate terre illius, cum diuersis clausulis et capitulis in eo insertis, ut in	241
1261. Priuilegium factum a dom. Duce et communi nostro magistro Domi- nico de Sancto Salvatore, filio quondam Leonardi Maglauachae, cui con- cessi et dati fuere passus ducenti per longum et per latum passus centum quingenta de littore Sancti Nicolai, ubi est rota, ad gaudendum in per- petuum cum suis haeredibus et faciendum sibi uineam aut hortum, prout eis placuerit, pro qua possessione soluent annuatim uiginti quinque melones de primis et melioribus, ut in	245
Ragusium. 1232. REconciliatio Ragusij. Pactum et subiectio ipsius ciuitatis nostro Ducali Dominio, cum petitione Comitum per nos mittendi Ragusium ad nostram uoluntatem et electione Archiepiscopi per eos, cum plurimis alijs capitulis et conuentionibus super iure reddendo et mercationibus et datijs etc., ut in	246
Bulla Clementis Tertij summi Pontificis missa Archiepiscopo Ragusino pro eius honorificentijs et pro conseruatione bonorum Archiepiscopatus ipsius, ut in	250
Ragusium. 1236. Aliud pactum Ragusij siue reconciliatio consimilis pacto ultrascripto cum aliquibus capitulis additis et aliquibus mutatis, ut in	252
Ragusium. 1252. Aliud pactum Ragusij pro renouatione praedictorum	256
1291. ADmonitio aut priuatio facta uacante Episcopo per Archidiaconum, Vicarios et Capitulum Ecclesiae Castellanae super aliquibus clericis, qui contra inhibitiones et constitutiones eiusdem Ecclesiae arma deferunt et alia committunt, ut in	260
Ancona. 1281. Syndicatus communis Anconae ad faciendam puram et per- petuam pacem cum nostro communi Venetiarum, et ad remittendam omnem iniuriam, et ad restituenda omnia bona ablata, et ad Sacramentum prae- standum in animam Potestatis et communis Anconae pro praedictis et alijs obseruandis, ut in	261

Index Pactorum
Libri quarti.

	fol.
Ancona. 1281. Pactum pacis uigore praedicti syndicatus sequitur in . . .	263
Recanatum. 1238. Pactum Castri Recanati factum cum nostro communi pro diuersis negotijs agendis circa blada, mercationes, datia, mensuras, exemptiones et alia, cum subiectione et sacramento omnis obedientiae nobis praestandae etc.	267
Rauenna. 1299. Pactum Rauennae de negotio salis et de certa quantitate pecuniae a nobis soluendae communi Rauennae et de alijs negotijs et capitulis, ut in	270
Protestatio Domini Ducis facta syndicis communis Rauennae, quod finito termino pactorum inter ipsa communia Veneti et fideles possint conducere salem de Clugia per Padum et per totum districtum Rauennae sine aliquo datio	273
Rauenna. 1298. Syndicatus communis Rauennae pro recipiendis tribus ratis pecuniae a nostro communi, de quibus fit mentio in suprascripto pacto 1299 et de praedicto negotio salis	275
Papia. 1299. Conuentiones et pacta, pro quibus sal de Venetijs portatur Papiam	277
Mediolanum. 1299. Pactum Mediolani siue conuentiones factae per terminum sex annorum pro facto salis concedendi dicto communi Mediolani, ut	279
Constantinopolis. 1285. Pactum cum Imperatore Constantinopolitano subscriptum per dom. Joannem Dandulo Ducem pro firmanda et roboranda treugua decem annorum, cum renouatione conuentionum et Capitulorum in elapsis treuguis contentorum et cum addictione aliquorum, ut apparet in	282
Pactum siue treugua praedicta dom. Imperatoris Constantinopolis per ipsum firmata, ut iacet in	291
Insula Nigropontis 1216. COncessio tertiae partis Insulae Nigropontis per Baiulum nostrum Nigropontis dom. Merino et Rizzardo fratribus de Carcere cum hoc, ut curent proficuum et honorem Domini Ducis et communis nostri in eadem Insula, et soluant annuatim nuntijs nostris in festo Sancti Michaelis yperperos auri septingentos et unum examitum auro textum pro dom. Duce et unum pannum ad ornatum pro Altare Sancti Marci, cum alijs clausulis ibi contentis, ut in	300
1216. Promissio fidelitatis dom. Guillielmi de Verona domini tertiae partis Nigropontis siue ratificatio capitulorum in instrumento concessionis eiusdem	

*Index Pactorum**Libri quarti.*

fol.

per Baiulum sibi tradite contentorum cum omni subiectione et obseruatione singulorum, quam promissionem fecit dom. Duci et nostro communi, ut in	303
1258. Instrumentum cuiusdam tractatus praedicti dom. Guillelmi de Verona Dominatoris tertiae partis Nigropontis cum Baiulo nostro in Nigroponte, ad faciendam toto suo posse uiuam guerram contra Principem Achayae, cum capitulis ibi expressis in	306
Creta. Epistola transmissa dom. Petro Gradonico Duci et communi nostro per nostrum Ducam Cretae de tractatu pacis fiendae cum Alexio Kalerghio contra nos rebelle	310
Sequitur forma pacis firmatae cum Alexio Kalergio ultrascripto	311
Pola. 1145. (?) Sacramentum fidelitatis ciuitatis Polae factum nostro Ducali Dominio cum exhibitione obseruandi aliqua capitula occasione belli contingentis contra quoscumque, ut in	314
Aliud pactum et concordia ciuium Pole praestantium sacramentum fidelitatis nostro communi una cum ciuitatibus Parentij, Nonae et Humagi, ut in	316
1243. Aliud pactum Polae siue iuramentum obseruandi pacem celebratam in 1242 cum omnibus capitulis in ea contentis, in quo pacto sunt descripta nomina hominum Pole in	318
Jadra. 1247. Pactum Jadrae debellatae propter rebellionem contra nos factam; in quo pacto reuocati sunt iterum Jadretini ad gratiam nostri Dominij et firmata sunt plurima capitula et conuentiones circa Archiepiscopum et Comitem et ius reddendum etc., ut in	325
Nomina hominum Jadretinorum sequuntur, ut in	331
Jadra. 1251. Pactum Jadrae de facto mercium et de datio soluendo in Venetijs in	333
Rex Hungariae. 1322. (?) Compositio inita inter dom. Regem Hungariae et dom. Petrum Ziani Ducem super factis Jadrae et passagio ultramarino et securitate Venetorum et Hungarorum	335
Sybenicum. 1322. Iuramentum fidelitatis factum a ciuitate et hominibus Sybenici	338
Tragurium. 1322. Iuramentum fidelitatis hominum Tragurij	341
Constantinopolis. 1310. Treugua duodecim annorum cum Imperatore Constantinopolitano sub eisdem conuentionibus et capitulis immutabilibus contentis in praecedentibus treuguis	343

*Index Pactorum**Libri quarti.*

fol.

- Hospitalis S. Joannis in Jerusalem. 1312.** Jurisdictio Hospitalis Sancti Joannis Jerosolimitani et ordinis Militiae Templi super domo et Ecclesia Sanctae Mariae de Capite Brolij de Venetijs, cui ordini vigore litterarum Apostolicarum dom. Dux exhibuit auxilium et brachium saeculare ad expellendum quemdam fratrem Emanuelem, per quem ipsa domus detinebatur etc. . 346
- Padua. 1268.** Pactum et concordia Paduae super diuersis repraesalijs hincinde factis et super arbitris hincinde eligendis pro compositione ipsarum, qui decident iuramento quaestiones omnes, et super datijs salis, bladorum et mercationum de nouo impositis, quae remittentur per Paduanos, cum pluribus alijs capitulis inuiolabiter obseruandis 349
- Padua. 1277.** Aliud pactum Paduae pro reformatione Capitulorum in alijs pactis contentorum et pro tractatu emptionis bonorum dominorum Petri et Andreae Geno, fratrum de Venetijs, quae habent in Padua et districtu, cum pluribus alijs capitulis in 352
- Padua. 1290.** Syndicatus Venetiarum ad tractandum cum communi Paduae super damnis datis et quaestionibus et petitionibus et quaerimonijs ciuilibus compromittendis in arbitros, et super alijs capitulis 358
- Trapesunda. 6827 a constitutione Mundi.** Priuilegium Imperatoris Trapesundae pro scala fienda pro mercatoribus nostris in suo Imperio, cum securitate omnium et datio soluendo 370
- Sybenicum. 1322.** SVbiectio perpetua ciuitatis Sibenici nostro Ducali Dominio cum omnibus eorum iuribus et bonis tam in ciuitate, quam districtu, saluis honorificentijs et iuribus Regis Hungariae et cuiuslibet alterius personae, cum pluribus capitulis obseruandis pro gubernatione dictae ciuitatis . . 373
- Syndicatus communis Venetiarum pro recipienda dicta ciuitate Sybenici . 378**
- Syndicatus similis pro recipienda ciuitate Tragurij 379**
- Tragurium. 1322.** Subiectio siue instrumentum subiectionis ciuitatis Tragurij 381
- 1289.** Littera Papalis occasione inquisitionis haereticae prauitatis . . . 385
- Padua. 1290.** COmpromissum inter nos et Paduam super omnibus damnis, grauaminibus impositis et repraesalijs concessis et quaestionibus et petitionibus, quae per commune Venetiarum moueri possent contra Paduanos, et super pluribus alijs rebus insertis in 387

*Index Pactorum
Libri quarti.*

fol.

Padua. 1268. Aliud pactum Paduae super arbitris eligendis pro facto pignorationum et repraesaliarum et datiorum denuo impositorum etc.	400
Padua. 1270. Aliud Pactum initum inter nostrum commune et Paduam	403
Janua. 1299. Pax Januae mediante communi Mediolani	410
Constantinopolis 1265. Pax perpetua cum Imperatore Constantinopolitano firmata, cum pluribus conuentionibus pactis et capitulis in	417

Finis Indicis Quarti Libri Pactorum.

Liber Pactorum.

Tomus quintus.

(Enthält 16 Blätter vorangeschickter Indices und 480 geschriebene Textblätter. Angehängt sind in 14 Blättern: *Ex Bone Ravennate historico.*)

fol.

1337. 12. Octobris. Pheudum Castrorum sub diocesi Cenetensi. Pheudum siue Inuestitura pheudi plurium castrorum facta per Reuerendissimum in Christo Patrem dom. Franciscum Episcopum Cenetensem Nobilibus Viris, Sancti Marci Procuratoribus, quae castra siue pheudum possidebatur per Dominos de Camino, superiores Comites Cenetenses, et post eorum obitum in ipsum Episcopatum deuentum. Et hoc cum quibuscumque iuribus ciuilibus et criminalibus alijsque in instrumento descriptis tradidit, ut cernes in	1
Pheudum de Valle Mareni 1339. (correctum in 1439) 13. Julij. Instrumentum Domini Marini Faletro de Inuestitione facta per dom. Episcopum Cenetensem de Castro Vallis Mareni	4
1373. Ducante Serenissimo Duce Andrea Contareno. Victoria notabilis nostrae Reipublicae contra dom. Paduae Franciscum de Carraria in partibus Lupae, quam lege in	6
1344. 5. Februarij. Ducante Serenissimo Principe Andrea Dandulo. Instrumentum de Dominio ciuitatis Taruisij et districtus tradito dom. Duci praescripto	

Index Pactorum
Libri quinti.

fol.

et communi Venetiarum pro pacifico statu ciuitatis et subditorum eiusdem aliisque causis descriptis in	7
Die supradicto. Sequitur instrumentum Syndicatus communis Taruisij eiusdem diei in	15
1334. 10. Februarij. Instrumentum datae seu traditionis de Dominio ciuitatis Taruisij et districtus	18
Eodem mense et Indictione. Instrumentum iuramenti fidelitatis et obedientiae	22
1344. 21. Februarij. Instrumentum possessionis acceptae de ciuitate et di- strictus Taruisij per Syndicum communis Venetiarum	23
1344. 26. Februarij. Instrumentum possessionis acceptae de Castro Cauolani districtus Taruisij	32
1343. 2. Octobris. Laudatio per dom. Rizardum de Camino et Gerardum fratres de Inuestitione facta per dom. Episcopum Cenetensem de Seraualle et alijs castris, lege in	34
1343. 3. Octobris. Instrumentum concessionis, licentiae et concensus facti dom. Episcopo per dom. Procuratores, ut possit inuestire Dominos de Camino de certis castris, ut cernes in	37
1343. 5. Octobris. Instrumentum Procuraе factae in personam Domini Nicolai Zancani per dom. Procuratores ante dictos	39
1343. 9. Octobris. Instrumentum institutionis nuntij iurati et Sacramentum ipsius	42
Die praedicto. Commissio facta per dom. Episcopum eius nuntio de praesen- tando Canonicis et figendo in portis Ecclesiae Cenetensis litteras suas	43
1343. 11. Octobris. Instrumentum relationis factae per nuntium iuratum de praesentatione litterarum facta Canonicis et de affixione ipsarum in portis Ecclesiae	44
Die praedicto. Instrumentum compositionis Canonicoꝝ et protestationis factae contra non prae bendatos et sententiae contumaciae contra non comparentes et praemonitionis factae per dom. Episcopum, quod singulis diebus compa- reant coram eo	46
Die praedicto. Instrumentum primi tractatus Canonicoꝝ praedictorum	48
1343. 12. Octobris. Instrumentum secundi tractatus Canonicoꝝ eorundem	50
13. Octobris. Instrumentum tertii tractatus Canonicoꝝ	52
14. Octobris. Instrumentum ratificationis et innouationis factae per dom. Epis- copum et Canonicos Cenetenses Dominis Procuratoribus de prima inuestitura	54

*Index Pactorum
Libri quinti.*

fol.

1343. 14. Octobris. Instrumentum commissionis factae per dom. Episcopum Vicario suo, quod ponat in tenutam dom. Nicolaum Zancani nomine dicto- rum dominorum Procuratorum	58
Die eodem. Instrumentum possessionis acceptae de Cauolano	60
15. dicti. Instrumentum possessionis acceptae de Regenzolo	61
Die dicta. Instrumentum possessionis acceptae de Serraualle	63
Die dicta. Instrumentum possessionis acceptae de Formeniga	64
16. Octobris. Instrumentum primi tractatus pro Dominis de Camino	66
1343. 17. Octobris. Instrumentum secundi tractatus pro Dominis de Camino	70
18. Octobris. Instrumentum tertij tractatus pro Dominis de Camino	74
19. Octobris. Instrumentum inuestiturae factae Dominis de Camino	78
Eodem die. Instrumentum procurae dom. Episcopi, Capituli et Canonorum ad ponendum in tenutam Dominos de Camino	83
Die supradicta. Instrumentum Procurae Dominorum de Camino ad accipien- dam tenutam a Procuratore Domini Episcopi	85
Die 20. Octobris. Instrumentum possessionis acceptae de Castro Costae Vallis Mareni	86
Die supradicto. Instrumentum possessionis acceptae de Castro Suligetti	88
1343. 21. Octobris. Instrumentum possessionis acceptae de Castro Fregone	89
Die supradicto. Instrumentum possessionis acceptae de Castro Crudignani	91
1345. 25. Junij. Pacta facta et firmata cum Domino et communi Paduae super facto fugitiuorum et sententiarum per curias utriusque ciuitatis, sci- licet Venetiarum et Paduae, ac etiam aliorum malefactorum, prout in eis plenius continetur	93
1345. 21. Junij. Syndicatus Domini et communis Paduae factus pro prae- dictis pactis firmandis cum communi Venetiarum	97
Die eodem. Instrumentum laudationis et approbationis Domini Paduae super dictis pactis	99
1339. 20. Octobris. Forma declarationis Pacis factae cum Dominis della Scalla, pluribus cum capitulis ibi descriptis, ut in	100
1339. 28. Junij. Syndicatus submissionis Coneglani	103
Die 29. dicti. Syndicatus communis Venetiarum pro facto Coneglani	105
Die supradicto. Submissio Coneglani cum modis, iurisdictionibus et capitulis, ut ibi in	106

*Index Pactorum
Libri quinti.*

fol.

1337. 10. Martij. Forma generalis syndicatus communis Venetiarum ad contrahendam ligam cum quibuscumque Dominis in Lombardia contra Dominos della Scalla 109
- Die supradicta. Contractus habitus inter communia Venetiarum et Florentiae, antequam fieret liga cum Dominis Lombardiae 110
- Die eodem. Instrumentum ligae et unionis factae inter communia Venetiarum et Florentiae et dominos Lombardiae 114
- Die 10. Martij praescripta. Contractus super facto uiginti millium florenorum mutuo concedendorum dom. Marchioni Estensi a nostro communi et communi Florentiae 119
1337. Protestatio praemissa et facta per Syndicos et Procuratores communium Venetiarum et Florentiae et Dominorum Lombardiae, in praesentia Procuratorum Domini Caroli, quod liga existens inter ipsa communia et Dominos in sua firmitate maneat, nec ei in aliquo derogetur propter ligam fiendam cum ipso dom. Carolo et dom. Joanne, fratre eius 120
1337. 28. Julij. Forma ligae habitae cum dom. Carolo Primogenito Regis Boemiae una cum dom. Joanne Duce Karinthiae, fratre eius 121
1337. 29. Septembris. Instrumentum syndicatus ad confirmandum tractatum habitum cum dom. Marsilio de Carraria occasione ciuitatis Paduae et districtus et praedictae ligae contra Dominos della Scalla 125
- Die ultimo Septembris. Forma et exemplum instrumenti ratificationis super tractatu Domini Marsilij de Carraria 127
1338. 24. Januarij. Tractatus Pacis longus siue Pax cum dominis della Scalla, uidelicet super castris Florentinorum, super ciuitate Taruisij tradita et oblata communi nostro Venetiarum, super castris Baldi et Bassiani et securitate Rectorum et Stipendiariorum recedentium, super aqua Padi et de transitu libero, pactis antiquis obseruandis, refectione damnorum et extorsionum Venetorum. De dom. Cagnono de Mantua, de dom. Paduae et eius ciuitate in hac pace intellecta, de ciuibus et subditis partium et bonis eorum, de filiabus Rizardi de Camino Nonelli, de Episcopo Parmensi, de Dominis de Rubeis Parmensibus eorumque amicis, de dom. viuario et suis et bonis eius, de communibus Monticuli et Arzignani, Clampi, Nogaroli et locis de Sequella, de Episcopo Vicentino, de Marostica et Sicho, de hominibus

Index Pactorum
Libri quinti.

fol.

Riperie, Brixie, de Bailia dom. Ducis contra grauamina, de generali offensionum remissione, de ratificatione fienda per commune Florentiae et assignatione castrorum ipsius, de la relaxatione dom. Alberti della Scalla, de relaxatione captiuorum hincinde, de dominio et iurisdictione dominorum de la Scalla, de dom. Carolo Rege Boemiae et fratre eius, de dom. Mediolani et alijs, qui adhaeserunt communibus Venetiarum et Florentiae, sint in pace hac cum his; qui adhaeserunt Dominis de la Scalla, pariter intelligantur in ea etc., ut ibi in	132
Die supradicta. Dominus Vbertinus de Carraria et commune Padue laudauerunt pacem praedictam et in ea interesse uoluerunt	151
1338. 12. Februarij. Ratificatio pacis praedictae facta per dom. Albertum della Scalla in sua libertate constitutum, ut iacet in	153
1338. 24. Januarij. Ratificatio Dominorum Mantuae de pace antescripta	157
1338. 25. dicti. Substitutio facta per Procuratorem aut nuntium Dominorum della Scalla in personam Manfredi de Vbliacis ad agendum nomine eorum cum quibuscumque Dominis et ratificandum et stipulandum occasione pacis praedictae	159
1338. 28. dicti. Ratificatio facta per Rolandum de Rubeis suo nomine et aliorum domus suae etc. occasione pacis praedictae	160
Eodem die. Ratificatio Domini Viuarij et quorundam aliorum Vicentinorum	162
29. ejusdem. Ratificatio Jacobucij de Arzignano et quorundam aliorum	165
1338. 3. Februarij. Parma. Ratificatio domini Andreasij de Rubeis de Parma in	167
7. dicti. Ratificatio communis et hominum de Monticulo, Mareni et de Arzignano aliorumque locorum pro pace praedicta	168
Eadem die. Ratificatio quorundam ex nominatis cum Jacobucio de Arzignano	170
1339. 15. Aprilis. Rauenna. Ratificatio domini Hostasij de Polenta, ciuitatum Rauennae et Ceruiae Domini, cum alijs terris et gentibus suis	171
19. Aprilis. Vincentia. Ratificatio domini Episcopi Vicentini	174
21. dicti. Ratificatio communium et hominum Riperie Garde	176
1339. 13. Martij. Ferraria. Ratificatio dominorum Marchionum Ferrariae iacet in	177
1338 ultimo Aprilis. Padua. Syndicatus communis Venetiarum ad innouandum cum dom. Vbertino de Carraria super ciuitate Paduae et eius districtu, quaecumque necessaria uidebuntur	179

Index Pactorum
Libri quinti.

	fol.
1338. 5. Maij. Forma contractus innouati et facti cum dom. Vbertino de Carraria	180
1338. 28. Septembris. Pars capta super facto dom. Viuarij, quid responden-	
dum de ciuitate Vincentiae	184
Forma pacti et compositionis habitae cum supradicto domino Viuario . . .	184
1339. 17. Aprilis. Ratificatio declarationum capitulorum pacti, habiti cum dom.	
Vbertino de Carraria et communi Padue	186
Forma Syndicatus Paduanorum	189
1345. 13. Aprilis. Forma Syndicatus syndici communis Venetiarum ad inno-	
uandum cum dom. Marsilio super facto ciuitatis Paduae	191
Die supradicto. Forma Syndicatus Paduanorum	192
20. dicti. Forma pactorum innouatorum cum dom. Marsilio de Carraria, dom. Paduae	194
26. dicti. Ratificatio communis Paduae de Pactis praemissis in	198
1346. 15. Decembris. Pax et reconciliatio Jadre	199
1346. 7. Decembris. Exemplum Syndicatus Ambaxiatorum Jadrensiū	202
1347. 21. Julij. Submissio ciuitatis Pagi nostro Ducali Dominio in	204
1346. 15. Decembris. Exemplum Syndicatus facti in personas Nobilium uiro-	
rum Domini Marci Justiniano, Capitanei Generalis terrae exercitus contra Ja-	
dram et Domi Andreasij Mauroceno, Capitanei maris	206
Exemplum ratificationis factae per commune Jadrae de praemissis	209
1348. Exemplum litterarum Domini Regis Hungariae de libertate tradita suis	
Ambaxiatoribus ad faciendum pacem seu treugas cum nostro Dominio	210
1348. 3. Augusti. Exemplum litterarum quarundam Domini Ducis Venetiarum	
et (l. <i>de</i>) libertate tradita tractatoribus et Sapientibus suis ad faciendum	
pacem uel treguam cum Oratoribus seu nuntijs Regis Hungariae	211
1346. (corr. in 1348) mensis August. Exemplum instrumenti confecti de treu-	
guis, compositionibus atque concordijs initis et firmatis inter partes praedictas	212
Juramentum Domini Regis Hungariae pro praedictis obseruandis	215
1348. mensis Augusti. Exemplum Syndicatus facti per dom. Ducem et com-	
mune Venetiarum Nicolao de Lambertis, misso ad dom. Regem Hungariae,	
uirtute cuius syndicatus idem Nicolaus apportauit litteras suprascriptas, si-	
gillatas sigillo dom. Regis praedicti	219
1348. mensis Augusti. Exemplum syndicatus facti per dom. Regem Hunga-	
riae dom. Fratri Thomae, Electo Molchouiensi, misso ad dom. Ducem et com-	

Index Pactorum
Libri quinti.

fol.

mune Venetiarum; uirtute cuius syndicatus idem Frater Thomas apportauit et habuit litteras infrascriptas ex parte Domini Ducis et communis Venetiarum super factis Jadrae praemissis	220
Anno praedicto. Forma litterarum datarum eidem dom. Fratri Thomae, Ambaxiatori et Procuratori eiusdem domini Regis, ex parte Domini Ducis et communis Venetiarum	221
Anno praedicto. Exemplum litterarum domini Regis Hungariae, missarum Domino Duci Venetiarum pro confirmatione treugarum, quas litteras tulerunt secum Oratores nostri missi ad ipsum dom. Regem in reuersione eorum	224
1341. (corr. in 1351) 13. Septembris. Copia instrumenti de emplione castri Caristi	225
1343. (corr. in 1351) 22. Maij. Carta inuestiturae pheudi Procuratorum Sancti Marci ab Episcopo Cenetensi	229
1348. Forma Syndicatus communis et hominum et Vniuersitatis Justinopolis in persona suorum nuntiorum pro facto subiectionis ipsius ciuitatis . . .	232
Instrumentum reconciliationis Justinopolis	234
1348. mensis Octobris. Exemplum Syndicatus facti in personas nobilium Dominorum Pangratij Justiniano, Capitanei maris, Marci Superantio, Capitanei terrae, et Capitanei Paysanatici, ac Stephani Contareno, Zuffredi Mauroceno et Joannis Quirino, Prouisoribus in partibus Istriae ad accipiendum possessionem Justinopolis	236
1348. 13. Octobris. Exemplum instrumenti ratificationis per homines et commune Justinopolis super reconciliatione tractata per Ambaxiatores suos .	239
1349. 19. Martij. Carta procurationis pro pheudo castrorum Cenetae facta per dom. Andream Erizo et dom. Stephanum Contareno, Procuratores Sancti Marci	243
1349. 21. Martij. Aliud pheudum castrorum Cenetae	245
22. dicti. Possessio accepta de Caulano	247
Die dicta. Possessio accepta de Castro Serauallis	248
Die eadem. Possessio accepta de Castro Formenige	249
23. dicti. Possessio accepta de Castro Regenzoli	250
1349. Aliqui syndicatus praesentati Dominio pro Paysanatico Slcauoniae et prius syndicatus Spalatinorum	251
1349. 8. Maij. Syndicatus Sibenicensium	253
Syndicatus Tragurij	255

*Index Pactorum
Libri quinti.*

	fol.
1349. 13. Junij. Exemplum confectionis seu contractus Paysanatici fiendi in partibus Slcauoniae	256
1349. 10. Nouembris. Juramentum treuguarum initarum cum dom. Imperatore Constantinopolitano	258
1350. 28. Martij. Ceneta. Inuestitio facta Procuratoribus Sancti Marci de castris et locis Cenetensis Dioecesis per Fratrem Gasbertum, Episcopum Cenetensem	262
1350. 20. Martij. Confessio praedicti Episcopi Cenetensis de rebus receptis a ser Verucio Baffo	265
1350. 24. Martij. Alia confessio Episcopi Cenetensis de rebus receptis a Potestate Serauallis	266
1350. Constantinopolis. Exemplum treugue firmatae cum dom. Imperatore Constantinopolitano	267
1351. 7. Maij. Exemplum cuiusdam notitiae unius domus positae in contrata Sancti Pauli, emptae per commune Venetiarum	271
1350. 23. Octobris. Solutio, finis et securitas dom. Episcopi et Cleri Castellanae Dioecesis uiginti octo millium ducatorum pro decimis Defunctorum facta communi Venetiarum	275
27. Octobris. Quaedam securitas quatuor millium ducatorum de residuo uiginti octo millium pro facto decimarum, de quibus recepit dom. Castellanus pro se et Clero tria millia centum quadraginta duo, ut infra apparet .	279
1350. 16. Octobris. Syndicatus Cleri Dioecesis Castellane pro securitate uiginti octo millium ducatorum occasione decimarum	281
Solutio quatuor millium ducatorum, qui restabant penes officiales Extraordinariorum	285
1350. 29. Octobris. Carta denariorum, quos habuit dom. Patriarcha Gradensis de denarijs Decimarum pro iure Episcopali Ecclesiae Sancti Bartholomaei, ut legitur in	287
1350. 29. Octobris. Carta securitatis et quietationis Capituli Sancti Bartholomaei denariorum decimarum	288
1352. 26. Septembris. Carta submissionis et pactorum Insulae Curzolae et Comitatus eiusdem Insulae	290
1353. 12. Decembris. Liga. Forma Syndicatus generalis communis Venetiarum in personas Nobilium Virorum, Dominorum Marini Faletro, Comitatus	

*Index Pactorum
Libri quinti.*

fol.

Vallis Mareni, Marci Justiniano et Nicolai Leono, ad contrahendam ligam, unionem et fraternitatem cum quibuscumque Dominis, communibus et Universitatibus pro honore, augmento et bono statu nostri Dominij et pro oprimendis hostibus nostris	293
1353. 6. Decembris. Verona. Syndicatus egregij militis, domini Joannis della Scalla, Procuratoris Magnifici domini Canis grandis della Scalla, qui syndicatus est similis supradicto, qui legitur in	294
15. Decembris. Forma ligae cum dom. Canne della Scala in augmentum et conseruationem Dominorum, communium unitorum ac colligandorum ad inuicem et ad desolationem et ruinam Domini Joannis de Vicecomitibus, Archiepiscopi Mediolani et Nepotum suorum	295
1353. 23. Decembris. Ratificatio praemissorum facta per dom. Canem supradictum	300
1353. ultimo Nouembris. Ferraria. Syndicatus Marchionis Ferrariae in personam Domini Moysis pro facto superscripto	302
16. Decembris. Forma ligae cum Marchione Ferrariae	304
Ultimo Nouembris. Fauentia. Syndicatus Dominorum Fauentiae pro facto praedicto	308
1353. 5. Decembris. Padua. Syndicatus Dominorum Padue pro eodem facto	309
1354. 10. Februarij. Rex Romanorum. Syndicatus Serenissimi Domini Romanorum et Boemiae Regis	311
3. ^o Idus Februarij. Exemplum Regalium litterarum pro attributa potestate per eum dom. Raimundino, eius syndico, colligandi se cum Tuscis et Lombardis, ut in	312
19. Martij. Forma Syndicatus communis Venetiarum ad paciscendam et contrahendam ligam cum praedicto Domino Rege	313
1354. 10. Aprilis. Mantua. Instrumentum ligae cum Dominis Mantuae pro facto praedicto	314
1354. 19. Martij. Forma ligae cum Serenissimo Domino Romanorum Rege .	317
Ratificatio ligae Domini Imperatoris per dom. Canem grandem della Scalla .	322
1354. 16. Aprilis. Mantua. Designatio Castrorum Godij, Voltae et Reuceri facta per Dominos Mantuae in manus Ducalis Dominationis	325
1355. primo Junij. Mediolanum. Pax cum Dominis Mediolani pluribus sub conditionibus confecta	327
Eodem die cum Janua. Pax cum Januensibus pro facto praedicto, uelut Colligatis	330
Die supradicto. Compromissum factum in supradictos dominos Vicecomites Me-	

Index Pactorum
Libri quinti.

	fol.
diolanenses super differentijs iniuriarum et damnorum passorum per communia Venetiarum et Januae	339
Die saepedicto. Janua. Instrumentum promissionis factae per commune Januae Dominis Mediolani de non armando de caetero usque etc.	341
Syndicatus Ambaxiatorum communis Januae Mediolanum destinatorum pro facto pacis praedictae	344
1355. 25. Maij. Janua. Syndicatus communis Venetiarum ad faciendum compromissum in Dominos Mediolani pro differentijs damnorum passorum in bello praedicto cum Januensibus	346
Syndicatus communis Januae	347
1355. 29. Junij. Syndicatus communis Venetiarum in personam Sapientis uiri, Domini Beneintendi, Cancellarij Ducatus Venetiarum, pro facto Janue	348
Die praedicto. Laudatio et ratificatio Pacis inter nos et commune Janue factae per Inclitum Dominum Ducem in praesentia prouidi uiri, Nicolai Beltranis, Cancellarij communis Januae ac syndici et Procuratoris ipsius communis	350
Procuratorium in personam Bartholomaei de Facio, per Regimina et commune Januae pro relaxatione captiuorum ad partes Romaniae destinati	352
1355. 14. Julij. Littera aperta ex parte communis Janue, per quam affidatur Gallea nostra itura ad partes Romaniae, ut ibi in	353
1355. 14. Julij. Commissio discreti uiri Bartholomaei de Facio, syndici ad partes Romaniae per commune Janue destinati pro relaxatione captiuorum de ultra mare, ut in	354
1355. 4. Julij. Ratificatio Pacis factae per Regimina et Consilium communis Januae	355
1355. 26. Julij. Perusium. Fideiussio facta per Nicolaum Magistri Angeli, syndicum et Procuratorem communis Perusij, per commune Januae pro obseruatione pacis celebratae inter commune Venetiarum et commune Januae	357
30. Julij. Instrumentum fideiussionis factae per syndicum Perusinorum pro communi Venetiarum in praesentia discreti uiri, Petri de Compostellis, notarij, per commune Venetiarum ad partes Januae destinati, ut est in	359
1355. 18. Julij. Littera promissionis per Regimina et commune Januae, quod non offendent aliquem infidelem seu gentes suas occasione alicuius auxlij praestiti per eos communi Venetiarum occasione guerre	361
Soldanus. Praecepta, quae Nobilis Vir Hermolaus Venerio, Ambaxiator com-	

Index Pactorum
Libri quinti.

fol.

munis Venetiarum, abduxit secum rediens a Soldano Melech Nasser juuene secundum tenorem illorum pactorum, quae habuit Dominus Nicolaus Zeno .	362
Exemplum litterae missae ex parte magni Cade ex Chayro ad Armiratum et Cadem Alexandriae pro securitate Venetorum et datijs	366
1355. 29. Septembris. Exemplum priuilegij facti Venetis ad roborationem Franchisiarum consuetarum per dom. Archiepiscopum Patracensem	367
1356. Aragonia. Concordium factum cum Domino Rege Aragonum occasione alicuius quantitatis pecuniae, ut in	369
1356. 3. Februarij. Littera Regis Aragonum pro ratificatione et iuramento concordij supradicti	380
1356. 4. Februarij. Syndicatus Regius ad recipiendum septem mille florenos	381
1356. 16. Februarij. Alius syndicatus Regius ad recipiendum uiginti tres mille florenos	382
Sententia lata in dom. Ducem et commune Venetiarum ex una parte, et Pas- quasium Mazana, Procuratorem Valentiae, eius uxoris, ciuem Valentiae ex altera, per dominos Gilalbertum de Scintillis, Gubernatorem Maioricarum et Fratrem Nicolaum de Rossellis arbitros in partes praedictas, occasione ali- quorum debitorum spectantium dictae domine Valentiae, ut in	384
1358. 18. Februarij. Hungaria. Pax cum Domino Rege Hungariae	396
Die supradicto. Item de pace super facto adherentium et sequacium utriusque Partis	399
Eadem die. Contractus pacis praedictae inter dom. Regem et Ambaxiatores Domini Ducis et communis Venetiarum	401
Contractus super facto adhaerentium et sequacium utriusque Partis inter dom. Regem ex una parte et Dominos Ambaxiatores Venetiarum ex altera	403
1358. 20. Februarij. Procuratorium Domini Regis Hungariae in personam Do- mini Episcopi Zagrabiensis et Domini Nicolai, Judicis curiae Regiae, ad re- stituendum loca nostra etc.	404
25. Februarij. Forma litterarum Domini Ducis super pace tradita nuntijs Do- mini Regis Hungariae	405
Die supradicto. Alia forma litterarum Ducalium traditarum nuntijs dicti Do- mini Regis super facto Amicorum adhaerentium et sequacium	409

*Index Pactorum
Libri quinti.*

fol.

1358. 7. Junij. Padua. Compositio de nouo facta inter Ducale Dominium Venetiarum et commune Padue super facto salis de Clugia 411
 Syndicatus communis Padue factus in personam Domini Zigli de Casali, legum Doctoris, pro facto salis Clugiae 413
 1358. 5. Junij. Padua. Syndicatus Domini Francisci de Carraria, Domini Padue etc. in personam dom. Jacobi de Sancta Cruce, legum Doctoris et eius Vicarij. in 416
 6. Junij. Syndicatus Domini Ducis et communis Venetiarum pro concordio cum Domino et communi Paduae super facto salis Clugiae 417
 1358. September. Tartarus. Pactum cum Domino Imperatore Tartarorum, videlicet Berdibech, factum et obtentum per Nobiles Viros, Joannem Quirino et Franciscum Bono, Oratores communis Venetiarum destinatos ad praesentiam suam occasione mercatorum, in 419
 Commandamento di Cotuletamur, Signor de Sorgati 421
 1361. 21. Decembris. Submissio Domini Guecellonis de Camino et suorum facta communi Venetiarum 421
 1363. 13. Martij. Treugua et pactum super pluribus Capitulis cum Domino Imperatore Constantinopolitano, ut in 423
 1363. 6. Julij. Padua. Compositio cum Domino Francisco de Carraria, Domino Paduae, super differentijs Sancti Hyllarij et Clugiae 428
 Die supradicto. Syndicatus factus in personam Domini Cancellarij pro compositione praedicta 431
 13. Julij. Ratificatio communis Paduae super concordia differentiarum Sanctorum Hillarij et Benedicti, in 432
 1365. 6. Nouembris. Caristum. Instrumentum (*submissionis*) castri Caristi factae Ducali Dominio per egregium uirum, dominum Bonifacium de Aragona etc. 436
 1365. 11. Augusti. Sicilia. Pax cum Domino Rege Siciliae 439
 1368. 26. Augusti. Tergestum. Syndicatus nuntiorum Tergesti pro quodam concordio tractando 444
 1368. 2. Augusti. Syndicatus communis Venetiarum in personam ser Leonis Bembo et Andreae Venerio pro concordio fiendo cum Tergestinis 446
 1368. 3. Septembris. Contractus concordij inter commune Venetiarum et praedictos Tergestinos occasione cuiusdam rixe, in 448

*Index Pactorum
Libri quinti.*

	fol.
1369. 28. Nouembris. Ratificatio pro obtentu ciuitatis Tergesti, leges in	452
1369. 16. Nouembris. Syndicatus ciuitatis Tergesti ad praedicta, obserua in	458
1370. primo Februarij. Constantinopolis. Priuilegium confirmationis treugarum inter dom. Imperatorem Constantinopolitanum et dom. Ducem et commune Venetiarum, ut in	460
1370. 12. Decembris. Padua. Forma Syndicatus in personam prouidi uiri ser. Desiderati Lucij, Ducatus Venetiarum Scribae, pro factis Paduae	465
1370. 8. Decembris. Syndicatus communis Paduae	466
1370. 20. Decembris. Pacta et conuentiones cum Padua occasione cauationis Riui siue Canalis Sancti Hillarij	468
1373. Aragonia. Pax Regis Aragonum occasione diuersorum damnorum, ho- micidiorum et iniuriarum habitarum inter subditos utriusque partis	470
1374. 4. Decembris. Carta Procuratorij pro Pheudo castrorum Cenetae facti per Dominos Jacobum Mauro, Nicolaum Mauroceno, Joannem Fuscarenno et Petrum Justiniano, Procuratores Sancti Marci	474
7. dicti. Carta pheudi castrorum Cenetae.	478

Liber Pactorum.

Tomus sextus.

(Enthält 8 Blätter vorangeschickter Indices und 367 geschriebene Textblätter.)

Exemplum Sexti Pactorum Libri scriptum fideliter manu Joannis Gasparini. Anno Domini. 1671.

Alphabetum de Indice contrascripto.

Aquilegia 1. 2. 46. carte. — Cyprum. 2. — Constantinopolis. 2. 3. — Caput
Aggeris. 2. — Catharum. 4. 11. 12. — Communitates Patriae Foriulij. 8. —
Dalmatia. 1. — Florentia. 4. 10. — Forumiulium. 6. 7. 9. — Hungaria. 1. 3. 4. 5.
6. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. — Janua. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 9. — Jadra. 1. 10. —
Istria. 4. 6. 11. — Maurazanum. 2. — Mucho. 2. — Muchulanum. 2. — Medio-
lanum. 14. — Padua. 1. 2. pro confinibus 5. 6. 7. 9. 10. 11. 13. 16. — Portus

*Index Pactorum
Libri sexti.*

Aquilegie. 7. — Segnia. 1. — Sal Paduae. 2. — Sabaudia. 3. 6. — Tana. 2. —
Turris Currani. 2. — Tergestum. 2. 12. — Tenedum. 4. 5. 6. 10. — Vtinum. 7.
8. 9. — Verona. 8. 9. — Imperator Turcarum. 16. — Palatia in Graecia. 16.

Index vel Rubrica Sexti Libri Pactorum.

	fol.
Hungaria, Janua, Padua et Aquileia. 1381. Instrumentum pacis longum celebratae in Taurino cum dom. Rege Hungariae, Januensibus, Padua[no] et Patriarchatu Aquilegiensi, quod instrumentum incipit a fol. 1 usque ad fol. 45 cum sequentibus, quae in margine sunt annotata	1
Pax Hungariae	5
Relaxatio captiuorum	5
Capitulum pro buccis fluminum in Culpho	5
Promissio ducatorum septem millium singulis annis pro buccis fluminum facta per nostrum Dominum Domino Regi Hungariae ad hoc etc.	6
Juretur per singulos Dominos Duces semel tantum de observanda pace et capitulo praedicto, et uiceuersa successores Domini Regis iurare teneantur	8
Pro Comitibus Segniae et Consulatu qualis modus	9
Pro Jadratinis et Dalmatinis uolentibus mercari, ut primitus faciebant	9
Non prohibere nec facere speciale deuetum contra subditos Domini Regis et praecipue Jadrenses	10
Restitutio bonorum immobilium specialium personarum hincinde fienda	10
Fiat ius de debitis	10
Veneti cum galeis armatis non intrent portus de Cathena	11
Inclusio adhaerentium et sequacium partium in hac pace	12
Pax Januae	12
Pro Domino Rege Cypri, quid fiendum	14
Pro Domino Imperatore Constantinopolis	14
Restitutio locorum	16
Possint Januenses navigare per Culphum, ut in pace ueteri	16
Tana et de navigatione ad ipsam	16
Modus seruandus, si per aliquam partium diceretur, pacem esse fractam	16
Pars offensa requirat partem offendentem pro emendatione damnorum, in	17
Pax Paduae	17

*Index Pactorum
Libri sexti.*

	fol.
Caput Aggeris et Maurazanum restituantur nobis	18
Turris Curani relaxetur Domino Padue	19
De facto Salis	20
Pro Comitibus de Collalto adhaerentibus nostris, includantur in hac pace	21
Pax Aquileiensis	22
Tergestum, Mucho et Muchulanum liberata et absoluta per nos circa jurisdictionem	23
Riboleum et Oleum pro regalia, quam Tergestini debent Domino Duci	24
Quod jura et possessiones conseruentur partibus	24
Confirmatio eorum, ad quae partes obligatae sunt per pacta antiqua	25
Confirmatio pactorum ueterum in non specificatis in praesenti pace	27
Paena Pacis	28
et sequitur hoc instrumentum, ut praedictum est usque ad C. 45.	
Hungaria. 1381. Instrumentum conuentionis cum Ambaxiatoribus Hungariae de non possendo conueniri, donec Ecclesia fuerit ad unitatem, quod factum fuit Taurini coram duce Sabaudiae	46
Janua. 1381. Littera Patens dom. Comitis Sabaudiae declarationis factae inter dom. Ducem et commune Venetiarum et dom. Ducem et commune Januae super fractione pacis facta contra Venetos	48
Sabaudia, Janua et Imp. Const. Littera Patens dom. Comitis Sabaudiae facta dom. Duci et communi Venetiarum ab obligatione, qua sibi sunt obligati praestare auxilium cum Januensibus dicto dom. Comiti contra dom. Imperatorem Kaloiani	50
Hungaria. 1381. Ratificatio pacis Hungariae facta per Ducale Dominium Venetiarum	51
Hungaria. 1383 Juramentum Ducalis Domini Venetiarum de obseruando Pacem	56
Hungaria. 1381. Ratificatio dom. Regis Hungariae de Pace celebrata in Taurino	59
Janua. 1381. Ratificatio per Januenses de Pace facta in 1381. 8. Augusti, quae ratificatio facta fuit suprascripto millesimo die 24 dicti mensis Augusti	72
Littera ratificationis pacis factae cum Januensibus 1381. 8. Augusti, quae quidem Ratificatio fuit 1381 indictione tertia die 24. Augusti	80
Hungaria. 1381. Ratificatio facta per Regem Hungariae super promissione facta per Episcopos quinque Ecclesiarum et Zagrabiensem de non mouendo litem super iuribus buccarum, donec Ecclesia Dei uenerit ad unitatem unius Pontificis	88

*Index Pactorum
Libri sexti.*

	fol.
Catharum. 1381. Instrumentum quietationis Cathari factae per Regem Hungariae	92
Hungaria. 1381. Quietatio pecuniae solutae dom. Regi Hungariae pro primo anno, quam pecuniam annuatim Dominum soluebat eidem Regi pro iuribus buccarum, ut conuentum est in pace Taurini celebrata	94
Hungaria. 1383. Instrumentum iuramenti per Dominum nostrum praestiti dom. Episcopo Bosinensi, Procuratori Reginalium Maiestatum, pro obseruanda Pace et omnia in ea contenta	96
Instrumentum iuramenti praestiti per Reginales Maiestates Vngariae in manus generosi uiri, dom. Saraceni Dandulo, Ambaxiatoris destinati ad illas super obseruantia Pacis secundum formam articuli contenti in ipsa pace	99
Aquilegia et Istria. 1381. Instrumentum compromissi de quaestionibus, quae sunt et esse possunt inter Illustrem Dominum Ducem Venetiarum et Reuerendum dom. Patriarcham Aquileiensem super iurisdictione et iuribus Istriae in dom. Papam	102
Forma secundi Compromissi Aquilegiae	105
Janua et Florentia pro facto Tenedi. 1383. Instrumentum pactorum firmatorum inter Illustrem Ducem et commune Januae ex una parte, et praeclaros Ambaxiatores, dom. Leonardum Dandulo, Militem Procuratorem et Petrum Aymo, nomine Illustris dom. Ducis et communis Venetiarum ex altera, super demolitione Tenedi et aliorum locorum Insulae et super quietatione pacinae praetensae per Januenses, ac etiam super absolutione Florentinorum in his, quae promiserunt Januensibus pro fideiussione facta pro dicto Illustre dom. Duce et commune Venetiarum	108
Tenedum. 1383. Instrumentum protestationis factae per Syndicum et Procuratorem dom. Ducis et communis Januae super demolitione et dirruptione Castri Thenedi	116
Hungaria. 1381. Instrumentum Procuratorii Regis Vngariae ad Pacem	130
Padua. 1381. Instrumentum Procuratorii Magnificorum Dominorum Francisci de Carraria Paduae etc. et Francisci, nati eius, ad accipiendum ratificationem Pacis celebratae inter Illustrem dom. Ducem et commune Venetiarum et ipsos dom. et commune Paduae	132
Aliud instrumentum Syndicatus communis Padue ad recipiendum ratificationem Pacis a dom. Duce Venetiarum	134

*Index Pactorum
Libri sexti.*

fol.

- Instrumentum Syndicatus communis Paduae ad ratificandum compromissum factum in dom. Comitem Sabaudiae et Ambaxiatores Januae super aliquibus quaestionibus dubijs et differentiis pecuniariis terminandis per eos, et ad ratificandum etiam aliqua alia in ipso Syndicatu contenta** 136
- Padua pro confinibus. 1381. Syndicatus communis Padue ad eligendum de nouo Magnificum dom. Marchionem Estensem pro confinibus in** 141
- Syndicatus communis Paduae pro ratificatione Compromissi et sententiae et electionis dom. Marchionis in terminatione confinium** 144
- Padua pro pace. 1381. Exemplum Procurationis Magnificorum Dominorum Francisci de Carraria et filij ad recipiendum a dom. Duce ratificationem Pacis celebratae in Taurino** 149
- Alius Syndicatus communis Paduae ad recipiendum ratificationem Pacis a dom. Duce Venetiarum** 150
- Aquilegia et Istria. 1381. Cassatio Compromissi facti in dom. Papam inter dom. Ducem Venetiarum et dom. Patriarcham Aquilegiensem pro juribus Istriae, quia compromissum erat factum contra formam capituli Pacis Taurini** 152
- Padua pro Pace. 1381. Syndicatus siue Procuratorium dom. Francisci de Carraria Padue etc. et eius filij dom. Francisci ad tractandam et firmandam Pacem** 156
- Padua. Alius Syndicatus communis Padue ad tractandam et firmandam pacem praedictam** 159
- Janua pro Tenedo. 1384. Copia instrumenti quietationis, liberationis et absolutionis factae per dom. Ducem et commune Januae dom. Duci et communi Venetiarum de demolitione et dirruptione Castri Tenedi et communi Florentiae et Florentinis** 162
- Janua. 1381. Syndicatus Januae ad tractandam Pacem in Taurino** 169
- Janua. Prorogatio Syndicatum et Bayliae dom. Ducis et communis Januae pro facto Pacis Taurini** 172
- Aquilegia et Forumiulium. 1387. Constitutio Egregij dom. Frederici Comitis de Porcilijs, creati per Capitulum Aquilegiae in Vicedominum Generalem Patriae Foriulij propter obitum Patriarchae** 173
- Aquilegia et Forumiulium. 1381. Procuratio Syndicatum et Bailiae datae per Vicedom. Generalem et Capitulum et Parlamentum Foriulij ad inien-**

*Index Pactorum
Libri sexti.*

	fol.
duum, tractandum et firmandum Pacem et treugas cum Inclyto dom. Duce et communi Venetiarum	175
Padua pro confinibus. 1381. Instrumentum ratificationis factae per dom. Pa- dua et eius filium de quodam compromisso facto super decidendis dubijs pecuniarijs et super electione fienda de arbitro et terminatore confinium etc.	180
Sabaudia pro Hungaria. 1381. Instrumentum arbitrij, quo Illustris dom. Comes Sabaudie statuit, debere solui septem millia ducatorum anni primi in die natiuitatis dom. propter breuitatem temporis, quod dicta pecunia non poterat solui in statuto termino Pacis Serenissimo Regi Hungariae	184
Instrumentum consensus Ambaxiatorum utriusque partis Venetiarum et Hun- gariae pro termino statuto per dom. Comitem Sabaudiae ad soluendum quantitatem septem millium ducatorum	187
Foriuiulium. 1385. Instrumentum unionis et ligae factae cum Furlanis ad praeseruandam libertatem Ecclesiae Aquileiensis et Patriae Foriuiulij contra nonnullos tractantes destructionem ipsius Patriae	189
Foriuiulium pro Portubus contra Hungariam. 1385. Instrumentum secretum pro portubus non dandis Regno et Coronae Hungariae	198
Vtinum. 4. Martij 1385. Instrumentum ratificationis factae per communitatem Vtini de instrumento unionis et ligae antedictae	203
Vtinum. 1385. Alia ratificatio instrumenti secreti facta per communitatem Vtini	206
Vtinum et Patria cum Communitatibus. 1388. PRorogatio ligae cum Furlanis facta ad unum annum per Ducale Dominium Venetiarum, communitates Vtini, Glemonae, Venzoni et Tulmecij	208
Verona. 1385. Instrumentum primae ligae cum Magnifico dom. Veronae, ut uniatur in liga Patriae Foriuiulij	211
Verona. 1385. Syndicatus siue Procuratorium Magnifici dom. Veronae in No- bilem Militem, ser Gabrielem Aymo, Potestatem Veronae, ad faciendam ligam praescriptam	216
Verona. 1385. Syndicatus siue Procuratorium Magnifici dom. Veronae in per- sonam Nobilis militis, ser Gabrielis Aymo, Potestatem Veronae, ad recipien- dum ratificationem ligae	218
Verona. 1385. Ratificatio ligae inter Ducale Dominium Venetiarum et Magni- ficum dom. Veronae facta per praefatum dom. Veronae	220

*Index Pactorum
Libri sexti.*

fol.

- Verona. 1385. Ratificatio ligae celebratae inter Ducale Dominium Venetiarum et Magnificum dom. Veronae facta per dictum Ducale Dominium . . . 227
- Verona. 1386. Liga firmata inter Ducale Dominium Venetiarum cum Magnifico dom. Veronae de ducatis duodecim millibus in mense pro subuentione Patriae Foriulij . . . 234
- Verona. 1386. Ratificatio ligae noue cum dom. Veronae de ducatis duodecim millibus facta per Ducale Dominium . . . 237
- Verona et Forumiulium 1385. Liga facta inter Magnificum dom. Veronae et Nobiles atque communitates Patriae Foriulij, quae colligatae sunt cum Vtino 241
- Verona et Forumiulium. 1385. Confessio Syndicorum ligae Patriae Foriulij de ducatis trecentis auri sibi datis per nobilem militem, ser Gabrielem Aymo, pro dom. Veronae dantem ipsam pecuniam de propria pecunia communis Venetiarum . . . 246
- Verona. 1386. Procuratorium generale factum per dom. Veronae praeclaro militi, dom. Gabrieli Aymo, ad faciendum cum Inclyta Dominatione Ducali omnia et quaecumque pacta, conventiones et ordinamenta . . . 249
- Verona et Vtinum. 1386. Ratificatio Inclyti Domini Venetiarum et Magnifici dom. Veronae facta per Procuratores Quinque Deputatorum per Generale Arengum ad Regimen Vtini . . . 251
- Verona contra Paduam nobiscum. 1386. Instrumentum Ambaxiatae factae per nobilem militem ser Gabrielem Aymo, Potestatem, Ambaxiatorem et Syndicum Excelsi dom. Veronae, qui promisit (dante Ducali Dominio, et dedit septem millia ducatorum in mense pro quatuor mensibus) ire, inuadere et esse super districtum terrarum dom. Padue, ut in . . . 252
- Janua. 1381. Procuratorium generale Syndicorum dom. Ducis Januae et Consiliorum suorum ad tractandum Pacem cum Inclyto dom. Duce et commune Venetiarum . . . 252
- Janua. 1381. Instrumentum temporis prorogati Bayliae datae Syndicis dom. Ducis Januae per quinque instrumenta, unum pro tractanda pace cum dom. Duce Venetiarum, aliud cum Rege Cypri, aliud cum Comite Virtutum, aliud cum Comite Bernaboue, in . . . 257
- Padua pro confinibus. 1381. Mandatum Magnificorum Dominor. Patris et Filij de Cararia super electione fienda de nouo in dom. Marchionem Estensem pro confinibus 259

*Index Pactorum
Libri sexti.*

fol.

- Florentia pro Tenedo. 1381. Instrumentum prouisionis factae per commune Florentiae, quod per dom. Priores etc. possiat constitui Syndici ad recipiendum depositum pro facto Tenedi 262
- Florentia pro Tenedo. 1381. Instrumentum contentationis factae per Regimen Florentiae, quod depositum fiendum per commune Venetiarum pro facto Tenedi, postquam factum fuerit, uel clauces consignatae, libere dimittatur dom. Duci et communi Venetiarum 265
- De facto eodem. Instrumentum Syndicatus seu Syndicorum constitutorum per dom. Priores Artium Populi et Communis Florentiae ad recipiendum a dom. Duce et communi Venetiarum depositum ordinatum pro facto Tenedi 268
- De simili. Instrumentum confessionis Syndicorum communis Florentiae de re-ceptione Depositum pro demoliendo Tenedum 270
- Hungaria. 1385. Littera patens Serenissimae Dominae Mariae, Reginae Hungariae, de ducatis septem millibus solutis pro termino anni millesimi trecentissimi octuagesimi quinti 273
- Hungaria. 1385. Littera missa Joanni Plumacio existenti Jadre per Serenissimam dom. Mariam Regnam Hungariae etc., in cuius mansionem sic continetur: Videlicet Nobili et Sapienti Viro Joanni Plumatio, Nuntij (*Nuntio*) et Procuratori[s] Illustrissimi Domini Venetorum, nobis plurimum caro 274
- Jadra pro Hungaria. 1385. Littera missa per Rectores, Consilium et commune ciuitatis Jadrae Ducali Dominio: Videlicet Illustri et Excelso dom. dom. Antonio Venerio, Dei gratia Duci Venetiarum etc. plurimum honorando 274
- Padua pro Pace. 1381. Ratificatio Pacis factae Taurini, quam fecerunt dom. Paduae et filius suus nec non quidam Syndicus communis Paduae 275
- Aquilegia et Istria. 1381. Instrumentum, quo Capitulum Ecclesiae Aquilegiensis approbat quoddam Procuratorium Cardinalis et Patriarche de Lanconio, quo quidem procuratorio consensus et ordinatum est: quoddam compromissum de iuribus et iurisdictionibus Istriae in formam publicam denuo redigatur 278
- Hungaria. 1386. Littera patens Dominarum Reginarum Hungariae de ducatis septem millibus solutis per Ducale Dominium pro anno de millesimo trecentesimo octuagesimo sexto 280
- Finis et quietatio septem millium ducatorum facta per Serenissimas dom. Re-

*Index Pactorum
Libri sexti.*

fol.

- ginas Hungariae solutorum nomine Ducalis Domini pro anno de millesimo trecentesimo octuagesimo sexto 280
- Hungaria. 1387. Littera patens Serenissimi dom. Regis Sigismundi Hungariae ad recipiendum a Ducali Dominio ratificationem Pacis 283
- Catharum. 1381. Promissio Ambaxiatorum dom. Regis Hungariae facta Ambaxiatoribus dom. Ducis et communis Venetiarum de faciendo dictis dom. Duci et communi Venetiarum finem et remissionem de Castro Cathari et ciuitate, si eam tenerent, ipsis resitutis, et soluendo munitionem, quae retineretur in Castro 284
- Catharum. 1381. Mandatum factum uiro Nobili Jacobo de Ripa per Ducale Dominium de assignatione ciuitatis et Castri Cathari facta dom. Georgio de Paulo nomine Regiae Maiestatis Hungariae, in 287
- Catharum. 1381. Confessio Nobilis Militis Pauli de Georgijs de receptione castri Cathari cum districtu et juribus ac possessionis et tenutae ipsius penes se nomine antedicti dom. Regis secundum pacta pacis, in 289
- Tergestum. 1381. Ratificatio et approbatio facta per Syndicos ciuitatis Tergesti de quodam Articulo pacis celebrate Taurini tangente de Tergesto et eius districtu 290
- De eodem. Syndicatus Tergestorum in personas Nicolai Cigoti et Adelini de Petacijs 294
- De eodem. Instrumentum Syndicorum communis Tergesti ad faciendum praesentari Syndicatum ad plenum 295
- Hungaria. 1387. Instrumentum iuramenti praestiti per Serenissimum dom. Sigismundum Regem Hungariae de obseruando Pacem factam Taurini 297
- Hungaria. 1387. Instrumentum procurationis factum per dom. Sigismundum Regem Hungariae nomine suo et dom. Mariae Reginae et Coronae Hungariae in personam dom. Demetrii Nitriensis Electi, ad recipiendum septem millia ducatorum pro paga de millesimo trecentesimo octuagesimo septimo et rogandum instrumentum quietationis de praedictis 299
- De eadem. Instrumentum quietationis septem millium ducatorum de millesimo trecentesimo octuagesimo septimo rogatum per dom. Demetrium, Electum Nitriensem, et Procuratorem dom. Sigismundi Regis et dom. Mariae Reginae et Coronae Hungariae 300

Index Pactorum
Libri sexti.

	fol.
Hungaria. 1387. Littera Patens cum sigillo dom. Sigismundi Regis Hungariae confitentis solutionem septem millium ducatorum de millesimo trecentesimo octuagesimo septimo ad maiorem cautellam, uel de solutione: appareat per publicum instrumentum quietationis	303
De eadem. Littera Patens cum sigillo dom. Mariae Reginae Hungariae confitentis solutionem septem millium ducatorum de millesimo trecentesimo octuagesimo septimo ad maiorem cautellam: uidelicet de ipsis solutis publicum appareat instrumentum quietationis	304
Padua pro confinibus. 1382. Compositio inter commune Venetiarum et dom. et commune Paduae pro confinibus	304
Padua pro terminis confinium. 1382. Instrumentum appositionis terminorum factae per Commissarios dom. Marchionis Estensis	309
Padua. 1382. Dominorum de Carraria laudatio instrumentorum compositionis et terminationis confinium	315
Padua. 1382. Communis Paduae laudatio de duobus publicis instrumentis appositionis, terminationis et declarationis confinium inter commune Venetiarum et dom. et commune Paduae	318
Padua. 1382. Syndicatus communis Paduae ad approbandum sententiam appositionis confinium	321
Hungaria. 1388. Instrumentum finis ducatorum septem millium solutorum dom. Regi et dom. Reginae Hungariae pro anno de millesimo trecentesimo octuagesimo octavo completo die 20 Augusti	324
Hungaria. 1388. Copia litterarum Serenissimarum Regiae et Reginalis Maiestatum Hungariae de fine et absolutione dictorum septem millium ducatorum	325
Hungaria. 1388. Item alia copia litterarum Serenissimi dom. Regis Hungariae	325
Copia aliarum litterarum eiusdem pro facto supradicto	326
Item alia copia litterarum Regis Hungariae pro eodem facto	326
Mediolanum contra Paduam. 1388. Liga et unio inter Ducale dom. Venetiarum ex una parte, et dom. Comitem Virtutum ex altera, ad damnum et confusionem Dominorum de Carraria et suorum locorum, tractantes etiam de materia salis et de Taruisio, Cetreta et Patria Foriulij	326
Mediolanum. 1388. Syndicatus siue Procuratorium Illustris dom. Comitis Virtutum ad contrahendam ligam cum Serenissimo Ducali Dominio	335

*Index Pactorum
Libri sexti.*

fol.

Hungaria. 1389. Copia litterarum Serenissimi dom. Regis Hungariae pro solutione ducatorum septem millium fienda pro termino de millesimo trecentesimo octuagesimo nono	337
Mediolanum. 1389. Procuratorium Illustris dom. Comitis Virtutum ad recipiendum et finem faciendum de ducatis centum millibus pro resto et complemento, prout in capitulis ligae antesciptae	337
Finis et quietatio facta Ducali Dominio Venetiarum per ser Stephanum de Landulphis, Procuratorem Illustris dom. Comitis Virtutum, de ducatis millecentum pro resto, ut praedicitur	339
Hungaria. 1391. Copia litterarum Serenissimi dom. Regis Hungariae pro solutione ducatorum septem millium fienda pro termino de millesimo trecentesimo nonagesimo primo	341
Hungaria. Copia litterarum Serenissimarum Regiae et Reginalis Maiestatum Hungariae de fine et absolute dictorum septem millium ducatorum	341
Hungaria. 1391. Copia securitatis factae per Nuntium Dominorum Regis et Reginae Hungariae de receptione pecuniae	342
Hungaria. 1391. Copia litterarum missarum Ducali Dominio per dom. Regem Hungariae super facto solutionis ducatorum septem millium	343
Copia alterius litterae missae, ut supra	343
Hungaria. 1392. Copia litterarum Serenissimorum Dominorum Regis et Reginae Hungariae de receptione ducatorum septem millium pro anno millesimo trecentesimo nonagesimo secundo	344
Hungaria. 1392. Instrumentum Confessionis factae per Conradum Crau, nuntium Serenissimorum Dominorum Regis et Reginae Hungariae, de receptione ducatorum septem millium pro termino 1392	344
Copia litterarum Serenissimorum Dominorum Regis et Reginae Hungariae de receptione ducatorum septem millium pro anno de millesimo trecentesimo nonagesimo quinto, ut in	346
Hungaria. 1394. Copia litterarum missarum per Serenissimum dom. Sigismundum Hungariae Regem Ducali Dominio super facto septem millium ducatorum dandorum Nobilibus Viris, ser Petro Contareno et socijs	346
Hungaria. 1394. Copia litterarum Serenissimorum Dominorum Regis et Reginae	

*Index Pactorum
Libri sexti.*

	fol.
Hungariae de receptione ducatorum septem millium pro anno de millesimo trecentesimo nonagesimo sexto	347
Padua pro confinibus. 1399. Infrascripta sunt pacta inita et firmata inter Illustrem et Excelsum D. D. Antonium Venerio, Dei gratia Inclitum Ducem, et commune Venetiarum ex una parte, et Magnificum dom. Franciscum de Carraria, Paduae dom. eiusque filios et commune Padue ex altera	348
Copia Syndicatus seu Procurae Magnifici dom. Paduae, cuius uigore firmata fuerunt pacta proximo transcripta, in quibus tractatum est de mercibus et datijs uniuersis	356
Copia Syndicatus seu Procure communis Padue ad suprascripta pacta firmanda	357
Imperator Turcarum. Copia pactorum pacis factae cum dom. Musulman Zalabi, scriptae in idiomate Turcho et signate signo suo et suorum Baronum, reformatata per ser Petrum Geno	359
Copia aliquorum capitulorum insertorum in litteris dom. Petri Geno, missorum Ducali Dominio	361
Palatia. 1403. Pacta cum dom. Palatiae exemplata et translata de Graeco in latinum	363
Bulla Summi Pontificis pro Monialibus Sanctae Mariae de Virginibus	366
F i n i s.	

Liber Pactorum.

Tomus septimus.

Enthält Folgendes:

Subscriptio generalis sub serenissimo domino Michaelē Steno, Venetiarum Duce, facta in omnibus instrumentis venditionum factarum per dominos Provisores, Rectores et Officiales existentes in Verona, Padua, Vincentia et aliarum terrarum acquisitarum de novo pro Comuni Venetiarum, ut infra continetur. (Diese Ueberschrift ist wiederholt fol. 1 der Texte.)

Folgen die Titel der einzelnen Käufe, pag. 1—31.

*Index Pactorum
Libri septimi.*

Hierauf pag. 31^v ein Index alphabeticus nominum illorum, quibus facta sunt privilegia, quae in hoc antescipto Indice continentur.

Folgen die Titel von mehreren Verträgen mit Ferrara, worunter ein Vertrag vom Jahre 1094, mit Erneuerung.

Hierauf: Alphabetus villarum et locorum, in quibus existunt bona vendita per illos de Carraria, et alios, qui in antescipto Indice continentur.

Vorrede des Dogen.

Fol. 1. Michael Steno, dei gratia Dux Venetiarum, etc. universis et singulis praesentes litteras inspecturis salutem et sinceram dilectionis affectum.

Volentes, quae facta et promissa sunt de nostro mandato atque consensu, fore munita omni validatione et corroboratione necessaria, ut aliqua contradictione vel oppositione, quaeque sit, infringi non possint, nec aliqua cavillatione turbari, tenore praesentium facimus manifestum, quod nobiles et sapientes viri, Rectores sive Provisores nostrae civitatis Paduae, Veronae etc., nominati in suprascripto instrumento, scripto et in publicam formam redacto in tali millesimo, indictione et die per prudentem virum, qui est imperialis Notarius bonae opinionis et famae, fecerunt vigore arbitrii et libertatis eis traditae per nos et nostra Consilia ordinata, venditionem, de qua in dicto instrumento fit mentio, provido viro vel viris de tali loco, prout et sicut in dicto instrumento seriusus continetur. Et propterea dictam venditionem, et omnia contenta in dicto instrumento, prout jacent, approbamus et ratificamus per praesentes patentes litteras, quas ad maius robur et plenioram evidentiam mandavimus hic subscribi et nostra bulla plumbea pendente muniri.
(Ausser den vorangehenden Registern enthält dieser Band 325 geschriebene Blätter.)

Nachträgliche Bemerkungen:

1. Die Schreibweise des Originals ist im Ganzen beibehalten. Die Punkte *unterhalb* mancher Wörter rühren von einem älteren Corrector dieser Indices her, und bezeichnen immer einen Fehler. Wir hielten es für geeignet, auch diese andeutende Hand einfach wiederzugeben, um so mehr, als die Verbesserung meistens von selbst in die Augen springt. Wo wir ein Bedenken hatten, wie namentlich in der Chronologie, oder wo ein leichtes Versehen nachzutragen war, da genügte ein *Fragezeichen*, oder eine durch den Druck kennbar gemachte *Glosse*.
2. Alle Actenstücke, welche in diesen Indices Bezug haben auf die *Politik Venedigs nach dem Orient*, im weiteren Sinne des Wortes, sind von uns, herab *bis zum Ende des XIII. Jahrhunderts*, historisch-philologisch ausgearbeitet, im vorigen Jahre der kaiserl. Akademie der Wissenschaften in Wien übergeben worden. Der Druck dieser „*Fontes rerum Venetarum*“ hat mit dem laufenden Jahre begonnen. Wir hoffen, bis zum Ende desselben die erste Abtheilung dieses in sich abgeschlossenen Quellenwerkes, welches nach der Bestimmung der historischen Commission ebengenannter kaiserl. Akademie den XII. Band ihrer „*Fontes*“ bildet, den Freunden und Kennern ernsthafter Forschung darbieten zu können.

Berichtigungen.

p. 52 l. 14 lies: Forliuii.

p. 67 l. 20 ist nach: Theodi einzuschalten [*Theodoti*].

p. 137 l. 11 setze nach der als fehlerhaft bezeichneten Zahl [i. e. 1320].